

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szubotica, 1927. CSÜTÖRTÖK, szeptember 15.

257. szám

Telefon: Kladóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 370.

Megjelenik mindennap reggel, ünnepek után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kladóhivatal és könyvosztály, Szubotica

Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

A demokrácia vitalitása

Ma még teljesen kitapinthatatlan az a helyzet, ami a választások eredményei alapján ki fog alakulni. A választások eredménye nagy általánosságban már ismeretes, de ez még csak »nyersanyag« a politikusok kezében. Most válik el, hogy ezzel a anyagiával mire képes a politika művésze. A választások előtt már az volt a helyzet, hogy a pártok keretét nem a vasbeton szilárdságával, hanem a »mantiner« rugalmasságával választották el egymástól a pártokat. A pártprogram közti különbség elhomályosodott s a kormánytámogatás helyzeti energiája szerint csoportosultak a frakciók a politikai pártok kötelékei között. A helyzetnek ez a sajátos kötöttsége még nem oldódott fel, még mindig vannak ellenzéki pártoknak kormánytámogató csoportjai s kormánytámogató pártoknak ellenzéki frakciói. A választások eredményének csoportosítása tehát még nem ad feleletet a választók elé vitt nagy kérdésekre. *A választások befejeződtek, de a politikusok küzdelme most kezdődik.*

Mi, akik kívül állunk pártokon és frakciókon s akik magyar népiünk jogainak teljességét s életérdekeinek védelmét azon az úton keressük, mely az egész ország haladása, békéje és gazdagodása felé vezet, ebből a kaotikus, forrongó parlamenti válságból nem uralmi helyzeteknek és pártszempontoknak, hanem a demokráciának győzelmét, a parlamentarizmus diadalát reméljük. Az S. H. S. királyság rövid történelme a demokratikus erők vitalitását sugározza. Egészen példátlan jelenség, hogy az az ország, melyet a fegyverek győzelme s egy diadalmas monarchia egyesített különböző országok széthulló darabjaiból, nyomban megalakulása után a demokrácia megtestesítőjévé vált. *Katonai győzelem még sehol ilyen gyorsan nem szerveződött át demokráciává.* Az ország ifjú ereje történelmi példát és történelmi igazolást szolgáltatott a demokrácia vitalitása mellett. Mindenütt másutt forradalmak, államcsinnyek, polgárháború-fenyegetések adták át a demokráciának a győző katonai hatalom uralmát, nálunk példászerű rázkódtatás nélkül, a legalkotmányosabb felfogás principiumai szerint történt szinte órák alatt ez az átalakulás. Az ország népe alkotmányt és földet kapott szinte az állammá szervezkedés első óráiban. S az alkotmány a szabadságjogok teljességét deklarálta az ország népe számára.

Ennek a fejlődésnek méltánylásánál apró jelentéktelenségek nem zavarhatják az ítélkezést. Igaz, hogy az alkotmány a törvényhozásra bízta a szabadságjogok mértékének megalkotását, de kitűzte azokat a határokat, ameddig a törvényhozásnak is el kell mennie s ezek a határok egészen a demokratikus fejlődés követelményeiig érnek el. Az alkotmányt nem lehet felelőssé tenni azért, amiért a munkaképtelenné vált törvényhozások az egyre súlyosodó parlamenti válságok között nem tudtak mindeddig eleget tenni az alkotmány rendelkezéseinek. Az alkotmány meghamisítása nélkül még sem lehet kodifikálni a gyülekezési, egyesülési jogot s azokat a szabadságjogokat, melyek törvényhozási ren-

dezést kívánnak még. A választójogunkat kirakatába teheti a nyugati demokrácia is, haladottabbak és fejlődöttebbek vagyunk e tekintetben Angliánál is. A sajtószabadságot kodifikáló törvényre irigységgel nézhetnek szomszédaink. Az agrárreform megvalósítása — a másik cölöp, ami a demokratikus fejlődés partjainhoz erősítette országunkat — talán szintén több jogos kívánságot hagyott betöltetlenül (e tekintetben nekünk, magyaroknak speciálisan fájdalmas panaszaink vannak), mégis tagadhatatlan annak az átalaku-

lásnak korszakos hatása, mely a nincsetlenek osztályából máriól-holnapra teremtette meg a kisbirtokos osztályt. S talán be fogják látni s tanulmányosnak fogják elismerni ennek a demokratikus átalakulásnak fölmérhetetlen propagandikus erejét a királyság intézményének népszerűsítésére s ezzel az államhatalom mai szervezetének konszolidálására: a nemzeti állam megvalósítása, a demokratikus alkotmány s az agrárreform ölték meg a köztársasági propagandát s tették lehetővé a horvát nép politikai szervezetének a

köztársasági alaptól való eltérést is. Aki tehát a királyságnak és az országnak, tehát aki a népnek barátja, annak egyetlen kötelessége van: demokráciával erősíteni a mai államhatalmi szervezettséget. A demokrácia kiállotta a történelem próbatételét, nem kell attól félni, hogy parlamenti küzdelmek kátyúba elmerülhet. Ennek az országnak a demokrácia és a parlamentarizmus a fundamentuma, kell, hogy erősebben, megszilárdulva, új próbatétellel ellenállóbbá téve kerüljön ki a politikai válságból.

A kormány végre fogja hajtani programját

A radikálisok szerint Vukicsevics Velja mindenképp ura marad a helyzetnek
A demokraták maguknak követelik a parlamenti elnöki állást — Marinkovics külügyminiszter visszatért Beogradba

Jovanovics Ljuba teljesen felgyógyulva hazaérkezett

Beogradból jelentik: Lassanként kezdenek kialakulni a politikai élet új frontjai, amelyeket a választások sorakoztatnak fel. A parlament összeülését megelőzően különösen két kérdés aktuális: a mandátumok verifikálásának és a parlamenti elnökség megválasztásának a kérdése.

Ami a mandátumok verifikálását illeti, az ellenzék, mint minden választás után, erősen készülődik, hogy a verifikációs vitában adja vissza a kecskét a kormánynak az állítólagos üldözésekért. Az élen ezuttal is Pribicsevics Szevezár halad, aki a töle megszokott energiával folytatja a választások után nyomban megkezdett kampányát a »rendőrileg« megválasztott képviselők mandátumai ellen. Ehhez a kampányhoz segítségül hívja az összes demokratikus erőket, nemcsak Davidovicsokat, hanem Radicsokat és a földműves pártot is.

Harc a parlament elnökségéért

A parlament elnökségének kérdése tulajdonképpen intern ügye a kormánykoalíciónak, mert

A kormány végrehajtja programját

A radikálisok számítanak arra, hogy mindenképp Vukicsevics Velja marad a helyzet ura. Egy radikális miniszter kijelentette beogradi munkatársunknak, hogy

ez a kormány négy évig a helyén fog maradni és végrehajtja programját.

Hogy ez a kormánykörök részéről nem pusztán szóbeszéd, bizonyítja az is, hogy a kormány mindjárt első ülésén politikai kérdések helyett gazdasági kérdéseket vett tárgyalás alá, sőt a szerdai napon, amikor a radikális miniszterek külön konferenciára gyűltek össze Vukicsevics miniszterelnöknél, egymás közt is folytatták azoknak a gazdasági kérdéseknek megbeszélését, amelyek különösen aktuálisak.

Kombinációk a kormány-többség körül

Tekintettel Davidovics Ljubának Vukicsevics Veljával szemben elfoglalt elutasító álláspontjára, a radikálisok azt hiszik, hogy

Marinkovics a demokrata klub több-

lia a koalíció két pártja meg tud egyezni a parlamenti tisztikar megválasztásában, akkor abba az ellenzéknek nem lehet beleszólása.

Más az eset, ha ilyen megegyezés nem jönne létre a radikálisok és demokraták között, mert akkor a demokraták az ellenzékkel egyezhetnek meg s felboríthatják a radikálisok számításait. Ezt a kérdést már is kezdik tárgyalni kormánykörökben és

a demokraták azt hangoztatják, hogy ha a kormányelnökség a radikálisoké, a parlamenti elnökség őket illeti meg.

Ezzel szemben a radikálisok ragaszkodnak a parlamenti elnöki álláshoz és csak a két alelnöki állást akarják átengedni a demokratáknak. A demokraták tiltakoznak ilyen megoldás ellen, de

a radikálisok azt hiszik, hogy a demokraták ellenkezése esetén nélkülük is többséget teremtenek a parlamentben,

ami természetesen az egész helyzet megváltoztatását vonná maga után.

ségével mindenképp a mostani kormány fenntartása mellett van és ezt a politikát Spaho is támogatja.

Ha Davidovics nem volna hajlandó alávetni magát a többség akaratának, a radikálisok szerint legfeljebb tizenöt-husz főszy ellenzéki csoportot alakíthatna és még ha a Pasics-csoport is ellenzékebe menne, akkor is többsége volna a kormánynak. Vannak tartalékerők is, amelyekre a kormány számít. Így gondolnak arra is, hogy

Radics Istvánt bevonják a kormányba a kitűzött törvényalkotó program megvalósítására, amelynek élén a járási rendszerre alapított választási reform áll.

Egy ilyen választójogi reform nagyon kedvezne Radicsnak, mert még jobban megerősítené pozícióját a horvátokta vidékeken. Ezért azt hiszik, hogy

Radicsot könnyű volna megnyerni a kormány számára.

Mindezek alapján a kormánykörök

meg vannak arról győződve, hogy a demokraták deferálni fognak a kormánynak.

Davidovicsék Vukicsevics ellen

A demokraták, különösen a Davidovicsokhoz közelálló politikusok ezzel szemben azt hirdetik, hogy

a jelenlegi kormánykombináció csak úgy tarthatja magát, ha Vukicsevics helyére más politikus kerül, akár Nincics, akár Uzunovics, akár Trifunovics Misa.

Davidovics helyzete a pártban a hozzá közelállók szerint jóval szilárdabb, mint három hónappal ezelőtt volt, amikor a Davidovics által hirdetett eszmék a demokratikus elvek követkevs keresztülvételéről teoretikusoknak látszottak és a gyakorlatiabb elemek tulsúlyban voltak, azonban

a választások eredménye azt mutatja, hogy Davidovics eszméi a nép között is erős visszhangra találtak.

Davidovics helyzete ezáltal lényegesen megerősödött, úgyhogy a demokrata miniszterek az ő akaratát ellen nem folytathatnak politikát. Mint egy demokrata politikus hangsúlyozta munkatársunk előtt, ma a helyzet súlypontja a képviselőklubokba terelődött át és Davidovicsnak éppen ebben van az ereje.

A demokrata miniszterek semmi esetre sem állhatnak ki a demokrata képviselők támadásait a parlamentben, akármilyen kevesen volnának is az őket támadó demokrata képviselők.

A demokraták azt hangoztatják, hogy náluk a miniszterek felelőssége a klubbal és a választókkal szemben jóval nagyobb, mint a radikálisoknál. A demokraták nem tartják kizártnak, hogy

a Pasics-csoport nem fog nyíltan frontot csinálni a kormány ellen.

A Pasics-csoport egyelőre rezerváltan viselkedik és még tagjainak névsorát sem hozza nyilvánosságra. A csoport be várja néhány vezetőjének, különösen Petrovics Nasztábnak és Miletics Krsztának Beogradba érkezését és csak azt után fog határozni a továbbiak felől. Maga Trifkovics Márkó szerdán köny-

nyebben megbetegedett és nem hagyta el lakását.

Marinkovics nyilatkozata

Marinkovics Voja dr. külügyminiszter szerda délután félkettőkor visszaérkezett Genfből Beogradba. Marinkovics visszatérését fontos momentumnak tartják, mert úgy vélik, hogy ez hozzá fog járulni a demokrata párt magatartásának végleges kialakulásához. Marinkovicsot a pályaudvaron több újságíró várta, akikkel a külügyminiszter hosszabban elbeszélgetett.

— Mi újság miniszter ur? — kérdezték az újságírók.

— Én akarok Önöktől újságot hallani.

— Mi a véleménye a választások eredményéről?

— Erről még semmit sem mondhatok.

Hallom hogy 19 Pasic-párti képviselő van. Ez azonban nem igaz. Ezek gyorsan átváltoznak majd. Nem is tudom kik a Pasic-pártiak. Ma így nevezik magukat, holnap nem.

— Milyen az általános helyzet?

— Nekem az az érdekem, hogy először a magam embereinek mondjam meg, amit gondolok, azután közöljem a nyilvánossággal.

— Lesz-e a délután folyamán ideje a mi számunkra?

— Remélem, lesz. Előbb azonban időt kell találnom a király és a kormány számára.

— De a király nincs Beogradban. Ez azt jelenti tehát, hogy miniszter ur Blédebe utazik?

— Ez is lehetséges.

— Mit mondhat miniszter ur a belpolitikai helyzetről? Olvasta bizonyára az újsághíreket.

— Ugyan kérem — legyintett Marinkovics. — Az újsághírek nem megbízhatók.

— Ez azt jelenti, hogy be kell várni a parlament összeülését?

— Miért kellene bevárni a parlament összeülését. Tudom én, kik azok, akik a parlamentben ülnek.

— Hogy van megelégedve miniszter ur a választások eredményével?

— A választások: választások és az embernek meg kell elégedve lenni azzal, ami van.

Végül a külpolitikára térve át, Marinkovics kijelentette, hogy ami mondanivalója volt, azt Genfben már megmondta.

A külügyminiszter ezután a lakására hajtott.

Jovanovics Ljuba gyógvultan hazaérkezett

Jovanovics Ljuba szerda délután öt órakor hajón Beogradba érkezett Maricbadból, ahol hosszabb idő óta kúrát tartott. Jovanovics Ljuba gyalog ment a hajóállomásra lakására. Az ősz poltikus teljesen felgyógyult betegségéből és minden jel szerint rövidesen aktív részt vesz a politikai életben.

Önként jelentkezett a körözött Méry György műegyetemi tanár

A budapesti ügyészség a Méry-lámpa feltalálóját előzetes letartóztatásba helyezte

Budapestről jelentik: A budapesti rendőrségre néhány nappal ezelőtt több feljelentés érkezett csásás címén Méry György műegyetemi tanár, a Méry-lámpa felfedezője ellen. Méry személye már több ízben foglalkoztatta a budapesti rendőrhatalmasokat is ezidig még azt sem sikerült tisztázni, hogy valóban világhírű feltaláló-e, vagy pedig közönséges szélhámos. A nyomozás során olyan adatok is kerültek a rendőrség birtokába, hogy Méryt, aki nemrég szabadult ki a lipótzselei tébolydából, tulajdonképpen Jónás Izsáknak hívják és ilyen néven szerepelt a budapesti főkapitányság bünyügyi nyilvántartásában is, amelyből kiderül, hogy régebben három évi börtönre volt elítélve különböző bűncselekmények miatt. Az ismeretlen helyen tartózkodó Méry ellen a vizsgálóbíró elfogatóparancsot adott ki, amelyet megküldtek a külföldi rendőrhatalmasoknak is, mivel olyan hírek terjedtek el, hogy Méry külföldön tartózkodik.

A budapesti törvényszék harmadik emeleti folyosóján szerdán délelőtt egy zilált külsejű, alacsony termetű kopotatos öltözöt ember vonta magára a figyelmet, ide-oda futkosott a folyosón és egy eléje kerülő irodaszolgát megszólított.

— Lengyel bíró urat keresem... én Méry feltaláló vagyok és meg akarom mondani neki, hogy találmányomért folyton üldöznek a zsidók.

Az irodaszolga az ideges embert bevezette Lengyel bíró szobájába. A bíró előtt ismét előadta panaszát és bármennyire is próbálta a bíró lecsendesíteni de ez nem sikerült. Végül is átkísértette az ügyészségre és az ügyész, mikor tudomást szerzett arról, hogy valóban

Méry György áll előtte, fogházort hivatott és a folyton lármázó embert elkísértette a fogházba.

Méry ügyében most már megkezdik a tanúkihallgatásokat a vizsgálóbírónál, egyben tisztázni fogják, hogy a letartóztatott egyen valóban Méry műegyetemi tanár-e, vagy pedig szélhámos, esetleg elmebeteg.

Károly volt román trónörökös elfogadja Ferdinánd király végrendeletét

A volt trónörökös levelet írt anyjának, melyben bejelenti, hogy elfogadja a végrendeletet

Bukarestből jelentik: Károly volt trónörökös levelet intézett Mária özvegy királynéhoz és bejelenti, hogy

elfogadja az elhunyt Ferdinánd király végrendeletét és hozzájárul a királyi vagyonnak a végrendeletben megjelölt felosztásához.

A volt trónörökös ezzel végleg lemondott minden trónigényéről.

A volt trónörökös levelével megcáfolta a legutóbbi híreket, amelyek szerint Károly meg fogja támadni apja végrendeletét.

Károly levele nagy megnyugvást keltett Romániában.

Macdonald szerint Chamberlain külpolitikája a brit birodalom teljes izolálására vezet

A munkáspárt vezére élesen támadja az angol külügyminisztert — A magyar-román birtokpör csütörtökön kerül a Népszövetség tanácsa elé

Javul a viszony Jugoszlávia és Olaszország közt

Genfből jelentik: A Népszövetség első főbizottsága a jogi bizottság szerda délelőtt ülést tartott, amelyen a nemzetközi jog kodifikálásának kérdését tárgyalta. Ezzel kapcsolatban

szóba került az egyes államok felelősségének kérdése olyan bűncselekményeknél, melyeket az illető állam területén követnek el külföldiek vagy külföldiek ellen.

A vita folyamán az a vélemény alakult ki, hogy olyan esetekben nemzetközi vizsgálóbizottságot kell kiküldeni.

A második főbizottságban a belga delegátus indítványozta, hogy az

olasz delegációnak nemzetközi kinematográf felállítására vonatkozó javaslatát az illetékes albizottsághoz utalják.

A magyar kormány a Népszövetség főtitkárságánál bejelentette, hogy

a magyar-román agrárkérdésben Apponyi Albert gróf fogja Magyarországot képviselni a tanácsban.

A pör beavatottak szerint már a csütörtöki nap folyamán a népszövetségi tanács elé kerül.

Az a jogügyi bizottság, mely a birtokpör ügyben jogi véleményt ad, kedd este és szerdán délelőtt ülést tartott. A tanácskozásokról annyira kiszivárgott, hogy a bizottság azt fogja javasolni, hogy a Népszövetség a vegyes döntőbíróióság illetékességének ügyét utalja a hágal nemzetközi bírósághoz.

Általában azt hiszik, hogy Románia is belenyugszik ebbe a döntésbe.

Chamberlain nem közvetít az albán kérdésben

Grandi olasz külügyi államtitkárnak Chamberlainnel, Stresemannal és Briand-al folytatott tárgyalásai kapcsán az a hír terjedt el, hogy

az olasz külügyminiszteriumi államtitkár és az angol külügyminiszter közt szóba került Olaszország és Jugoszlávia közti viszony rendezésének kérdése is.

A Schweizer Press-Telegraph azt írja, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak és

Chamberlain nem ajánlotta fel a közvetítést Jugoszlávia és Olaszország között.

Olaszország a leghatározottabban azt állítja, hogy

Jugoszlávia és Olaszország között konfliktus nincs és semmiféle közvetítésre nincs szükség.

mert csak károsan befolyásolná a két ország között egyre javuló jó viszonyt.

MacDonald levele a Daily Expresshez

Londonból jelentik: Macdonald levelet intézett a Daily Express szerkesztőségéhez, amelyben

élesen támadást intéz Chamberlain ellen, aki szerinte hamisan interpretálta a gyarmatok álláspontját a genfi jegyzőkönyvvel szemben.

A levélben a munkáspárt vezére kifejti, hogy nem elégséges beszélni az angol világbirodalom egységéről, hanem minden eszközt igénybe kell venni, mely alkalmas arra, hogy a brit világbirodalom egységét fenyegető veszélyt kiküszöböljék. Macdonald szerint a Népszövetségnek gondolni kellene arra, hogy a genfi jegyzőkönyvet megjavítsa és az angol anyaország és a gyarmatok között is tárgyalásoknak kellene megindulni arról, hogy milyen mértékben terhelhet különböző kötelezettségekkel a gyarmatokat a genfi jegyzőkönyv.

— Attól kell tartani — írja Macdonald — hogy

Anglia izolálódik, mert a többi európai államok Chamberlain viselkedése miatt ellenséges érülettel viseltetnek a brit világbirodalom iránt.

A Daily Telegraph a lengyel és a holland javaslatokkal kapcsolatban azt írja

hogy a tanácsban Chamberlain nem fog egyedül maradni, mert támogatni fogja az angol álláspontot Olaszország és valószínűleg Svédország is.

A Times általában sajnálatosnak mondja, hogy egyes államok ellenséges érületet tanúsítanak Angliával szemben. Ezek között az államok között — írja a lap — az a felfogás, hogy

Angliával nem lehet gyakorlatilag megvalósítani a békét.

Azok, akik ellenségei Angliának, keserűen jegyzik meg, hogy Anglia ki is léphetne a Népszövetségből. Barátságos körökben azonban nagyon jól tudják, hogy Anglia is kívánja a békét és a nemzetek együttműködése mellett fejt ki propagandát.

A kisantant nem kezd akciót lord Rothermere ellen

Genfből jelentik: A kisantant államok külügyminiszterei tanácskozást tartottak. Benes a tanácskozáson azt indítványozta, hogy a kisantant kezdjen erőteljes akciót Rothermere propagandája ellen. Titulescu román külügyminiszter kijelentette, hogy hajlandó hozzájárulni az akcióhoz, de kikötötte, hogy az akciónak nem szabad túl hangosnak lenni. Marinkovics tiltakozott az ellen, hogy a Rothermere-akciót annyira értékeljék, hogy a kisantant-államok együttes fellépését határoznák el. A jugoszláv külügyminiszter ellenzésére a konferencia lemondott a tervezett akcióról.

Szent Péter esernyője fino n papi on, kötve, tiz dinár

A Minerva nyomdai illalat olesó könyv-akciója

A Bácsmegeyi Napló könyvosztálya — mint közöltük — megállapodott egy beogradi könyvkiadó céggel és ez a megállapodás lehetővé teszi, hogy bárki, aki az alábbi szelvényt beküldi, tiz dinár ellenében megkapja finom papíron, bekötve Mikszáth Kálmán kitünő regényét, a »Szent Péter esernyő«-jét.

A nagyszerű regény így jóformán ingyen jut el a vajdasági magyar olvasóközönséghez, mert más körülmények között maga a bekötési tábla is többbe kerül tiz dinárnál.

A könyvek szétküldése a pénz beérkezésének sorrendjében történik azok címére, akik ezt

a szelvényt tiz dinárral együtt beküldik

a Minerva-nyomda R. T. címére.

Minerva-nyomda Subotica

Kérem Mikszáth Kálmán Szent Péter esernyője

című regényét kötött példányban a mellékelt 10 dinár ellenében megküldeni

Kelt

olvasható aláírás

pontos cím

A nép akarata szabadon nyilvánult meg a tiszta választásokon

Délbánáti politikusok nyilatkozatai a délbánáti választások eredményeiről — A novisadi választási főbizottság munkája

Vrsacról jelentik: A délbánáti választókerületben a választások a legnagyobb rendben folytak le és a kerület 87.243 szavazója közül 55.479 választó szavazott le. *A hivatalos radikális párt győzelme előre várható volt*, mégis nagy feltűnést keltett, hogy a vrsaci származású dr. Miletics Szilvko volt miniszter Vrsacon csak 577 és a kerületben mindössze 3867 szavazatot kapott. Nagy meglepetést keltett a német párt hirtelen előretörése, mert senki sem számított egy német mandátumnál többre. A Pribicevics-féle független demokraták két mandátumát előre várni lehetett.

A *Bácsme gyei Napló* vrsaci munkatársa felkereste a délbánáti politikai pártok vezetőpolitikusait, akik a választások lefolyásáról és eredményéről a következő nyilatkozatokat tették:

Dr. Jaga Velimir

a hivatalos radikális párt

vrsaci szervezetének elnöke, aki Vrsac város és járás kormánypárti radikális képviselője lesz — *miután Sztankovics Szvetozár földművelésügyi miniszter a délbánáti mandátumáról lemond és a novisadit tartja meg* — a következő nyilatkozatot tette:

— A választások eredményével a legteljesebb mértékben meg vagyunk elégedve. A délbánáti választókerületben amennyire számítottunk, azt meg is kaptuk. *A népet megkérdeztük és a nép itélt.* A legtisztább és legszabadabb választás mellett megmutatta Délbánát népe, hogy bizalommal viseltetik a hivatalos radikális párttal szemben és mi meg fogjuk mutatni a jövőben, hogy a népnek előlegezett bizalmát meg is érdemeltük.

— A választások alatt itt a délbánáti kerületben semmiféle zavargás nem fordult elő, mindenki szabadon szavazhatott és nem gyanúsíthat senki sem minket azzal, hogy terrort alkalmaztunk. A miniszter annak az volt a kívánsága és én is ezt az álláspontot képviseltem, hogy senkit sem szabad presszionálni, vagy megfélemlíteni, hanem mindenki szabadon gyakorolhatja jogait. Ennek eredménye, hogy a választások után nem is panaszkodhatik senki. *Akit megválasztottak, azt a többség juttatta mandátumhoz, aki pedig megbukott, azt a nép nem akarta képviselőnek.*

— Egyedül a román párt, amelynek panasza volt oka. Itt sem a radikális párt az oka a történeteknek. Nekünk nem volt tudomásunk arról, amik történtek és nem is tehetünk arról, ha ők maguk között nem tudtak megegyezni. Mi nem presszionáltunk senkit, *mi szabad választásokat akartunk és szabad választásokat hoztunk.*

— A német párt két mandátuma tényleg mindenkit meglepett, mert senki sem számított erre.

Bradvarovics Dusan görögkeleti szerb lelkész, aki

a Miletics-párt

listáján Vrsac város és járás jelöltje volt. A következőket mondotta a *Bácsme gyei Napló* munkatársának:

— A választási eredmény meglepett minket. Mindenesetre szomorú, hogy egy Miletics, vagy egy Trikovics nem kapott mandátumot. Mi azonban nem dolgoztunk olyan eszközökkel, mint egyes ellenzéki pártok, nekünk nem voltak választási alapjaink és nem volt pénzünk. Mi szép szóval és nem pénzzel akartuk megnyerni a szavazókat. Vrsacon a polgárság legnagyobb része távolmaradt az urnáktól és nem szavazott le. Azt mondják, hogy szabad és tiszta választások voltak. Az ellenkezőjéről eddig még nem győződünk meg.

Dr. Singer Miklós vrsaci ügyvéd.

a német párt

egyik délbánáti vezetője a következőket mondotta munkatársunknak:

— A délbánáti választás eredményével a német párt a legteljesebb mértékben meg van elégedve. *Minket is meglepett, hogy két mandátumot nyertünk, mert egyenlő többre nem számítottunk.* A délbánáti német nép egységesen állást foglalt nemzeti listája mellett és zárt sorokban járult az urnák elé, hogy teljesítse kötelességét. A vrsaci eredménnyel azonban nem vagyok megelégedve, mert itt a németiség tekintélyes része más urnába tette a golyót.

— A választások lefolyása ellen nem lehet kifordása senkinek, mert az legsi-

mában és teljesen szabadon folyt le. A mai választási rendszeren azonban változtatni kellene, mert mégis csak nem egészen helyénvaló az, hogy néhány szavazat miatt egy párt esetleg egyetlen mandátumot sem kap, mint ahogy ez történt a német listával Novisadon, ahol egy mandátumot veszítettünk.

A demokrata párt

egyik vezetőjének kijelentése szerint a belacrkvai járásban *Grebenac községben szabálytalanságok történtek* és ennek tulajdonítják, hogy egy demokrata mandátumot veszítettek. A grebenaci esetből kifolyólag meg akarják támadni az egyik német mandátumot és ott új választással szeretnék a hiányzó 237 szavazatot összehozni és Mihajlovics Ljuba mandátumát biztosítani.

Román Nikolaj, a »Nadejdea« főszerkesztője

a román párt

bukásának körülményeiről a következő nyilatkozatot tette:

— Hogy a román kisebbség listája a választáson megbukott, azért dr. Jianu János temesvári ügyvéd, a jugoszláviai román párt volt elnöke és parlamenti képviselője és Guga Alekszandru kovini lelkész, a román párt alelnöke felelősek. Dr. Jianu a választás előtt két nappal váratlanul Jugoszláviába jött és Alibunaron néhány román barátjával megbeszélést folytatott. Szombaton ezek Guga Alekszandru, Pod Josif, Zeria Andrei, Topliceanu Teodor, Sfera Jon, Durain Jon aláírásával felhívással fordultak a román néphez, amelyben kijelentik, hogy *a román pártot nem ismerik el és kéri a román népet, hogy ne szavazzanak a román párt listájára.*

— Szombat éjjel dr. Butorca Száva tartományi képviselő, román listavezető és Oprea Traian főesperes aláírásával *hamis plakátokat* osztottak szét az egész kerületben, amelyben kéri a román népet, hogy *ne szavazzanak a román listára*, mert azt ugyanis meg fogják semmisíteni. Vasárnap, a választás napján pedig Guga körtáviratot intézett a román párt községi vezetőihez, amelyben közli velük, hogy *a román párt feloszlott és a listát megsemmisítették.* Ennek tulajdonítható azután, hogy a román szavazók nagy része egyáltalán nem szavazott le. Ugyanaz a Topliceanu, aki hirtelen a román párt és ezzel a román nép ellen fordult, az egész választási kampány alatt a román párt érdekében agitált és tartott beszédeket.

— Petru Negru kereskedő hétfőn feljelentést tett dr. Jianu Jon temesvári ügyvéd ellen, aki a legválságosabb időben itt hagyta a jugoszláviai román népet és átment Romániába — mert dr. Jeanu, aki román állampolgár, hamisított szerb utlevéllel jött Jugoszláviába. Pártunk vezetősége a röförrhamisító ismeretlen tettesek ellen bünvádi feljelentést tesz és bizunk abban, hogy a bünyösök, kik a román népet megfosztották egy biztos mandátumtól, el fogják venni méltó büntetésüket.

A horvát parasztpárt

vrsaci képviselőjelöltje, Melcher József földművelő a *Bácsme gyei Napló* munkatársának a következő nyilatkozatot tette

— A horvát parasztpárt ezelőtt csak három héttel kezdte meg agitációját a Délbánáti és az első perctől kezdve nem számítottunk itt mandátumra. Az volt az álláspontunk, hogy minden szavazat eredmény. Mivel itt nem voltak szervezeteink eddig, a választás után első dolgunk lesz felállítani pártszervezeteinket a Délbánáti és megkezdjük a szisztematikus szervezkedést.

A szerb földművespárt

egyik délbánáti vezetője kijelentette, hogy pártjának a Délbánátiban elért eredményével teljesen meg van elégedve. Kétezerhatszáz szavazat ott, ahol a multkor alig volt kétszáz, felér egy győzelemmel. A párt szervezési munkálatait a jövőben folytatni fogják és biztosra veszik, hogy a legközelebbi választáson egy mandátumot nyernek ebben a kerületben.

A független demokraták

körében nagy örömet keltett a választási eredmény, mert senki sem számított arra, hogy *Boskovics Dusan dr. két mandátumhoz jutott*, a pártot. Általá-

ban azt hiszik, hogy a független demokratákat a Davidovics-féle demokrata párt szakadása, továbbá *Boskovics dr.* nagy népszerűsége juttatta két mandátumhoz.

A novisadi választási főbizottság pénteken fejezi munkáját

Novisadról jelentik: *Popovics Alekszije* beogradi felebbviteli bírósági elnök elnökletével kedden Novisadon a kerületi törvényszék tanácstermében ülésre ült össze a választási főbizottság. A bizottság szerdán egész nap dolgozott és előreláthatólag csak pénteken fog munkájával elkészülni.

A novisadi cionisták önálló listával vesznek részt a választásokon

A novisadi cionisták körében mozgalom indult meg annak érdekében, hogy a községi választásokon a novisadi cionisták önállóan szervezkedjenek és vegyenek részt a választásokon. A cionisták hatszáz szavazatra számítanak.

A Pribicevics-párt folytatja választási agitációját

A novisadkerületi Pribicevics-párt kisebbségben maradt járási jelöltje: *Jevgyevics Dobroszláv*, a Vidovdan főszerkesztője kedden a novisadi kerület több községében látogatott pártterkezeteken

Szomborban csak két lista lesz a községi választásokon

Szomborból jelentik: A szombori pártok is megkezdtek az előkészületeket a községi választásokra. Miután a választások során kitűnt, hogy a város legerősebb pártja a Jovanovics-féle radikális párt, az összes többi pártok leginkább a radikális párt ellen akarják telvenni a küzdelmet. Az ellenzéki pártok között máris felmerült az a gondolat, hogy koalíciót csináljanak a községi választásokra, amely *polgárok és munkások szövetsége* cím alatt próbálna a városházán többséget alkotni. Miután a szombori pártok között egy sines, amely egymagában többséget tudna létrehozni, előrelátható, hogy minden párt szövetségest fog keresni a választásokra, ami *arra fog vezetni, hogy a szombori községi választásokon valószínűleg csak két lista lesz, amelyeken több pártnak a jelöltje is fognak szerepelni.* Ha az ellenzéki koalíció létrejön, úgy az igen tekintélyes számu szavazatot jelent, miután abban a demokrata és magyar pártokon kívül a Pribicevics-párt, a földművespárt, a Radics-párt és a munkások pártjai is részt vennének. A tárgyalások már folynak ilyen irányban. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy megegyezés esetén ezek a politikai pártok azért szövetkezzenek a községi választásokra, hogy a városházára politikát vigyenek be, hanem éppen ellenkezőleg *azért, hogy onnan a pártpolitikát kiküszöböljék.*

A hivatalos radikális párt még mit sem tett a községi választásokra vonatkozóan és miután olyan erős, mint

köszönte meg választóinak kitarításukat és hűségüket, egyben a járás több községében vasárnapra újabb népgyűléseket jelentett be, hogy egyfelől fenntartsa választóival az összeköttetést, másfelől, hogy a küszöbön lévő községi választások alkalmából megindítsa a választási harcot.

A kisebbségben maradt nagyobb pártok választási paktumra készülnek Novisadon

Megirtuk, hogy a novisadi Pribicevics-párt vezetői paktumos ajánlatot tettek a novisadi magyar pártnak, hogy a községi választásokon, mint a két legerősebb ellenzéki párt, együtt haladjanak. A Pribicevics-párt vezetősége most annak közlését kéri, hogy a párt illetékes tényezői nem tettek ilven ajánlatot és ha ilyen mégis történt, úgy az csak magánbeszélgetés lehetett, amely a pártvezetőség tudta nélkül történt. Ezzel szemben több politikus azon fáradozik, hogy ezt a tervezett paktumot létre kellene hozni és ki kellene terjeszteni a radikális párt Pasics-frakciójára is és remélik, hogy így a nyolcvan városi képviselőtárság jelentékeny többségét megszerzik. Ezek a politikusok attól sem idegenkednek, hogy a három párt önállóan vegyen részt a választási harcban és csak a megválasztott képviselőkre álljon fenn a paktum.

A novisadi hivatalos radikális párt is megkezdte választási agitációját

A novisadi radikális párt vezetősége, élén Popovics Daka nemzetgyűlési képviselővel, kedden megkezdte a községi választásokra vonatkozó agitációját és kedden a Kiszácsi-ucca több vendéglőjébe hívta egybe pártbíveit. Egyelőre a főtörekvés a választói névjegyzék kiigazítására irányul, mert a választói névjegyzék ellen igen sok a panasz.

Külgazítják a szentai választói névjegyzékeket

Szentáról jelentik: A november 6-iki községi választások ügyében szerdán délelőtt a városi tanács *Nikolics György* polgármester elnöklété alatt rendkívüli ülést tartott. Az ülésen azzal a kérdéssel foglalkoztak, hogy milyen módon igazítsák ki a választási névjegyzékeket, amikor a jegyzék egyik példány a Beogradba került, ahol a verifikációs bizottság vizsgálja felül, a másolat pedig a szuboticei törvényszéken fekszik. Minthogy szeptember 19-ikéig ki kell javítani és pótolni a névjegyzékeket, a város polgármestere érintkezésbe lépett a szuboticei törvényszék elnökével, hogy bocsássa a város rendelkezésére a másolatot. *Pavlovics* törvényszéki elnök azonban ezt a kérelmet a törvények értelmében nem teljesíthette. A tanács erre elhatározta, hogy a főlvetelre jelentkező választókat összeírja és a törvényszéknél levő példányba jegyzetel be a kitűzött határidőn belül. Azt is elhatározta a tanács, hogy mindazokat a választókat, akik az 1926-iki névjegyzékbe fel voltak véve, de bármi okból a legutóbbi jegyzékből kimaradtak, hivatalból felveszi és felhívja falragaszok útján a polgárokat, hogy aki még nincs benn a választói névjegyzékben, az jelentkezék felvételre a polgármesteri hivatalban.

Nem szűnik meg a belacrkvai gimnázium A város lakosságának akelőja sikerrel végződött

Belacrkváról jelentik: Az elmúlt iskolai év végén a kultuszminiszterium elhatározta, hogy a belacrkvai állami főgimnáziumot megszünteti. A város lakossága amikor erről értesült, nagy szabású társadalmi akciót indított a gimnázium fennmaradása érdekében. A város közléseztett tanácsa is magáévá tette a város lakosságának kérését és küldöttség utazott dr. *Spajics* polgármester vezetése alatt Beogradba, ahol kérték a gimnázium fenntartását. Az akciónak meg volt a kívánt sikere és a kultuszminiszterium a belacrkvai főgimnázium fenntartása mellett foglalt állást.

Megtartották a beiratkozásokat is és

336 növendék iratkozott be az intézetbe. Miután a felső négy osztály fenntartásához a miniszter rendelete szerint *legalább 120 növendék beiratkozása szükséges* és eddig felvételre csak *113 növendék jelentkezett*, a beiratkozások határidejét néhány nappal elhalasztották. Belacrkván számítanak arra, hogy a hiányzó hét növendék még jelentkezni fog és akkor mind a nyolc osztályt megnyithatják még ebben a hónapban.

A belacrkvai állami népiskolába 681 növendék iratkozott be. Ebből a szerb tagozatra 424, a német tagozatra pedig 257 növendék jelentkezett. A tanítás már megkezdődött.

Vrsacon is életbelépett a vasárnapi munkaszünet

Sikerrel járt a kereskedelmi alkalmazottak akciója

Vrsacról jelentik: Beszámolt a *Bácsme gyei Napló* arról az akción, amit a vrsaci kereskedelmi alkalmazottak indítottak a vasárnapi munkaszünet elrendelése érdekében. Néhány héttel ezelőtt a szociálpolitikai miniszter rendelkezéssel rendelte ezt a kérdést és utasította Vrsac város vezetését, hogy az egész országban érvényben levő vasárnapi munkaszünetet Vrsacon is léptesse életbe. Vrsac város kiszélesített tanácsa a kereskedők előterjesztésére interveniált ebben az ügyben. Küldött utazott Beogradba és hivatkozva Vrsac város különleges helyzetére, kérték, hogy az üzleteket vasárnap tíz óráig továbbra is nyitvatarthassák. Ideiglenesen fel is függesztették a vasárnapi munkaszünetről kiadott rendeletet és az üzletek továbbra is nyitva voltak vasárnap.

A kereskedelmi alkalmazottak újabb akciójának eredményeképpen a *szociálpolitikai miniszter most újabb rendeletet küldött Vrsac város vezetéséhez* és ebben hivatkozva a törvényre, *legszigorúbban utasítja az illetékes hatóságokat a teljes vasárnapi munkaszünet betartására.* A rendelet szerint a kereskedők kötelesek vasárnap egész napon át üzleteiket zárva tartani. Kivételt képeznek a *mészárosok, pékek és borbélyok, kik tíz órákor kötelesek zárni. A cukrászdák, cukorka- és gyümölcsüzletek és trafikok egész napon át nyitva lehetnek.*

A szociálpolitikai miniszter rendeletét a város vezetősége az érdekelt kereskedőknek tudomására hozta. A vasárnapi munkaszünetnek életbeléptetése a kereskedelmi alkalmazottak körében nagy megnyugvást keltett, mert igazságtalannak tartották azt, hogy míg máshol az egész országban vasárnap munkaszünet volt, ők kénytelenek voltak még ezen a napon is dolgozni.

A miniszteri rendelet értelmében *hetivásárt sem szabad Vrsacon vasárnap tartani, hanem azt hétköznapra kell át-helyezni.* A vasárnapi piacon is csak élelmiszert szabad árulni, a papucs, sapka és bocskor készítő iparosok vasárnap nem rakodhatnak ki a piacon. Vrsac város kiszélesített tanácsa a közeli na-

pokban gyűlést tart és megállapítja, hogy melyik napra helyezték át vasárnapról a heti piacot. Értesülésünk szerint

hetenként háromszor: hétfőn, csütörtökön és szombaton lesznek a vrsaci hetivásárok.

Miniszterek a Vajdaságban

Intimitások Szubotics igazságügyminiszter, Davidovics, Pribicsevics és Radics vajdasági agitációjáról

A képviselőválasztások lezajlottak és a politikai élet súlypontja a perifériákról ismét az ország fővárosába terelődött. A kedélyek megnyugodtak és most már el lehet mondani néhány intimitást a választásokat megelőző izgalmas napokról. Elsősorban meg kell állapítani, hogy a Vajdaságban sohasem járt annyira miniszter és annyi előkelő politikus, mint a múlt hetekben. A Vajdaság újszólván eldorádója volt az aktív és bukkant minisztereknek, akik ezen a békés rónaságon tartották leghevesebb beszédeiket egymás ellen.

Szép volt, jó volt, érdekes volt minden. A minisztereknek alkalmuk volt megismerni a Vajdaság okos, józan, békeszerető népét, a szerbet, horvátot, magyart, németet, román egyaránt és a Vajdaság népe is megismerte azokat az embereket, akik hivatva vannak az ország népének sorsa felől dönteni.

A választási kampányban az első politikai vezér, aki Szubotícára jött, *Pribicsevics Szevotár* miniszter volt, kinek nevéhez a magyarok és a bunyevácok is sok rosszat fűznek. Mindamellett mindenki elismeri, hogy Pribicsevics a jövő embere és ő a leggerincesebb politikusok egyike. Éles, okos, fürkésző és újszólván lázító szeméi nem törődnek ki sohasem az ember emlékezetéből. Szívós és akaraterős, ellenállást nem ismerő ember, ami teljesen visszatükröződik az arcán. Hangja azonban szelíd embert varázsol a hallgatók elé.

Agitáció után egy alkalommal meghitt körben Pribicsevics egyszer így sóhajtott fel:

— Milyen sokáig kell hangoztatni az embernek a maga igazát, hogy megértse azt a nép!

Azután egy új ember, egy új politikus jött a Vajdaság paraszt-metropoliszába: Szubotics Dusán dr. igazságügyminiszter.

Minden hizelgési szándék nélkül: *ő a jószág mintképe.* Példásan mérsékelt ügy-

is mint politikus, úgy is mint ember.

Kétségtelenül nagy intelligenciájú ember. Választási agitációs körútjára mindig több újságíró társaságában utazott, akiknek formálisan megtiltotta, hogy bármit is irjanak gyüleseiről. A kedves arcu hatvan év körüli szürke külsejű igazságügyminiszter nem barátja a pompának és a frakknak. Egyszerűen öltözködik, de a jó ételt annál inkább szereti. Megunta már az automobilozást. Sok port nyelt a választási körútján. Martonos határában tréfásan így szólt az újságírókhoz:

— *Uraim, akkor is velem jönnek, ha tíz év múlva repülőgépeken megyünk agitálni?*

A martonosi magyar fiatalság magyar nemzeti öltözetben várta az igazságügyminisztert. Soha sem járt élő miniszter abban a kis községben, ahol a szerbek, bunyevácok és magyarok testvéri egyetértésben élnek egymással évszázadok óta. Nagy volt az öröm. A lakosság apraja-nagyja talpon volt és újszólván fogadta a minisztert, Szubotics Dusán dr. láthatólag nagyon meg volt hatva a magyarok fogadtatásától és ezzel a kérdéssel fordult hozzám:

— *Magyarok ezek, vagy csak magyar nemzeti ruhába vannak öltözve?*

Amikor megmagyaráztam, hogy a magyarok mindig szívesen fogadják Beograd becsületes fiait, a miniszter így felelt:

— *Ezt a szeretetteljes fogadtatást sohasem fogom elfelejteni!*

És lefényképezte magát a magyar lányokkal. Nem volt abban semmi pöz és színpadiasság.

Sztarakanjzsán a banketten odaadó lelkes és lojalitástól áthatott beszédben üdvözölte Szubotics dr.-t az ottani magyarság vezérére, dr. Batta Péter. Az igazságügyminiszter nem szólt semmit, csak melegen megrázta Batta dr. kezét. Később az autóban mondta nekem:

— Szülőhazámban, Sumadiában sem tud jobban lelkesedni a nép a jóért és az igazságért — majd rövid hallgatás után:

— *Hát lehet ezt a népet nem szeretni?*

Radics István, a jugoszláv politikai élet kimeríthetetlen szótára szubotical tartózkodása alatt keveset érintkezett környezetével, mert minden idejét lefoglalták a különböző helyen tartott előadások és szónoklatok. Radics István a Vajdaságban horvát nemzeti politikát folytat és a bunyevácokat akarja visszazerezni a horvátoknak. Egy gyűlés után ezt mondta a körülötte állóknak:

— Nem lehetne még egy beszédet mondani?

Ezután nyers tojást kért, amit minden beszéde után megszokott inni. *Hát ezt kapott is Szubotícán, eleget...*

Davidovics Ljuba, a megöszült tisztesség — mint mondják — közvetlenül a választások előtt járt Szubotícán és a Vajdaság több helyén. Alacsony, ősz, mosolygós arcú bácsika. Ha elégedetlen és beszédeiben valakit erősen megtámad, akkor is higgadt, mérsékelt marad. Békeszerető ember, ahogy a neve is kifejezi — Ljuba-Ljubomir — és a legnagyobb problémákat is békés uton akarja elintézni.

Báctopolai ülésén mintegy háromezer magyar ember vett részt. *Havas* Emil dr. szerb nyelven üdvözölte a pártvezért:

— Egy magyar tenger veszi Önt most körül. Nincs e népnek különösebb kivánsága, mint az, hogy teljes jogu polgára legyen ennek az államnak, amelyet magának vall. Én kérem Önt, ne feledkezzen meg ezekről a szegény emberekről és ha jogos kivánságukkal Ön-höz fordulnak, teljesítse azt.

A mosolygós képű pártvezér arca egy pillanatra elkomolyodott. Maga elé nézett és azt válaszolta:

— *Hoću! Fogom...*

Davidovics Ljuba nem ígér senkinek semmit — mondják, akik ismerik őt, de rendkívül jó szívé, nagylelkű ember.

Amikor Topoláról tovább ment a pártvezér autója, Davidovics hosszabb gondolkodás után ezt mondta:

— *Vajlon be tudom-e majd váltani a magyarság hozzámtűzött reményét? Önmagát kérdezte a pártvezér és nem is várt feleletet.*

Érdekes, hogy egy pártvezér sem foglalkozott a szubotical kerületben a szláv-kérdéssel, senki sem érdeklődött az ő helyzetük iránt. Pedig a szerbeknek és bunyevácoknak is volna sok mondanivalójuk... **Sokcsics József**

Egy kritikus albumából

Írta: Baedeker

Egyik legkedvesebb szólama az »uj« közgazdaságnak, hogy »a tőke eljárt a szerepét«. A nemzetgazdasági tételek és törvények sohasem egészen igazak, még az u. n. vastörvények se. Így hát ez se. Csak a *kistőke* játszott a maga szerény, kevés szóból álló csekélyke szerepét, a nagy kapitálisnak még mindig fontos szerepet oszt ki az országos gazdaság főrendezője s a világgazdaság vezérintendánsa. Még ma is ez tölti be a legfontosabb szerepköröket: a hősét és — sajnos! — az intrikusét.

Rothermere lordnak van hetven újságja. A fiának lesz néhány vármegyéje s az unokájának egy pár országa. Így játszott a szerepét a tőke.

Ellesett párbeszéd.
— Adjon, kérem, kölcsön nekem ötvenezer dinárt.
— A föltételektől függ.
— Havi három százalék kamatot fizetek.
— Sajnálom, nem adhatok.
— Miért? Kevesli talán a kamatot?
— Nem. Sokallom.

Aki ezt a kölcsönt megtagadta, okos ember volt. Valószínűleg tudta, hogy mennél magasabb a kamat, annál bizonytalanabb a tőke.

A tulmagas kamat idézi elő azt a

pénzügyi eredményt, hogy az adós is, a hitelező is veszít.

A szegény ember még csak megérti valahogy a gazdagot, de ez a szegényt soha.

Egy társaság — csupa gazdag ember s csak egyetlen szegény volt köztük — mulatni készült. A terv szerint ebéd után autókirándulás lesz a budai hegyekre, ahol megozsonnázniak, aztán meghallgatják Don Juan-t az operában, ahonnan vacsorázni a Hungáriába mennek s az estéjük valamelyik Folies-ban fejezik be.

— Te is eljössz? — kérdezték a társaság egy tagjától, akinek félhavi fizetése ráment volna erre az ekspedícióra.

Azt felelte szegény, hogy nem vehet részt, mert nem futja rá a pénze.

A többiek egymásra néztek, egy pedig kimondta, amit mindannyian gondoltak:

— Már hogy lehet valaki ilyen fukar?

De megesik, hogy a szegény se érti a gazdagot, főleg ha életviteléről van szó, amely a legnagyobb szakadék azok között, akik földi kincsekkel vannak megáldva és azok között, akik könnyen fognak a mennyországba jutni.

Egy jó barátom beszélt el, aki tanúja volt a tanulságos jelenetnek. A vendéglőben leül egy szegény ördög, akiről meglátszik, hogy napról-napra él s hogy csak igen kis pénzösszeg lehet a zsebében. Kikeresi az étlapon azt az ételt, amelynek legolcsóbb az ára s mert az

nem elég jóllaktató, három darab kenyert eszik hozzá, mialatt sóvárogva, kíváncsi-éhes szemmel pislant át a szomszédos asztalon fölhalmozott inyes falatok és gyönyöző italok felé, amelyekben egy dúsgazdag uriember delectálja magát.

Ez utóbbi is átpillant öhozzá és sajnálattal vegyes megvetéssel mondja:

— Minő fősvény!

Emez pedig, aki el se tudja képzelni, hogy a többszörös milliommósoknak az ilyen ebéd nem is lukszus. csodálkozva sóhajt föl:

— Mily pazarló!

Az igazi s az emberiség javát célzó szocializmus komoly rendszere nem építhető fel még egy egészen ideális társadalomban sem a kommunizmus elvein s azon az alapon, amelyet hangzatosan »egyenlőség«-nek neveznek azok, akik azt hiszik, hogy létezik egyenlőség. Mindazok az emberiségboldogító tervezetek, amelyek ennek a nemes, de abszurd szónak a jegyében készültek és ideilistáknak meg illuzionistáknak az álmain épültek föl, ép oly keyessé valósíthatók meg mint azok a fantasztikus gondolatépítmények, amelyek utopisztikus regényekben próbálják megérzékíteni előttünk a jövődő államot és társadalmat. Ezek a tagadhatatlanul szép képek örökkön-örökké jámbor óhajások és csillogó játékok maradnak. Az egyenlőség, amely egy háromtagu családban se valósítható meg, nem lehet alapja egy társadalom-politikai berendezkedésnek, ahol milliók jóllétéről és boldogságáról van szó.

Azt hiszem, a szocializálás kulcsa abban a törekvésben rejlik: mindenkinek olyan helyet jelölni ki és adni a társadalomban, amely rája nézve és a társadalomra a legelőnyösebb. Csak így lesz elérhető az az óhajtott állapot, amelyben az *egyen* meg lesz elégedve a társadalommal, ez pedig a tagjaival. És ehhez nem kell egyenlőség, ehhez nem szükséges semmiféle uniformizálás s főleg nem kell szabadság néven gyakorolt rabszolgatartás — ehhez csak *igazság* kell!

Forrongó időkben történt, amikor a pénznek alig volt értéke s a betöréses lopások világos nappal is napirenden voltak.

Egy uriembernek föltűnt, hogy egy hentesüzlet kirakata teljesen üres volt, míg a mellette levő bank- és váltóüzlet üvegtáblái mögött ott pompáztak a két és három zéróval végződő bankjegyek, színes részvények és különböző típusú államadóssági kötvények.

Kérdésére, hogy miért nem tesz semmit a kirakatába a hentesmester, holott sok étvágygerjesztő finom árúja van és miért teszi legszébb dolgait közszemlére a bankár, ezt a feleletet kapta:

— Zendüléstől és rablástól félnek.

Egy »pénzcsináló«-nak, aki a háboru idejében s az azt követő években husz-harmincmilliót »gyűjtött«, adó fejében az állam elvitte mintegy másfélmillióját. A jó ember sokalta az összeget s így sóhajtott föl:

— A szegény embert még az ág is huzza!

Háromnapos haláltusa a gleccsereken

Petrovics Zsivorád alezredest és Pajevics pilótafőhadnagy borzalmas küzdelme a köddel és a jéggel az alpesi havasok között

A zürichi jugoszláv főkonzulátus hivatalos jelentése az arlbergi repülőszerencsétlenségről

Noviszadról jelentik: Az arlbergi repülőkatasztrófának immár két halottja van: a szerencsétlen Petrovics Zsivorád alezredest, a noviszadi repülőezred parancsnokát négy nappal a katasztrófa után megfagyva, holtan találták, míg a halálgep fiatal pilótája, Pajevics Dragoljub főhadnagy, amikor negyednap az Alpesek hómezőin rátaláltak, még élt és félig megfagyott állapotban szállították be a legközelebbi kórházba, Feldkirchenbe, ahol szombaton műtétet hajtottak végre rajta. A jobb lábát és bal kezének két ujját vágták le, de az operáció már nem segíthetett rajta és vasárnap Pajevics Dragoljub főhadnagy is meghalt. Így a halálgep mindkét utasa áldozata lett az arlbergi repülőszerencsétlenségnek. Petrovics Zsivorád alezredest Noviszadon a város egész lakosságának impozánsan nagy részvéte mellett helyezték örök nyugalomra, míg a fiatal Pajevics főhadnagyot hazaviszik Jagodinába és ott, hazai földben temetik el.

Két nappal a szerencsétlenül járt Petrovics Zsivorád alezredest temetése után az elhunyt fivére a beogradi lapokban a hadügyminiszterhez nyílt levelet intézett, amelyben súlyos vádakot emelt a zürichi nemzetközi repülőversenyen résztvevő repülőskadrille tisztjei ellen, azzal vádolva meg őket, hogy nem követték el mindent a szerencsétlenül járt parancsnok felkutatására, ami, ha idejében sikerült volna, valószínűleg a megmentését eredményezte volna. Sem a hadügyminiszter sem a megvádolt tiszték ezideig nem válaszoltak a nyílt levélre.

Epp ezért a közvélemény tájékoztatására fog szolgálni az a hivatalos jelentés, amelyet a zürichi jugoszláv főkonzulátus sajtófőnöke: Franzen Szima sajtóattasé a konzulátus megbízásából szerkesztett és küldött meg a petrovicadani repülőfőparancsnokságnak.

A terjedelmes és minden legaprólékosabb részletre kiterjedő pontos jelentés mindenekelőtt behatóan foglalkozik a zürichi jugoszláv eskadrille visszatérése napján volt légköri viszonyokkal. Megkapó énkéséggel van a jelentésben leírva az a kedvezőtlen és veszélyes magábanrejtő időjárás amely azután a szerencsétlenség okozója volt. Sűrű, átláthatatlan fekete felhők nehezítették az Alpesekre, amelynél talán csak a köd volt sűrűbb, amely az Alpesek magas hegy-csúcsait eltakarta.

A köd és a felhők teljesen lehetetlenné tették, hogy a pilóták különbséget tudjanak tenni felhők és hegy-csúcsok között

és így az arlbergi szakadékokban a repülés a legnagyobb veszedelemmel járt.

A jelentés, részben Pajevics Dragoljub főhadnagynak jegyzőkönyvébe foglalt vallomása alapján, másrészt a megéjtett helyszíni szemle nyomán a következő megállapításokra jut:

Pajevics Dragoljub főhadnagy és parancsnoka, miután az arlbergi hegyek átrepülését, a rendkívül kedvezőtlen időjárás miatt, teljesen reménytelennek és kivihetetlennek tartották és a repülésnek déli irányt vettek, hogy a Ferwall völgyön keresztül jussanak az Inn völgybe és azon át utjuk céljához: Innsbruckba. Teljesen az iránytű utbaigazításaira voltak ráutalva. Látni nem láttak semmit. Amikor az arlbergi csúcson túlvoltak és a völgybe való leereszkedés lehetségesnek tűnt fel nekik, Petrovics Zsivorád alezredest meghagyta Pajevics főhadnagynak, hogy lejjebb ereszkedjék a gépjével. De mielőtt a főhadnagypilóta a kapott parancsot teljesíthette volna, behízonyult, hogy számításaikban csalatkoztak, mert még mindig túlacsoronyan voltak és a hegy-csúcsot még nem repülték át. Pillanatok műve volt és a levegő hősei előtt hatalmas jégmezők tüntek fel.

Gondolatsebességgel nekirohant a repülőgép a jéghegyeknek és mintegy husz méter végigsiklott rajta, azután teljes erővel befuródott az egyik jéghegy csúcsába.

A repülőgép mindkét utasa eszméletlenül terült el.

A borzalmas repülőkatasztrófa 2757 méter magasságban az eisensthalii hegy-csúcson történt

néhány lépésre magától a hegy legmagasabb csúcsától, amelyet a repülőgépet akart repülni, hogy az eisensthalii csúcsmögötti Felvall-völgybe kanyarodjanak be. A szerencsétlenség színhelye légvonalban hét kilométerre van a völgyben levő Klösterle helységtől, amely az arlbergi vonalon arlbergi alagutttól néhány kilométerre van. Az eisensthalii csúcson egyike a legjárhatatlanabb alpesi csúcsoknak és így turisták a legtrikább esetben mászák meg. A szerencsétlenül járt repülőstízek helyzete eszerint kétségbeesett volt.

Pajevics főhadnagy vallomása szerint a katasztrófa délelőtt tíz óra tájban történt

és a környékbeli lakosok bementése szerint ebben az időben láttak egy a felhőkkel küzködő repülőgépet az arlbergi csúcsok irányából délfelé repülni.

A katasztrófa augusztus 27-én történt és Pajevics főhadnagy csak másnap, vasárnap, vagyis

teljes 24 órával később eszmélt újra öntudatra.

Maga előtt látta a darabokra tört repülőgépet. Orrából és szájából alvadt vér folyt, kevéssel később arra a tudatra ébredt, hogy lábai és kezei le vannak fagyva. Valamivel távolabb tőle feküdt Petrovics Zsivorád alezredest, a repülőgép másik utasa, aki rövidre rá

életjelet is adott magáról. A legnagyobb erőfeszítéssel és minden erejük igénybevételével sikerült nekik egymással jeleket váltaniok, de nem volt annyi erejük, hogy a repülőgépet megközelíthessék,

hogy onnan konyvakot vehettek volna magukhoz, ami kissé megerősítette volna ellenállóképességüket. Szinte kuszva

egymás közelébe másztak és egymáshoz simulva, egymást fedezve, töltötték az Alpesek jéghegyein a második borzalmas éjszakát.

A mellettük a jégmezőn talált revolver is cserbenhagyta őket és hiábavaló volt minden erőlködésük, hogy azt elsüssék és ezzel életjelet adjanak magukról. Szerencsétlenségükre az egyik löveg megakadt a revolver csövében. Rettenetes szenvedések közt eltöltött rémes éjszaka után Petrovics alezredest, aki úgy látszik

könnyebben volt sebesülve, mint társa, kísérleteket tett, hogy lekusszon a völgybe, segítséget hozni. Pajevics főhadnagy nem tudott mozdulni és várni volt kénytelen. Elképzelhető, milyen nehezen lehetett a jéghegyeken boldogulni. Eközben érte utól a parancsnokot a halál, ami, nem mint ahogy az első jelentések szövegében megfagyás következtében állott be, hanem más okból következett be.

Erőlködésük emberfeletti lehetett, mert három gleccserszakadékon tudta magát keresztülvonszolni.

Miképpen volt az lehetséges, azt senki sem tudja elképzelni. Kezei szét voltak marcangolva, cipői fészlányokra szakítva. Egy nagy szikla élén találtak rá. Bizonyos, hogy

a jéghegyek valamelyik csúcsáról lezuhant és az egyik sziklához vágódott, nyakán és állán sebek tárogatnak, feje vértócsában pihent.

A hely, ahol ráakadtak, légvonalban egy kilométerre volt a szerencsétlenség színhelyétől. Szinte már a gleccser szélén volt.

Azalatt Pajevics, a pozdorjává tört repülőgép roncsai közt heverve, egyik ájuláshól a másikba esett és segítségre várt. A vasárnapról hétfőre való harmadik éjszaka is reménytelenül és segítség nélkül mult el. Rettenetes szomjúságában jégdarabokat evett.

Augusztus 30-án, kedden váratlan segítség érkezett.

Egy hegymászócsoport, amely a közeli eisensthalii csúcsról halk segélykiáltásokat vélt hallani, a hangok irányában kutatott. Az egyik turista, amilyen gyorsan csak lehetséges volt, lekuszott a reutlingen menházhoz és értesítette a katasztrófáról a menház őreit: Vonler Antal. Vonler azonnal a segélyért kiáltó felkutatására indult. Félig futólépésben dél felé elérte a szerencsétlenség színhelyét. Ott találta a darabokra tört repülőgépet és a mellette félholtan levő, szerencsétlenül Pajevicsot. Konvakkal és kevés meleg teával sikerült némiképp feléleszteni. Ezután további segítségért futott.

A nenzingi alpesekben utólért egy turistát, akit megkért, hogy azonnal ér-

tesitse a repülőkatasztrófáról a klösterlei csendőrsöt. Maga pedig az egyik menházból takarót és tűzifát hozott és amilyen gyorsan, csak lehetett, visszasietett a félholtan hevert pilótához. Már teljesen besötétedett, amikor odaért. Pajevicsot bepólyázta a meleg takaróba, hóval dörzsölte a kezét és lábát és teával élesztette. Egész éjjel szította a szerencsétlen pilóta mellett a hőmezőn gyujtott tüzet.

A segítségért sietett turista este fél-nyolc órakor ért Klösterlebe, ép akkor, amikor a klösterlei csendőrsparancsnok: Hanel Antal a repülőgép felkutatásáról eredménytelenül visszatért. Valentino Albert csendőrmester, egy földművelő, egy kis hegyi szánkót magukkal vontatva, azonnal a katasztrófa színhelyére sietett. Vonler, ott a legnagyobb faggyal dacolva, vízrasztott a szerencsétlen főhadnagy mellett. A mentőexpedíció négy hegyilakóval megerősítve — ezeket utközben találták — hordággal és fáklyákkal hajnal három óra tájban érték el a gleccsereket, ahol

ráakadtak Petrovics alezredest holttestére is.

Pajevics minden öntudatos pillanatában melegen érdeklődött bajtársa és parancsnoka sorsa iránt. Hajnali négy óra volt, amikor a mentőcsapat a repülőgép roncsaihoz ért. Hordágyra fektették Pajevicsot és jéghegyeken és szakadékon keresztül, a legnagyobb nehézséggel sikerült a szerencsétlenül járt Pajevicsot elszállítani.

Utközben újabb segítség érkezett. Tizenegy órai szakadatlan menetelés után a mentőexpedíció délután három órakor Klösterlebe érkezett. Ott dr. Hammerle Ede orvos nyújtotta az első orvosi segítséget. Az eszméletlen Pajevicsot mentőautón a voralbergi feldkircheni kórházba szállították, ahova szerda reggel érkeztek meg. Az első injekció csillapította a főhadnagy emberfeletti nagy fájdalmait. Mindenki a legnagyobb erőfeszítéssel és áldozatkészséggel fáradozott a szerencsétlenül járt feléléstése érdekében. Eleinte azt lehetett hinni, hogy nem kerül sor a lábak, vagy karok amputálására. A kezdetleges javulás után azonban sajnos az állapota rosszabbodott. Műtétet kellett rajta végrehajtani és leamputálták a bal lábát és bal kezének két ujját.

A beteg közérzése fokról-fokra rosszabbodott és vasárnap belehalt halálos sebesülésébe.

Másnap Strobele, bludenzi főszolgabíró vezetése alatt az expedíció elment Petrovics Zsivorád alezredest holttestéért és azt Klösterlebe hozták, koporsóba tették és a bludenzi halottsházba szállították. Innen vitték el a noviszadi repülőezred odaérkezett tisztjei és szállították haza: Noviszadra, ahol örök nyugalomra helyezték.

Mayor József

A noviszadi ügyészség szabadlábra helyezte a bácskogradistei magyar párt elnökét

A súlyosan megvert alelnök bünvádi feljelentést tett bántalmazói ellen A demokrata-párt táviratilag tett panaszt a be ügyminiszternél

Az egész Vajdaságban nagy feltűnést keltett az a hír, hogy államellenes izgatás miatt letartóztatták a bácskogradistei magyarság vezetőjét, Horváth Ferencet és hogy a bácskogradistei községében súlyosan bántalmazták Botka Jánost, a bácskogradistei magyar párt szervezet alelnökét. A csendőrség Horváth Ferencet szerdán reggel a noviszadi ügyészségre szállította, ahová ezzel egyidejűleg már megérkezett a bácskogradistei jegyző hivatalos jelentése is. Horváth Ferenc állítólagos államellenes izgatásáról.

A magyar párt megbízásából dr. Vukovljac Zsárkó vezető ügyész, akinél interveniált Horváth Ferenc szabadonbocsátása érdekében. Dr. Vukovljac ügyész az intervencióra nem is állította Horváthot a vizsgálóbíró elé, hanem elrendelte azonnali szabadlábrahelyezését,

ami szerdán délelőtt tíz órakor meg is történt. Horváth eilen azonban a vizsgálat tovább folyik annak megállapítására, hogy valóban használt-e államellenes kijelentéseket.

Az ügyészséghez érkezett feljelentés szerint Horváth Ferenc pártelnök a választás napján több magyar választó-

val politizált, amikor Popovics Szvetozár községi aljegyző lépett a csoporthoz és azt mondotta, hogy

ha tőle függene, a magyarok közül nemcsak hogy nem vennének fel újabbakat a választói névjegyzékbe, de még a megieőket is kihagynák.

Horváth Ferenc erre azt mondotta:

— Aljegyző ur, ha a magyarok jók arra, hogy adót fizessenek, katonák legyenek, akkor talán megilleti őket az a jog is, hogy benne legyenek a választói névjegyzékben.

Horváth Ferencet erre — a jelentés szerint — néhány szerb és magyar polgár Popovics Szvetozár aljegyzőnél feljelentette, mert kijelentésében államellenes izgatást láttak.

Bácskogradistei megbízható forrás szerint viszont a bácskogradistei közigazgatási hatóságoknak ez az intézkedése nem annyira a lezajlott választási harc miatt történt, hanem kizárólag azért, mert Horváth Ferenc, mint a magyar párt elnöke a választást követő napon elment Glavaski Veszeln községi jegyzőhöz és azt megkérte, hogy a júliusban beterjesztett 800 magyar választót, akiknek minden igazoló okmá-

nya rendben van, vegyék fel a választói névjegyzékébe. Horváth azonkívül állítólag tárgyalásokat folytatott a Pasics-csoporttal és a demokratákkal, hogy a küszöbön levő községi választások alkalmával együttesen vegyenek részt a választási harcban és

közösen harcoljanak Glavaski Veszeln községi jegyző megválasztása ellen.

Bizonyosnak tartják, hogy Glavaski Veszeln és Popovics Szvetozár emiatt iparkodott a magyar párt vezetéséget megfélemlíteni.

Botka János, a véresre vort magyarpartii alelnök ügyben fájó beteg és orvosai láttelete szerint hosszabb ideig lesz kénytelen ágyban maradni.

A magyar párt és Botka János büntető feljelentést tett bántalmazói ellen.

A noviszad-kerületi demokrata párt elnöke, dr. Nikolics Brankó tartománygyűlési képviselő, amint értesült a magyar párti vezetés ellen megindult hajszárol, nyomban táviratozott dr. Ribár Iván demokrata párti képviselőnek, hogy azonnal járjon el a belügyminiszternél a bácskogradistei közigazgatási állapotok megszüntetése és a büntösök megbüntetése érdekében.

Földessy Sándor engedélyt kapott magyar szintársulat szervezésére

Földessy minden nagyobb vajdasági városban rendezhet szintársulati előadásokat — A társulat öt hónapig működhet a Vajdaságban

Beogradból jelentik: A vajdasági magyar szintársulás és az állandó szintársulat ügye szerdán egy lépéssel újabb előbbre haladt, amennyiben Földessy József volt csehszlovák képviselő, Földessy Sándor pozsonyi szintársulati igazgató bátyja a csehszlovák kormánytól olyan ajánló leveleket mutatott be a belügyminisztériumban, amelyek bizonyítják, hogy Földessy társulata Csehszlovákiában kifogástalanul működött. Szerdán Földessy megkapta az enge-

délyt a belügyminisztériumtól, amely szerint öt hónapon keresztül a következő vajdasági városokban rendezhet magyar nyelvű szintársulati előadásokat. Szabotícán, Szomborban, Szentán, Becskerekben, Kikindán, Vrsacón, Belacrkván, Bezdánban, Apatinban, Topolán, Kulán, Sztaribecsen, Novivrbászon és Szarakanizsán.

Földessy társulata október első napjaiban kezd meg működését és opereteket, színműveket és drámákat fogadját szani.

Pánikszerűen menekülnek a szocialisták Litvániából

Eddig száz embert letartóztattak, tizenegyet halálra ítélték

Kovnából jelentik: A politikai atmoszféra a litván fővárosban már a végéig feszült és a rendőrhatalóságok a szociáldemokrata párt vezetők ellen is a legerősebben felléptek, habár az már nyilvánvalóvá vált, hogy a szociáldemokratáknak a tauroggeni puccsban semmi szerepük nem volt. A rendőrség házkutatást tartott a kovnáli szociáldemokrata párt titkárnak lakásán, azonkívül a Ziburelis nevű szocialista ifjúsági szervezet vezetőjének lakásán, valamint a »Socialdemokratias« című pártlap szerkesztőségében.

A házkutatás után öt volt képviselőt letartóztattak.

A további nyomozás kiterjedt a litván nemzeti szocialista párt, valamint Gré-

nus volt köztársasági elnök ellen is. A szocialista párt vezetői közül sokan külföldre menekültek, úgyhogy a szociáldemokrata párt teljesen vezetők nélkül áll, mert ezek egy része vagy külföldre menekült, vagy letartóztatták.

Eddig összesen száz szocialista politikus van fogságban.

Ezek valamennyien statáriális bíróság elé kerülnek, amely tizenegy embert már halálra is ítélt.

Mikullis tartománygyűlési képviselőt, aki letartóztatásakor revólverrel védekezett, nyomban agyonlőtték.

A belügyminisztérium jelentése szerint Girskist, a tauroggeni tartomány főnökét ismeretlen tettesek meggyilkolták.

Lehet-e rézgombból arzén?

A beogradi állami vegyintézet hibáztatja, hogy a becskereki bíróság Szubu Katica férjgyilkossági perében nem hallgatott ki vegyész-szakértőt — A kommuniké ragaszkodik ahhoz a véleményhez, hogy Szubu Jon halála arzénmérgezés folytán állhatott be

A becskereki törvényszék, mint jelentettük, szeptember 26-ikán tart újabb tárgyalást Szubu Katica malitoráki román asszony bűnpörében, miután az eddigi tárgyalásokon nem derült ki minden kétséget kizáróan, hogy a vádlott asszony mérgezte-e meg férjét Szubu Jont, vagy sem. A vád szerint Szubu Katica bűnös viszonyt folytatott Gilezan Péter földművelővel, akivel azonnal vadházasságra is lépett, mihelyt férjét arzénrel mérgezte.

Három ízben vették vegyvizsgálat alá Szubu Jon maradványait, mindannyiszor exhumálva a holttestet. A beogradi állami vegyvizsgáló intézet két esetben adott analízist, harmadszor pedig a zagrebi vegyintézet mondott véleményt és a védelem most arra a körülményre alapozza reményét, hogy a három analízis teljesen ellentmondó egymással és így semmi sem bizonyítja, hogy arzénmérgezés történt, sőt a legutóbbi zagrebi szakvélemény szerint könnyen lehetséges, hogy az orvosságból jutott a szervezetbe arzén.

A beogradi állami vegyvizsgáló laboratórium, a lapokból értesülve az ellentmondó analízisek iránt felmerült kételyről, szerdán kommuniké adott ki, amelyben megállapítja, hogy a zavart a nem-szakértők beavatkozása idézte elő. A hivatalos kommuniké többek között a következőket tartalmazza:

— Az állami kémiai laboratórium még a múlt évben vegyvizsgálat alá vette Szubu Jon szervezetének maradványait. A belsőszervek megvizsgált maradványaiban elegendő mennyiségű arzént találtunk, amiből azt lehetett következtetni, hogy a halál arzénmérgezés folytán állt be. A talált arzénmennyiség sokkal nagyobb volt annál, mint a gyomorban orvosságzedés következményeként lehet találni. Azonban a tudósítások szerint dr. Magyar Károly törvényszéki orvos azt vallotta, hogy a holttest exhumálása alkalmával a ruhán tizenkilenc nagy rézgombot talált és

mivel a réz a földben arzént szokott kiváltani, nem tartja teljesen kizártnak, hogy a mérge a gombok révén került a holttestbe. Nem állnak rendelkezésünkre az eredeti akták s így nem tudjuk valóban így nyilatkozott-e dr. Magyar de azt hisszük, ilyen kijelentést nem tehetett egy doktor, egyszerűen azért, mert az lehetetlen. Nincs is tudományosan bebizonyítva, hogy »a réz a földben arzént szokott kiváltani«. Ez valóban rendkívül szenzációs tény volna.

— Ezután a bíróság valóban küldött az állami vegyészeti laboratóriumnak újabb analízisre, de nem a belsőszerveket, hanem csak egy hatvan gramm súlyú csontot, egy kapszot és néhány gombot, annak megállapítására, vajon ezek a tárgyak tartalmazzak-e arzént. Az eredmény negatív volt, azaz a küldött hatvan gramm csontban és a fémgombokban nem találtunk arzént. Csakis ilyen eredményt lehetett várni, mert nem mindegy, hogy gyomormaradványokat vizsgálunk-e, vagy pedig hatvan gramm csontban keressük ugyanazt a mérget. Míg a gyomorban lokalizálódik a mérge legnagyobb része, addig a többi szervekbe csak minimális mennyiségű mérge jut el, az sem mindig és így egészen természetes, hogy a gyomorban találhatunk arzént, de a hatvan grammnyi csontban nem konstatálhattuk ugyanazt. Ami pedig a gombokat illeti, etekintetben — mint már említettük — nem kell attól félni, hogy a réz átváltozik arzénné.

— Mint a tudósításból látszik, a bíróság a két »ellentmondó« analízis következtében kénytelen volt harmadszor is elhárítani az exhumálást és ezúttal a holttest részét nem Beogradba, hanem Zagrebba küldte. A zagrebi laboratórium, amelynek ismét a belső szervek maradványait küldték el, talált arzént, de kisebb mennyiségben, mint amennyit a beogradi első analízis. És a talált eredményekből nem mondhatta meg, hogy az arzén orvosságzedésből vagy mérgezésből származik-e. Ez a zagrebi ered-

mény sem áll ellentétben a beogradi állami kémiai laboratórium megállapításaival: azért találhattak Zagrebban kevesebb arzént, mert oda már bizonyára azokat a végső maradványokat küldték, amelyekben természetesen csak minimális mennyiségű arzén maradt. Mindentől látható, hogy semmitéle ellentmondás nincs a háromféle vegyi szakvélemény között.

— Ebben az ügyben azonnal átiratot intéztünk a becskereki bírósághoz. Itt még föl akarunk említeni egy hiányosságot, amely nálunk gyakran tapasztalható hasonló esetekben: nálunk az ilyen-lyan tárgyalásokon soha sincsenek jelen vegyész-szakértők, mint ahogy a külföldön szokás. Ha Szubu Katica ügyének tárgyalásánál a bíróság beidézte és megkérdezte volna a szakértőt, aki az analízist végezte és aki a bíróságnak megmagyarázta volna az analízist és megvilágított volna bizonyos homályos részleteket, akkor elkerülhető lett volna sok huza-vona és az újabb tárgyalás, valamint a közvéleményben való zavar-keltés, mellyel csak a beogradi vegyvizsgáló presztizsét csorbították.

A tartományok állítsanak fel jegyző-tanfolyamot

Egy vajdasági radikális politikus nyilatkozata

A Bácsmegyei Napló beogradi munkatársának a napokban alkalma volt egy előkelő vajdasági politikussal beszélgetést folytatnia, aki a közelgő községi választásokról a következő nyilatkozatot tette:

— Az országos választások most már lezajlottak és a Vajdaság életében a másik fontos dátum lesz november hatodika, mert ekkor fognak lefolyni a régóta várt községi választások. A Vajdaság egyik legfontosabb eseményének kell tekintenünk a községi választások kiírását, mert mindeki, akinek a Vajdaság ügye-baja a szívében fekszik, azt kívánja, hogy ott minél gyorsabban a legjobb közállapotok legyenek. A Vajdaság népének széles rétegei először jutnak majd szóhoz és a magam részéről meg vagyok győződve arról, hogy a Vajdaság népe a községi autonómiával szerzett joggal okosan és megfontoltan fog élni.

— A sok rossz tisztviselő megtanította a népet arra, hogy válassza ki a legjobbakat a közigazgatási tisztviselők közül. A mostani községekben igen sok rossz tisztviselő működik, nem lehet majd csodálni, hogyha ezeket a rossz tisztviselőket az első választás alkalmából ki fogják buktatni. Rendkívül fontos a szabályrendeletnek az az intézkedése, amely a községi tisztviselőtől teljes kválifikációt követel, bár a tisztviselőknek megadja azt a könnyítést, hogy egy éven belül megválaszthatók egy bizonyos állásra olyan tisztviselők is, akik

ezt az állást már a szabályrendelet kiadásánál napján betöltötték. A tisztviselőknek ilyenformán elegendő idejük lesz arra, hogy egy éven belül a szükséges képesítést megszerezzék. A magam részéről rendkívül fontosnak tartanám a községi jegyzői tanfolyamok szervezését, hogy a községeknek a tisztviselők utánpótlására elegendő felkészült jegyző álljon rendelkezésre. A községi jegyzői tanfolyamot a legjobban tartományi szabályrendelettel lehetne létesíteni, amely tanfolyamnak a felállítását és vezetését a belügyminisztériummal karöltve intéznék a tartományi választmány. Az államtól nehéz volna a jegyzői tanfolyam felállítását elérni, mert az állami költségvetésben erre a célra nem lehetne fedezetet találni. A három vajdasági tartomány el tudná viselni egy ilyen jegyzői tanfolyam költségeit és a tartományok szempontjából is nagyon üdvös lenne, ha résztvennének a községi jegyzői tanfolyamok irányításában.

— Azok a tisztviselők, akik a községi választásokról kiadott szabályrendelet aláírása után kaptak állásokat és kellő képesítéssel nem bírnak, olyanoknak kell tekinteni, mintha az állásukból november hatodika után el lennének bocsátva.

— A Vajdaság életében talán most állunk a legfontosabb esemény előtt, reméljük, hogy a Vajdaság népe föl tud majd élni önkormányzati jogával és elvégzi a rá váró feladatokat.

A választási főbizottság megerősítette a szombori választások eredményét

Kiadták a mandátumokat a megválasztott képviselőknek A panaszokat átteszik a parlamentari verifikációs bizottsághoz

Szubotics igazságügyminiszter szombori mandátumáról mond le

Szomborból jelentik: A kerületi főbizottság, amelynek dr. Angyelinovics Alexa beogradi semmitőszéki bíró az elnöke, alelnöke pedig Masirevics Brankó dr. szombori törvényszéki elnök és hivatalból tagjai Cvejanov György szombori polgármester és minden párt két megbízottja, befejezte munkáját. A főbizottságnak az volt a feladata, hogy megállapítsa, hogy mennyi szavazatot adtak le, kiszámítsa a hányadost és hogy kikéi illet a mandátum.

A főbizottság megállapította, hogy a harmadik radikális mandátumra 4224 szavazatot esett, a demokratamagyar párt a második mandátumot 4115 szavazattal közölte meg. A különbség tehát az elterjedt hírekkel szemben nem 68, hanem 109.

A kerületi főbizottságnál panaszt tettek a választások szabálytalansága miatt a Trifkovics-párt, a magyar párt és a független demokraták. A panaszok szerint Lugon, Telecskán, Priglevicaszvetivánon és Kupuszinán történtek szabálytalanságok. Lugon — mint a panasztevők előadják — a választási elnök szabálytalanul ebédidőt rendelt el és ezt a jegyzőkönyvben nem tüntette fel. Kupuszinán nem tűnik ki a jegyzőkönyvből, hogy a választás befejeződött mert a jegyzőkönyvet elfelejtették záradékolni.

Hasonlóképpen nincs ellátva záradékkal a telecskai jegyzőkönyv sem. Priglevicaszvetivánon — a panaszok szerint — száz golyóval több esett az urnákba, mint amennyi a jegyzőkönyvben be van vezetve.

A törvény értelmében a főbizottság csak meghatározott esetekben rendelhet új választást.

Ezek az esetek a következők: 1. Ha a választási akták elvesztek. 2. Ha aktszerűen meg lehet állapítani, hogy szabálytalanságok fordultak elő. Minthogy egyik eset sem forog fenn, tehát

a választási főbizottság a mandátumokat megerősítette és kiadta. Eszerint a szombori kerület megválasztott képviselői:

Radikális párt: Dr. Szubotics Dusan igazságügyminiszter, dr. Lalosevics Joca volt képviselő és dr. Racics Szima.

Német párt: Dr. Kraft István, Grassl György, Teubel József.

Demokrata párt: Novakovics Izidor. A benyújtott panaszokat a főbizottság jegyzőkönyvbe vette és a jegyzőkönyvet megküldi a parlamentari verifikációs bizottságnak.

Megbízható helyről származó értesülés

szerint dr. Szubotics igazságügyminiszter, akit Szubotican és Szomborban is megválasztottak.

szubotici mandátumát tartja meg.

Szomborban pedig lemond mandátumáról. Így a harmadik szombori radikális képviselő dr. Andries Tivadar dárdai királyi közjegyző, a baranyai járások radikális jelöltje lesz. Andries dr. a magyar rezsim alatt a mohácsi kerületet képviselte volt munkapárti programmal.

HIREK

— Hétfőn kezdődik Szubotican a fűvelmi adókvetés az 1925—1927. évre. A szubotici pénzügyigazgatóság adóügyi osztálya már teljesen feldolgozta azt az anyagot, ami az 1925—1927. évi fűvelmi adókvételekre vonatkozik. A pénzügyminisztérium már kinevezte az adókvető-bizottság tagjait és elnökeit, akik közös értekezletre ültek össze. Az értekezleten megállapították a földholdankinti és a vendéglők osztályonkinti adókulcsát. Egyszerre két bizottság fogja megkezdeni az adókvétést, hogy a munka minél hamarabb elkészüljön. Az adókvétést hétfőn fogják megkezdeni a városháza 135. és 136. számú szobájában a harmadik emeleten. Az egyik bizottság kinstári előadója: Bonacses Péter a másik bizottság előadója Tivánovics Milán pénzügyigazgatósági adóötözt. Az adótárgyalásokra meg fogják idézni az előfizető polgárokat.

— Időjárás. A Meteorológiai Intézet jelenti: Egyelőre tuhyomán derült, száraz idő hőemelkedéssel.

**Jól,
jócsón,
elegánsan
akar öltözködni?
úgy mindennemű ruhászükségletét**

— Előépítések a noviszadi tartományi pénzügyigazgatóságnál. Noviszadról jelentik a pénzügyminiszter Nemes József tartományi pénzügyigazgatósági hivatalnokot a második kategória negyedik csoportjából a harmadikba könyvelői minőségben, továbbá Gračanin Gája, Gračanin Ante és Popovics György pénzügyigazgatósági adóötözteteket ugyanennek a kategóriának harmadik csoportjába léptette elő.

— Noviszad új főügyész helyettese letette az esküt. Noviszadról jelentik: Dr. Mainszki Koszta, az újonnan kinevezett noviszadi főügyész helyettes kedden este letette az esküt a városi tanács előtt.

— Áthelyezett belacrkvai tanárok és tanítók. Belacrkváról jelentik: A kultuszminiszter Veljovics Radmilja belacrkvai gimnáziumi tanárnót Knyezsevára, Nikolics Iván tanárt pedig Sabácról Belacrkvára helyezte át. Belacrkváról Velika-Ivánkára helyezték át Gyurka Márton állami tanítót.

— Merényletet követtek el a ravennei fasiszta milícia parancsnoka ellen. Milánóból jelentik: Rovemában az ottani fasiszták vezetői ellen merényletet követtek el. A fasiszták kirándulásra készültek, amikor a sötétben egy ember revolverrel több lövést adott le a fasiszta csoportra. A golyók Ettore Mutit, a ravennei fasiszta milícia parancsnokát, Morigi párttitkárát súlyosan megsebesítették. A merényletet: Leopold Misionlonit a fasiszták agyonlőtték.

— Kinevezték a belacrkvai kizséléstett városi tanács új tagjait. Belacrkváról jelentik: Most érkezett meg Belacrkvára a belügyminiszter rendelete, amellyel a város kizséléstett tanácsába tizenhét új tagot nevezett ki. A városi képviselőtestület most kinevezett új tagjai a következők: Dr. Kozma Imre, Becker Albert, Bolbecher Antal, Bokorni Dusan, Popovics Svetolik, Bozsinovics Pera, Djak Toma, Milunov Tosa, Skefica Kriszta, Malusev Szretko, Raduli Pera, Bolbächer Frankl, Petrovics Milán, Sztanojlovics Gyóka, Borschova Ferenc, Kulik Pál és Gorlyan Gyóka.

— Megszüntették a panesevói kereskedelmi akadémiát első osztályát. Beogradból jelentik: Jelenítettük, hogy a kereskedelmi minisztérium tervbevette a panesevói kereskedelmi akadémiát. Mint értesülünk, a mostani tanév kezdetével a panesevói kereskedelmi akadémiának első évfolyama szűnt meg.

— A választás napján Noviszadon négy embert tartóztattak le választási csalás miatt. Noviszadról jelentik: A vasárnapi választások alkalmával a választási elnökök utasítására négy személyt tartóztattak le, akik hamis nevek alatt akartak szavazni. Egy muzulmán Pulánics Milovan Zagrebba költözött hirlapíró nevében akart szavazni, de dr. Adamovics István választási elnök személyesen ismerte Pulánicsot és a csalót átadta a rendőrségnek. Az ügyet áttették az ügyészséghez.

K'cin és Fla toalettszappanok felülmulthatatlanok. Vezérképviselő: Heller és Vázsonyi Velikakikinda.

— Az elszabadult ló agyonrugott egy sztaribeceji kislányt. Sztaribecejről jelentik: Prikoszovaeski Pero sztaribeceji községi kocsis Debrivoj nevű két éves fiát Novoszelon egy elszabadult ló homlekon rugta, úgyhogy a kislány koponyafüret szenvedett és agyvelje is megsérült. A szerencsétlenül járt gyermeket dr. Popovics Milán járásorvos vette kezelésbe. Előbenmaradásához kevés a remény. Prikoszovaeski Péro aznap nagybeteg feleségét múltt végett a kórházba szállította és erre az időre egyik rokona őrizetére bízta a kislányt, akit az utcvaron való játszadozás közben ért a szerencsétlenség. Mikor az anyát a sikeres operáció után hazaszállították, gyermeke sorsa olyan hatást tett, hogy állapotja ismét válságosra fordult.

— Noviszadon is megalakult a Könyvbarátok Társasága. Novakanizsáról jelentik: A Könyvbarátok Társasága bizottságot küldött ki Novakanizsára hogy a társaságot is megalakítsák. A bizottság szombaton este hat órakor a kaszipóban tartja alakuló ülését.

az ország egyik legnagyobb
konfekciós gyárában
és annak fióküzleteiben
szerezze be!

— A budapesti egyetemi tanács nyugdíjazta Siegescu Józsefet. Budapestről jelentik: A Pázmány Péter tudományegyetem tanácsa szerdán nyugdíjazta Siegescu József egyetemi tanárt, akit mint ismeretes, a huspanamügyben előzetes letartóztatásba helyeztek és csak nagyobb kaució ellenében helyezték szabadlábra. A nyugdíjazást maga Siegescu kérte az egyetemi tanácstól.

— Öt évi fegyházbüntetést javasolt az ügyész a Turati-pörben. Saconából jelentik: A Turati-pörben szerdán hangzott el a vádbeszéd. Az ügyész Albin az Avanti volt szerkesztőjén kívül mindegyik vádlottat bűnösnek találta abban, hogy elősegítették Turati szökését. Az ügyész öt évi fegyházat és több ezer lira pénzbüntetést kért Turati ellen.

— Véget ért a törvényszék választási szünete. A bíróságok választási szünete a törvény értelmében a választások napját követő harmadik napon ér véget. A szubotici törvényszéken csütörtöktől kezdve ismét megindulnak a rendes büntetőtárgyalások. A csütörtöki napra több sajtóper tárgyalását tűzték ki. A tárgyalások nem a földszinti nagy tárgyalóteremben, ahol a választási főbizottság ülészik, hanem az emeleti 61. számú teremben lesznek.

Gradska Kavana igazgatósága
tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy **pénteken** este halászmódra elkészített
halászlé és turóscsusza lesz
Egy triték ára Lin. 20.—
Kezdete este 8 órakor 8939

— Szélkerék és repülőautomobil. Szubotican csütörtöktől kezdve érdekes tárlalmány látható. Rodosevics Ante szaralevói mechanikus évek óta dolgozik egy »repülő automobil« megvalósításán e munkája közben sikerült az új szélkeréket létrehozni, amely alkalmas igen nagy hajtóerő szolgáltatására. Ezekről Rodosevics nyilvános előadást tart a szubotici közönségnek. A találmány kiállítása szeptember 14—30-ig tart, délután a városháza vesztibüljében, délután a Szloboda-téren.

Palics-fürdő

Subotica mellett

Utókurához

elsőrangú szálloda, legkifinomultabb ellátás, gyönyörű park, 7 teniszpálya, vízisport, vadászat, jazz-band, stb. stb.
Szobák ellátás-al 65 dinár 8412

— A jogszárvai német főiskolai hallgatók kongresszusa Vrsacon. Vrsacról jelentik: A német főiskolai hallgatók szövetsége, mint a német kultur szövetség egyik alosztálya, ez évben Vrsacon tartja rendes évi kongresszusát. A kongresszus 15-ikén kezdődik és három napig tart. Pénteken érkeznek a delegátusok. Este ismerkedési est és bankett a Német-házban. Szombaton reggel fél kilenc órakor kezdődik a közgyűlés, délután fél három órakor felolvasás, este fél kilenc órakor pedig a vrbázi műkedvelők bemutatják a Olbckmann-szálloda színháztermében a »Hítségő paraszt« című háromfelvonásos népszínművet. Vasárnap reggel kilenc órakor akadémia a városi sétater vendéglőjében, délután társaskirándulás a vrsaci erdőbe. Vasárnap este táncmulatság. A kongresszus iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg és máris tömegesen jelentették be részvételüket az egyes delegátusok.

— Árad a Száva. Zagreből jelentik: A Száva rohamosan árad Zagrebnél. Az ár áttörte azokat a töltéseket, amelyek csak nemrég készültek.

— Október 17-én tárgyalja a budapesti törvényszék Szántó Zoltán és társai bűnpörét. Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék október 17-ikén kezdi meg Szántó Zoltán és társai pörének főtárgyalását. A pörnek 50 vádlottja van, akiket a társadalmi rend felőrgatására irányuló bűncselekménnyel vádol az ügyészség. A tárgyalás előreláthatólag több napig tart.

Schwarz és Kolta

Novisad

Vel.-Kikinda Vel.-Bečterek

— Bács község lakossága banketten bucsuztatta az áthelyezett ferencen i főnököt. Bácsról jelentik: P. Kopilovics Ivót a bácsi Szent Ferenc-rendi zárda házfőnökét felettes hatósága Szubotica-ra helyezte át. A közszeretben álló gvardiánt Bács község közönsége hétfőn este társasvacsora keretében kicsuztatta, amelyen a lakosság minden rétege nemzetiségi és vallási különbség nélkül képviselve volt. Először Tripolszky Béla nyugalmazott jegyző emelkedett szólásra és megható beszédben bucsuzott el a gvardiántól. Utána Gebauer Emil gyógyszerész beszélt horvátul. Az ünnepelt meghatott szavakban köszönte meg a bácsi társadalom ragaszkodását. Ezután Töröky F. József kántor beszélt, majd a sokác lakosság nevében Vukovics Vinkó földbirtokos. A távozó házfőnököt a lakosság osztatlan rokonszerve kíséri új állomáshelyére.

— Körözött szélhámósok. Vidakovics Rudolf noviszadi ügyvédől kaptuk az alábbi helyreigazító nyilatkozatot: »A Bácsmegeyi Napló 255. számában »Körözött szélhámósok« cím alatt megjelent és Leh László temerini kereskedőre vonatkozó napihirre hivatkozva, a sajtótörvény értelmében és az igazság érdekében kérem — mint Leh László meghatalmazott ügyvédje — hogy lapjukban a következő helyreigazító közleményt közzétenni sziveskedjék: Nem igaz, hogy Leh László a teplitzi ponyva és

sátorgyárnál többszáz ezer dinár értékű árut rendelt és azokat nem fizette a végrehajtás előtt minden vagyonát eladta és Magyarországra szökött. Ellenben igaz, hogy Leh üzletét felosztotta, összes tartozásait rendezte, követeléseinek behajtása folyamatban van és rendes utlevéllel tartózkodik jelenleg Magyarországon. A teplitzi ponyvagár mindössze egy 1748 cseh korona peres és vitás követelés miatt tett ellene feljelentést, minden törvényes alap nélkül, hogy ilyen módon biztosabban és gyorsabban jusson peres követeléshez.

— Windischgrätz Lajos herceg a Lukács-fürdő-szállodába költözött. Budapestről jelentik: Windischgrätz, akit tudvalevőleg hosszabb időre szabadsággoltak gyógykezelés címén, a Park-szanatóriumból átköltözött a Lukács-fürdő-szállodába. A herceg, akinek a fogházban kiújult az idegzsábaja és a gerincserülése, a Park-szanatóriumban megoperáltatta magát és most utókurára vonult vissza a csöndes kis hotelba. Windischgrätz szabadsága októberben jár le, valószínű azonban, hogy szabadságát meg fogják hosszabbítani. Budapesten az a hír terjedt el, hogy a herceg kiszabadulása után eiköltözik Budapestről, amit valószínű tesz az is, hogy az Országház-uccai palotáját már bérbe adta Pallavicini örögroinak.

„PHILIPS“
villanyáramba kapcsolt
ANOD készüléke
a le tökéletesebb
Maller Béla okl. gépészmérnök
S botica, Petrogradska ulica 8.
8591

— Olesó házhelyet kapnak a szombori szegények. Szomborból jelentik: A városi tanács még a múlt évben elhatározta, hogy a Vilina ulica mentén fekvő városi földekből két katasztrális holdat parcellázta és olesó áron a szegényorsu lakosság rendelkezésére bocsátja a telkeket. A város mérnöki hivatala most elkészült a föld parcellázásával és 42 házhelyet jelölt ki, amelyek közül a legkisebb 150, a legnagyobb 240 négyszögöl kiterjedésű. A 42 házhelyre, amelyet négyszögölenként öt dinárért ad el a város, 160 szombori szegény jelentkezett és a városi tanács fog dönteni, hogy a pályázók közül kik kapnak az olesó házhelyekből.

— Súlyosan terhelő adatokat tartalmaznak a klagenfurti iratok Forgács Anna gyilkosa ellen. Budapestről jelentik: A milstadi dráma ügyében az ügyészség áttanulmányozta a Klagenfurtból érkezett iratokat, amelyek sok terhelő adatot tartalmaznak dr. Erdélyi Béla ellen. Az iratokból megállapítható,

**Minden darabon
a gyárilag megállapított
szigoruan szabott árak!**

hogy dr. Erdélyi előbb a mélységbe taszította feleségét és mikor így nem sikerült eltenni láb alól, veronált adott be neki, végül pedig, hogy halál minél előbb beálljon, megfojtotta. Az ügyészség még e héten indítványt tesz a vizsgálóbírónak, hogy hitvesgyilkosság és okirat-hamisítás miatt indítsa meg a vizsgálatot.

A t. hölgyközönség figyelmébe!

Átköltözés miatt az összes raktáron levő medell fűzők és melltartók mélyen leszállított áron kaphatók, mérték után a legujabb divatu és jömi-minőségű anyagból fűzők és haskötők már 200 dinártól készülnek.
Javitást és tisztítást elfogadok.

Schäffer Margit

Subotica, Ka. adž. č. va ul. 7. (udvarban)
8759 Bányáköz

— **Kövezik Noviszdai uccát.** Noviszdáról jelentik: A noviszdai város tanácsa szeptember 28-ikára árlejtést hirdetett a Kajmakcsalanszka, a Kumanovszka, Zmaj Ognjena Vuka, Gundulicseva, a Szveti Jovan-ucca, a Temerini uti piac, a tőzsdehez vezető ut és a Buza-tér kövezésére.

— **Adományok a nyomorgó szubotical asszony részére.** A gyermekeivel nyomorgó Molnár Rozália részére a Bácsmegeyi Napló szerkesztőségéhez a következő adományok érkeztek: N. N. 25 dinár, Reger József (Veprovác) 50 dinárt. Az adományokat rendeltetési helyükre juttattuk.

Régi előkelő leánynevelő és tanintézet
az összes iskolatípusokkal és villapensionátus svájl minta szerint Bécs villanegyedében. 6294
B. Freyler Nchfg., Wien
I. Kollowring 9 és XIII. Wenzgasse 19
Tel. 96-2-50 85-6-21
Kérjen képes prospektust és referenciákat!

— **A San Rafael, vagy Nungesser, Colly?** Londonból jelentik: A Cornwallis Newguay mellett talált repülőroncsokat alapos vizsgálat alá vették és kizárták tartják, hogy a San Rafael megtalálásáról van szó. A szárnyak egyik oldala ezüstszürke, másik oldala fehér, amiből arra következtetnek, hogy Nungesser és Colly gépének roncsaira bukkantak.

Rendelje meg Madsida Musztafa »Vágyak és szenvedések kelet fátyola alatt« című szenzációs könyvét. Ára 50 dinár. Kapható a Bácsmegeyi Napló könyvosztályában, Szuboticián.

AZ ELSŐ SPECIÁLIS OPTIKAI SZAKÜZLET ÉS JAVÍTÓMŰHELY NOVISZADON
8974 **DIPLOMÁS OPTIKUS**
BENEDEK GYÖRGY
KRALJA ALEKSANDRA ULICA 13

— **Halálozás.** Belacrkváról jelentik: Kuhn Hermann ismert belacrkvai földbirtokos felesége huszonhat éves korában váratlanul elhunyt. A fiatal asszony halála városszerte nagy részvétet keltett.

Legjobban lesz kiszolgálva iskolakönyv-vásárlásainál a Jedinstvo könyvkereskedésben.

— **Befejeződtek a szubotical Szent György-templom festési munkálatai.** A két év előtti viharban megrongálódott szubotical római kath. Szent György templom festési munkálatai befejeződtek. A templom belsejét Horváth-Almás József szubotical templomfestő festette a legnagyobb szakértelemmel. A templom csonka tornyának helyrehozására azonban nincs pénz és előreláthatólag még hosszú ideig csonka marad a templom tornya.

Párisi stilszobákat
a verbászi
Gayer Jakab és Fiai butorgyára
mutat be a verbászi kiállításon 7232

Kozmetikai rendelő, villany- és fénykezelés, orvosi felügyelet. Ciril i Metod trg 5. I. em. (A volt Vojnics Piroška-féle ház.)

— **Minden kérvényre rá kell írni a kérvényező lakásának címét.** A szubotical városi adóhivatal felhívja azokat akik a jövőben bármily kérvényt fognak benyújtani a városi hatóságokhoz hogy a kérvényen a kérvényező jelölje meg pontos lakcímét, mert a legtöbb esetben nem lehet anélkül a kérvényt elintézni. A jövőben minden hiányosan megszerkesztett kérvényt irattárba fognak helyezni.

Nehéz székelésben szenvedők, akiknek a végbélbajok, az emésztési zavarok és agyvértdululás, a fejfájás és szivdobogás teszik az életet nehézé, igyának reggel és este egynegyed pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Klinikai vezető orvosok igazolják, hogy a **Ferenc József** víz hasmütetek előtti és utáni időszakokban is nagyértékű hashajtónak bizonyul. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben.

KINTORNA TŐZSDE

Recece hosszabb üzleti utra indul. A hajóról visszakialt a parton álló feleségének:

— Aztán Szalikám, gondolj mindig arra, hogy bármely percben visszatérhetek!

*

— Nagyságos asszonyom, kegyed nem mehet újra férjhez. Boldogult férje meghagyta a végrendeletében, hogy ez esetben egész vagyona a testvére részére száll.

— De kérem ügyvéd ur, hiszen éppen ahhoz akarok férjhez menni!

*

— Rémeset hallottam rólad! Mindenki azt beszéli, hogy sikkasztottál!

— Aljas rágalom! Bár igaz lenne!

*

Röpke ur távozás előtt így szól fiához:

— Möricka, nekem el kell mennem és csak késő este jövök haza, mikor alszol. Minthogy tudom, hogy megint valami huncutságot fogsz elkövetni, előre megverlek.

FILM

Kean, a komédiás

A Városi Mozi szerdán délelőtt egy új Mosjukin-Colin-filmet mutatott be a sajtó képviselőinek. A filmnek mindenekelőtt az ad különös értékét, hogy egyszerre két olyan kiváló színész játsza benne a főszerepeket, mint Mosjukin és Colin, ez a két zsenidlis orosz filmművész. Sem Mosjukin, sem a nyomormegjártás művésze, Nikola Colin nem sablónszínészek. Játékuknak ezért nem is a külsőségeiben, hanem inkább az őszinte és emberies mély érzések felkeltésében csuesosodik ki. Mosjukin tragikusan szenved, Colin pedig kabátja szárnyával törölve meg szemét, nevetve sir. A film címe: »Kean, a komédiás«, meséje egy zseniális színész élete, aki szeret és aki csalódik és meghal szerelmese és Colin karjai között.

A felvételek szépek a rendezés kifogástalan, a szereplők jók. A film, ha nem is reklámozzák sippal-dobbal, mindenesetre élvezetes alkotás és hasonlíthatatlanul különb, mint az az unalmas rozzant ócskaság, amit egy másik mozi olyan nagy hangon reklámoz, nagy bosszuságára azoknak, akik ennek a reklámnak bedőlnek.

Zürich, szept. 14. (Zárlat.) Beograd 913, Páris 2033, London 2521 és háromnyolcad, Newyork 51855, Brüsszel 7220, Milánó 2822, Amszterdam 20780, Berlin 12335, Bécs 7310, Szófia 370, Prága 1557.50, Varsó 58, Budapest 9063 és háromnegyed, Bukarest 321.

Beograd, szept. 14. (Zárlat.) Páris 222—224, London 275.85—276.65, Newyork 56.61—56.81, Genf 1094—1097, Milánó 308.50—310.50, Bécs 791.09—802.19, Prága 168.04—168.84, Budapest 99.45—99.75, Bukarest 35—35.10.

Zagreb, szept. 14. (Zárlat.) London 275.85—277.65, Newyork 56.63—56.83, Genf 1094—1097, Milánó 308.16—310.16, Berlin 1351—1354, Bécs 799.18, Prága 168.05—168.85.

Szentai gabonaárak, szept. 14. A szerdai piacon a következő árak szerepeltek: Buza 295 dinár, ótengeri morzsolt 200 dinár, csöves tengeri 110—115 dinár, új tengeri morzsolt december—januári szállításra 155—160 dinár, takarmányárpa 227.50—230 dinár, sörárpa 247.50—250 dinár, zab 180—185 dinár, rozs 275 dinár, bab 280—282.50 dinár. Örlemények: új lisztek árai: szeptember—októberi szállításra: 0-ás liszt g 475 dinár, 0-ás g 475 dinár, kettes főzöliszt 455 dinár, ötös kenyérliszt 435 dinár, hetes 320 dinár, nyolcas 230 dinár, daraliszt 200 dinár, korpá 195 dinár.

Szombori terménytőzsde, szept. 14. Új buza bácskai vasut 78—79 kilós 2 százalékos 290—292.50, új rozs bácskai vasut 71—72 kilós 280—285, új zab bácskai vasut 195—197.50, új árpa takarmányi 61—62 kilós 220—225, takarmányi 63—64 kilós 230—235, tavaszi 65—66 kilós 260—265, tengeri bácskai vasut 187.50—190, bab fehér nem válogatott 300—310, fehér válogatott 330—340, lisztek: 0g 425—435, 0g 425—435, kettes 405—415, ötös 375—385, hatos 335—345, hetes 275—285, nyolcas 205—215, korpá finom 175—180 dinár.

Noviszdai terménytőzsde, szept. 14. Buza bácskai 78 kilós 2 százalékos 297.50—300 dinár, bácskai 79—80 kilós 2 százalékos 300 dinár, bánáti 78—79 kilós 2 százalékos 295—297.50 dinár, szerémi 78—79 kilós 2 százalékos 292.50—295 dinár, rozs bácskai 72 kilós 2 százalékos 280—290 dinár, árpa bácskai 65—66 kilós 260—265 dinár, szerémi 65—66 kilós 260—265 dinár, zab bácskai 200—205 dinár, szerémi 205—207.50 dinár, szlavóniai 205—207.50 dinár, kukorica bácskai 192.50—195 dinár, bácskai körzetből 198 dinár, szerémi 192.50—197.50 dinár, bánáti 192.50—195 dinár; liszt 0g bácskai 427.50—440 dinár, kettes számú bácskai 407.50—415 dinár, ötös számú bácskai 380—390 dinár, hatos számú bácskai 375.50—387.50, hetes számú bácskai 270—280 dinár, nyolcas számú bácskai 210—220 dinár, korpá bácskai jutazsákokban 175—180 dinár, szerémi jutazsákokban 175—180 dinár, szlavóniai jutazsákokban 172.50—177.50 dinár. Irányzat: változatlan. Forgalom: 5 vagon buza, 2 vagon zab, 38 vagon kukorica, 2 vagon liszt, 2 vagon korpá, összesen 49 vagon.

Budapesti értéktőzsde, szept. 14. Magyar Hitel 92.6, Osztrák Hitel 51.76.

Kereskedelmi Bank 13.5, Magyar Cukor 253.5, Georgia 21.6, Rimamurányi 132.4, Salgó 84, Kőszén 778, Bródi Vagon 3.5, Beocsini Cement 255, Nasici 182, Ganz Danubius 211.5, Ganz Villamos 183, Athenaeum 30.5, Nova 45.8, Levante 27.5.

Vizállás

A noviszdai hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 225 (—17), Apatin 297 (—20), Bogojevó 306 (—14), Vukovár 276 (—14), Palánka 238 (—22), Zemun 194 (—16), Pancsevó 172 (—22), Szmederevó 276 (—16). Dráva: Zakanj 30 (+10), Osijek 134 (+25). Száva: Mitrovica 112 (—3), Beograd 126 (—22). Tisza: Becej 92 (—32), Titel 249 (—26).

RÁDIÓ-MŰSOR

(A város mellett szám a hullámhosszt jelenti)

Csütörtök, szeptember 15

Bécs (517.2) 11: Koncert. 16.15: Délutáni zene. 20.50: Koncertakadémia.

Prága (348.9) 10.50: Zene. 12.10: és 17: Koncertek. 19.30: Szimbolikus zene.

London (301.4) 12: Zene. 13: Gramofon-koncert. 18 és 22.30: Tánczene. 20: Szimfónikus koncert. 21.15: Vegyes program.

A legkülönbözőbb elsőrendű hangszórók díjtalan bemutatása minden délután
KONRATH D. D. SUBOTICA

Lipcse (365.8) 16.30: Hangverseny. 20.15: Szimfónikus koncert.

Róma (450) 17.45: Zene. 20.10: Operaszínház.

Berlin (483.9) 16.30: Előadás. Asszony és szerelem. 17: Zene. 20.10: »Ezer egy éjszaka.« Mesejáték, Johann Strauss zenéje. 21.30: Tánczene.

Budapest (555.6) 9.30, 12 és 15: Hírek és közgazdaság. 11: Szalonzene. 18.15: Magyar dalestély. 19.45: »Liliomfi.« Szigligeti Ede vigjátéka a Studióból. 22.15: Időjelzés és hírek, utána tánczene a Ritzből.

SPORT

Másodosztályu bajnoki mérkőzések. A szubotical alszövetség területén vasárnap hét másodosztályu bajnoki mérkőzést játszanak le. A Postás SC a Szlogával, a Hakoah a Pincérekkel, a Ferrum SC a Villanyteleppel, a Topolai SC a beceji Szokoval, a Verbászi Amatőr a Kanizsai AC-cal, a Torzsai AND az apatini Amatőrrel és a Szombori TK az Odzsaci SC-vel mérkőzik.

Csak 5000
automobilt

készítenek a PRAGA-művek évente de azokat elsőrangban dolgozzák ki mert az üzem nincs „amerikanizálva“.

A PRAGA-márka fogalom és garancia a szolid eseh kidolgozást, tartóságot és minimális üzemköltséget.

Picco 4-ülékes vagy Alfa 5-ülékes kis turakocsit bizalommal vehet, mert azok kvalitásos kocsik, bár áruk mérsékelt

Tegyen próbautat 8108

Record Ipari és Kereskedelmi R. T.
Noviszd, Temerinska 6

Continental
Elastic - Hohraum - Reifen
(Féltömör gummik)

A jelenkori nehéz teherkocsi-gummik mintaképe. Fokozza a ruhalmasságot, a belső légkamrák célzerű beosztása folytán állandó egyenletes lökhárító a jármű hosszantartó és gazdaságos kihasználásáért — az előnye a CONTI-ELASTIC féltömör gummiknak 8080

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

Meg kell szervezni a bácskai munkapiacot

A bácskai munkaközvetítő-hivatal feladatai

Jugoszlávia közgazdasági élete a fokozatos hanyatlás képét mutatja. Az egész Közép-Európán keresztül ment dekonjunktura másutt is hatalmasan megrendítette a gazdasági életet, de nálunk a hatás majdnem katasztrófális. Ausztria, Csehszlovákia és Magyarország többé-kevésbé leküzdötték a dekonjunktura romboló hatását nálunk azonban nem emelt senki gátat, hogy a katasztrófát megállítsa vagy enyhítse. Ennek oka közgazdasági életünk szerveztlenségében van. Nincs rendezve külföldi adósságunk, annak az a következménye, hogy

nagyobb összegű külföldi hitelt nem kaphatunk vagy csak jóval nehezebb feltételek mellett, mint a többi középeurópai államok.

Igazságszolgáltatásunk lassu, ami a külföldet bizalmatlanná teszi, adórendszerünk elavult és nem egységes, ami az egyes területek nagyfokú túlterheléséhez és versenyképességének leromlásához vezetett.

Az ipari hitel szerveztlensége megöli a kis- és középipart.

A munkapiac szerveztlensége nagyfokú kivándorlást idéz elő. Mindezekhez a bajokhoz hozzájárul a vasut, posta, telefon és táviró díjszabásainak magas volta, ami az áruk áremelkedését és a drágaságot vonta maga után. A konjunktura tendenciájának megváltozása sem tudná közgazdasági életünket egészségessé tenni mindaddig, amíg ezeken az alapvető bajokon nem segít a kormány és a törvényhozás.

Itt-ott látunk ugyan fél intézkedéseket, bátortalan kezdeményezéseket a közgazdasági élet bajainak orvoslására, így az adótörvény egységesítését, a külföldi adósságok rendezésére irányuló tárgyalásokat, sőt angol adósságunk konszolidálását is, de sem az intézkedések megtétele, sem az intézkedések kitűzött célja nem olyan, hogy egy nagyvonalú, egészséges közgazdasági életet involváló gazdasági politikának a bevezető lépése lehetne. Nemcsak a kormányok ennek az okai, hanem az egészségtelen politikai életünk is, amely a nemzet erejét a pártpolitika apró napi harcaiban fecsérli el.

Ilyen viszonyok között örömmel kell fogadni minden olyan kezdeményezést, amely gazdasági életünk bármely részének javítására törekszik. Ilyen

kezdeményező lépés az a határozat, amellyel legutóbb a bácskai tartománygyűlés egy tartományi munkaközvetítő hivatal felállítását határozta el.

A határozattól még messze van ugyan a cél megvalósítása, annál is inkább, mert a tartomány egyébként kitűnő tisztikarában nem igen ismerünk szociálpolitikailag is képzett referenst, akire teljes nyugodtsággal lehetne rábízni egy ilyen szociálpolitikailag annyira kényes és közgazdasági szempontból annyira fontos intézmény szabályzatának kidolgozását. A munkapiac megszervezése, ami a munkaközvetítő hivatalnak feladata, nem olyan egyszerű kérdés, amit akármilyen kiváló közigazgatási hivatalnokoknak, mint aktát ki lehet adni, elkészíteni végezt.

Éppen az a szempont vezet arra, hogy főbb vonásokban csak — megkíséreljük vásárolni azokat a kérdéseket, ame-

lyekre speciálisan a bácskai munkapiac megszervezésénél tekintettel kell lenni. Azt hisszük hasznos szolgálatot teszünk ezzel egy gazdasági érdekeltségűeknek mint magának a tartománynak.

A munkapiac megszervezésének alapja hogy egy bizonyos gazdasági területnek munkaalkalmait nyilvántartsa, azokat az érdekelteket munkanélküli munkásokkal közzölje és ezeket a munkásokat el is közvetítse azokhoz a munkaadókhoz, akiknek a munkásokra szükségük van.

A munkapiac megszervezése csak úgy történhetik, ha az intézménynek hálózata van az egész gazdasági terület minden községében.

A bácskai munkapiac megszervezésénél tekintettel kell lenni mindenekelőtt a Bácskának, mint gazdasági területnek speciális viszonyaira. Ez a terület jó háromnegyed részében agrárterület és a fennmaradó egynegyed részében is a mezőgazdasággal szorosan egybefüggő ipar. (A szabadfoglalkozási és tisztviselői pályákon élők ebből a szempontból elhanyagolhatók). A terület gazdasági jellege involválja, hogy a nagy nyugat-államoktól eltérően, ahol a munkapiac megszervezése munkaközvetítők útján már régen közismert és megvalósított eszme, nem annyira ipari, mint inkább mezőgazdasági munkaközvetítőre van szükség. Agrár vagy félig agrár gazdasági területeken pedig mindig nagyobb a munkaerőváltozás hullámzása, mint ipariag fejlett területen, ahol az állandóan dolgozó gyárak munkaalkalmat is nyújtanak.

A Bácska agrárjellegéből kiindulva tehát mindenekelőtt arra kell berendeződnie a munkaközvetítőnek, hogy

nagy mezei szezonmunkáknál megfelelő mennyiségű munkaerőt gondoskodjék,

így különösen az aratási és cséplési munkálatoknál. Egy másik igen fontos feladat gondoskodni a kútkos-, föld- és erdőmunkások elhelyezéséről. A gondoskodás a dolog természeténél fogva maga után vonja, hogy a munkaközvetítő hivatal vezetőjének érdeklődése körébe essék az ország más területeinek gazdasági viszonyai is, esetleg összeköttetésben kell lennie a Beogradban és Zagreb-ban levő, bár kezdetleges, munkaközvetítéssel foglalkozó intézményekkel is mert ezek a munkások igen sokszor nem találnak munkaalkalmat a Bácskában. Gondoskodnia kell az intézetnek a gazdasági események, kertészek, főleg dohánykertészek és vincellérek közvetítésével is.

A mezőgazdasági ipari üzemek (nálunk különösen a cukor- és kendergyárak munkásszükségletében időszakonként aránytalanul nagy ingadozások vannak. A verbászi vagy cservenkei cukorgyár például, amely a kampány alatt esetleg 2000 munkást is foglalkoztat, annak elmúltával alig 3—400 embernek ad kenyeret, esetleg még kevesebbnek.

A legfontosabb feladata tehát a munkaközvetítőnek, hogy ezekre a szezonmunkákra tudja szállítani a megfelelő munkaerőt, nehogy megtörténhessenek az az abuzus, ami a múltban nem egyszer fordult elő, hogy éppen a munkapiac szerveztlensége folytán ezek a gyárak idegenből voltak kénytelenek munkásokat hozatni ugyanakkor, amikor a Bács-

kában ezrével voltak munkanélküliek.

A mezőgazdasági munkaközvetítésnek tehát állandóan nagy területek munkaviszonyait kell áttekintenie.

Nagyon fontos szempont, hogy a mezőgazdasági munka az év folyamán nem egyenletes, hanem időszaki. A mezőgazdasági munkaközvetítőnek arra is kell ügyelnie, hogy a munkásoknak téli időben is, amikor a mezőgazdasági munka majdnem egészen szünetel, legyen munkájuk.

S bár ha a Bácska túlnyomóan mezőgazdasági jellegű, természetes, hogy a munkaközvetítő nem lehet tisztán a mezőgazdasági munkások közvetítésére berendezve. S ha ez nálunk nem is olyan fontos s ha némi ipari munkaközvetítés már van is a munkásszervezetek útján, a tartományi munkaközvetítőnek az ipari munkapiac megszervezését is programjába kell venni, annál is inkább,

mert a kettő kölcsönösen és jól kiegészíti egymást, minthogy nálunk a munkásság nagy része nem olyan differenciálódott, hogy a ma ipari segédmunkásként dolgozó egyén holnap ne dolgoznék mezőgazdasági munkát és megfordítva.

Azonban éppen az ipari munkásokra való tekintettel nem lehet a munkapiac egészséges megszervezését másként elképzelni, mint *paritásos* munkaközvetítővel. Az intézménynek pártatlanságát csak ez biztosíthatja.

Az ilyen szociálpolitikai intézménynél egész sor szervezeti kérdés is van, a melynek szerencsés és objektív megoldásával lehet csak a munkaközvetítő olyan közgazdasági tényezővé tenni, a mely hivatva lehet a bácskai munkapiac megszervezésére és ezzel közgazdasági életünk javítására.

Gyöngyösi Dezső

Külföldi kölcsönt ajánlanak Jugoszláviának

Amerikai és német pénzcsoportok ajánlatai

A még egyre tartó és egyre súlyosbodó gazdasági válság ellenére is a külföldi tüke az utóbbi időkben bizalommal viseltetik Jugoszlávia gazdasági és politikai konszolidációja iránt, amit legjobban az bizonyít, hogy míg azelőtt eredménytelenül tapogatóztunk a külföldön egy kisebb kölcsön felvétele iránt, addig most maga a külföldi pénz közeledik felénk és kínálja magát elfogadásra. Ez a jelenség pedig annál nagyobb jelentőségű, mert tudjuk, hogy a külföldi pénzkapacitásainak szeme tisztán látja és helyesen ítéli meg egy ország fejlődési lehetőségeit.

Az egyik kölcsönt, az állami monopóliumigazgatóság szándékozik felvenni, amire az 1927—28. évi költségvetési törvényben felhatalmazást kapott. Ez a kölcsön 500 millió dinárt tenne ki. A kölcsön folyósítására ajánlatot tett az

amerikai *Foreign Trade Securities Company Ltd* newyorki pénzcsoport, amely a monopóliumigazgatóságnak 13 millió dolláros kölcsönt kínál 87-es kurzuson harminc évi letörlesztésre, hét százalékos kamatozással. Ez a kölcsön a mai viszonyok közt dinárban körülbelül 750 milliót tenne ki.

Ezenkívül még néhány amerikai és német nagyobb pénzcsoport tett kölcsönajánlatot a pénzügyminisztériumnak nagyobb beruházások céljaira. Az ajánlatokat a pénzügyminiszter rövidesen áttanulmányozza és javaslatát a pénzügyi bizottság elé terjeszti. A kormányuk ugyanis az a szándéka, hogy számos nagyobbarányú épület-, ut-, vasut- és egyéb építkezést hajt végre a tél folyamán, hogy a súlyos gazdasági év következtében kenyérelkül maradtakat munkához és keresethez juttassa.

A dollár világhódító utja

Kanada és Középamerika után Európát hódítja meg az Unio

Mindenki tudja, hogy a világ legnagyobb háborus nyertesének, Északamerikának külföldi követelése ma meghaladják a 14 milliárd dollárt. Kevésbé közismert, de nem kevésbé fontos a mód, ahogyan a dollár a világot *csendben* hódítja meg. A háboru előtt Kanadának Anglia volt a pénzkölcsönzője, a háboru előtt az Egyesült-Államok csupán 417 millió dollárt investáltak Kanadában. Ma már nem Anglia, hanem az Egyesült-Államok látják el Kanada külföldi pénzsükségletét: amíg Anglia kanadai követelése a háboru előtti 1860 millió dollárral szemben csupán 2111 millió dollár, addig az Egyesült-Államoknak 3016 dolárja dolgozik Kanadában. Kanada állampapírjainak mintegy egyötöde amerikaiak birtokában van, az utóbbi években Északamerika tervszerűen dolgozik a gazdag kanadai föld kiaknázásán és különösen a szén- és ércbányák, a vasipar és a vízművek kerülnek mindinkább északamerikai tulajdonba. A kanadai ércbányákba Amerika eddig 184 millió dollárt fektetett be és ugyanilyen a vezető szerepe a többi fémek bányászásánál és ipari felhasználásánál is.

A sok középamerikai államban a ba-

nántröszt végzi el a hódítás munkáját. A dollár segítségével ezek az államok lassankint teljesen az Egyesült-Államok hatalmába kerülnek. Amikor ezt a nagy trösztöt 1899-ben megalakították, vasutakat kellett építenie, hogy a közép-amerikai államok mocsaras belsejéből a banán a tengerpartra szállíthassa és modern hűtőgőzösöket kellett vennie, hogy a banán a szállítás alatt meg ne romoljon. Ezidő óta a banántröszt uralja a középamerikai vasuti vonalakat és Középamerika tengerentúli összeköttetéseit. Ezenkívül persze hatalmas banán- és cukortelepek birtokosa minden közép-amerikai államban. A banántröszt minden fontos telefonvonal, a legnagyobb rádióállomások a banántröszt tulajdonát képezik, az övé minden nagyobb és számottevő szálloda és a banántröszt ellenőrzi a víz- és villamosáramszolgáltatást.

Igy hódította meg a dollár Kanadát és Középamerikát. A legutóbbi évek eseményei megmutatták, hogy a dollár Dél-amerikát, a távol Keletet: Kínát és Japánt is meg akarja hódítani, arról nem is beszélve, hogy Európa is ma már rendkívül nagy mértékben adósa Észak-amerikának és hogy ez az adóssága folytán növekszik.

MI UJSAG A LLOYDBAN?

(A szubotocai Lloyd közleményei)

Kinek nem kell a vasúti kocsik rendelésénél óvadékot letenni?

A vasúti kocsik rendelésénél óvadékot nem kell letenniük a következőknek: a) bányáknak, b) iparvágánnyal bíró vállalatoknak, c) mindazoknak a vállalatoknak, amelyek naponta legalább öt kocsit raknak meg, d) mindazoknak a feleknek, akik a kocsikat azért rendelték, hogy abba a hajóra érkezett árukat átrakják, e) mindazoknak a feleknek, akik a vasut óvadék letételét nem követelik.

A vámtarifa revíziója. A Lloyd értesítése szerint minden remény meg van arra nézve, hogy a választások után, amikor az új pénzügyi bizottság összeül az 1925. évi vámtarifát revízió alá veszik. A beogradi gyárosok kamarája azért körözvényileg felhívta tagjait, hogy kívánásaikat a vámtarifa revíziója tekintetében közöljék, a kamara a beérkezett válaszok alapján ki fog dolgozni egy előterjesztést és átadni a pénzügyi bizottságnak.

Könyv az illetékszabályzatról. Új könyv jelent meg az illetékszabályzatról (zakon a takszama). A könyvbe fel vannak véve az összes helyesbítések és kiegészítések valamint az államtanács elvi jelentőségű határozatai. A könyv ára száz dinár (cyrilica) és százhusz (latinica).

A beruházások valorizációja. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok szeptember hó 11-ig kéreimezhetik, hogy a mérlegeikben a beruházásaikat valorizálva tüntethessék ki. Minthogy nagyon sok vállalat az erre vonatkozó kérelmét a legjobb akarat mellett sem tudta be terjeszteni a Gyárosok Központi Szövetkezte kérte, hogy a kereskedelmi minisztérium a benyújtási határidőt egy évre hosszabbítsa meg.

Országos állatorvos kongresszus. Az összes balkán államok állatorvosai október hó 1-én Caribrodban kongresszust tartanak. Ennek a kongresszusnak az lesz a feladata, hogy a különféle járványos betegségek elleni védekezési módot tárgyalja.

Lehet folyóiratokat küldeni Oroszországba. Oroszországba november hó 1-től kezdve előzetes engedély alapján keresztöltés alatt kivihetők lesznek időszaki nyomtatványok és dívatlapok. Egyes példányok küldéséhez engedély nem szükséges.

Könnyítések a gyümölcszállításnál. Ideiglenes hatállyal az osztrák, olasz és német vasutak a gyümölcs és főzélékkel rakott kocsik lezárásánál könnyítéseket engedélyeztek (az ajtókat nem kell teljesen becsukni, az ablakok nyitva tartathatók). Közlebbi felvilágosítást a Lloyd titkársága ad.

Leszállított rakodási idő. Az államvasutak Andrijevo, Bród, Bresko, Kikinda, Bescerek, Novibesej, Vinkovci, Vrsac, Kovin, Kovin Dunav, Novivrbász, Novipalánka, Noviszad, Pansevó, Senta, Szaribesej és Samac állomásokon a vasúti kocsik be- és kirakási határidejét 24 órától 6 órára szállította le. Ez a korlátozás szeptember 15-én lép életbe.

Akció a szubotocai vámértekezlet felújítására. A szubotocai kereskedők már régóta érzik annak a szükségét, hogy a vám eljárás körüli panaszokat, úgy mint azelőtt történt, rendszeresített vámértekezletek keretében terjeszthessék elő. A szubotocai vámigazgatóság kéthetenként szokott a Lloydban ilyen értekezleteket összehívni, de két év óta ezt az uzust nem követik. A szubotocai Lloyd most akciót indít, hogy a vámértekezletek ismét életbe lépjenek.

A kereskedők jelentsék be kívánásaikat az új menetrenddel kapcsolatban. A szubotocai Lloyd fölhívja tagjait, hogy a készülő őszi menetrendre vonatkozó kívánásaikat jelentsék be a Lloyd titkárságánál. A Lloyd azon lesz, hogy a kereskedők jogos kívánásait a menetrend összeállításánál figyelembe vegyék.

Az osztrák minisztertanács elutasította az osztrák-magyar malomkartell tervét

Seipel kancellár nyilatkozata — Egyes malmok nem akarták magukat alávetni az árkartellnek

Bécsből jelentik: Az osztrák minisztertanács legutóbbi ülésén

az osztrák-magyar malomkartell tervét elutasította.

Seipel dr. kancellár ezzel kapcsolatban a következőket jelentette ki: A tapasztalat megmutatta, hogy az eddigi állapot az agrárvámokat illetőleg tartóhatatlan. A szükséges javításokat azonban az elégtelen autonóm vámtarifára és a fontos agrárvámokra való tekintettel, amelyek Ausztriának Magyarországgal, Jugoszláviával, Svájcjal és Csehszlovákiával kötött kereskedelmi szerződéseiben nem foglaltak be, nem lehetett keresztülvinni. Az osztrák kormány július elején az osztrák-magyar kereskedelmi szerződés pótszerződését parafálta miután az osztrák mezőgazdaság számára biztosítani akarta a szükséges mezőgazdasági szabadságot. A pótszerződésnél

azt tervezték, hogy a magyar malmoknak a behozatali kontingensnél vámkedvezményeket fogtak nyújtani.

A finomsított forgalmát megegyezés alapján akarták szabályozni. Mivel azonban a szükséges szervezeteket nem tudták megteremteni és más nehézségek is felmerültek a megegyezés keresztülvitele körül.

a kormány elhatározta, hogy a megegyezés tervét elveti.

Az említett megegyezést a Bécsi Ga-

bona r.-t. kötelékébe tartozó több nagy-malom (Bécsi és Ehenfurthi Gőzmalom, Schöller & Co, Első Bécsi Hengermalom stb.) körülbelül tíz magyar konszernnel (köztük a Gizella, a Hungaria, a Viktoria s a Concordia malmokkal) akarta megkötni. A megegyezés értelmében

a magyar malmoknak hatszázezer métermázsra írték le a kontingensnek Ausztriába való importját biztosították volna kedvezményes vámmellett. A vám hatvan százalékát visszaszolgáltatták volna a magyar malmoknak. Ezenfelül írták le az árkonvenciót is megállapították volna.

Mivel azonban az Anker-kenyérművek és az osztrák fogyasztási szövetkezetek szociáldemokrata bevásárlási központja számára ezen árkartell alól mentesítést követeltek és miután

a kartellnek az a célja, hogy a román, jugoszláv és amerikai versenyt kizárja, a jugoszláv malmok elutasító magatartása és a román nagy-malmok kartellbe való vonása miatt meghiusult

és végül a rozsmalmok számára az üzemredukció veszélye állott fenn a hivatalos behozatali többlet következtében, az osztrák kormány a tervbe vett malomkartell nem helyeselte és a tervet elutasította.

Hat millió karát gyémánt az évi termelés

Amszterdamból jelentik: Egy most megjelent statisztika szerint a világ gyémánttermelését évente hatmillió karát. Ennek a mennyiségnek majdnem öt hatodát Délamerika szállítja. Második helyen áll Délnyugat-Afrika. Egy karát súlya ugyan elenyészően csekély, tudniillik csupán 0.02 gramm, azonban hatmillió karát kilogrammokban kifejezve is igen tekintélyes mennyiség. A hatmillió karát 120 kilogramm évi termelésnek felel meg. Ez annál érdekesebb, mert az 1926-ik év gyémántbányászatának eredménye arra mutat, hogy a világ gyémántkészlete mindig nagyobb lesz.

A gyémántkereskedelmének statisztikája arra vonatkozólag is érdekes adatokat tartalmaz, hogy a gyémántkereskedelmének helyzete szorosan összefügg az illető ország gazdasági helyzetével. Egy gazdasági krízisnek a gyémántkereskedelmének azonnali visszaesése a következőképpen. Ez természetes is, mert hiszen a gyémánt nem közszükségleti, hanem kizárólag luxuscikk.

Megjegyzendő, hogy a déliai gyé-

mántmezők felfedezése és a gyémántnak ezzel kapcsolatos olcsóbbodása óta a gyémántot vásárlók száma rendkívül megnövekedett. A gyémántkereslet az egyes államokban különböző, ez az izléstől, az intelligencia számarányától, az életfeltételektől, sőt a lakosság testalkotásától is függ. Amerikában például, ahol a világ gyémánttermelésének kétharmadát adják el, e tekintetben nagy a különbség nyugat és dél között. Amíg ugyanis Newyorkban a legkiválóbb fehér-kék köveket vásárolják, addig a saintlouisi gyémántpiacon főleg a sárga és a barna gyémántok a keresettek. Ez az első pillanatban érthetetlen, de nyomban rájövünk az okára, ha megfontoljuk, hogy Délamerika lakosságának legnagyobb részét a négeretek teszik ki, akiknek általános műveltsége jóval alul marad a nyugatamerikaiakénál. Másodsorban azonban a néger hűség hiúsága ennek a különbségnek az oka, akik inkább veszik a kisebb értékű sötét köveket semhogy a fehér gyémánttal a bővük és az ökö közötti nagy különbséget feltűntessék.

Noviszádon tartják meg a jövő évi nemzetközi komlókongresszust

A saaz kongresszuson megálapi ották a v rható természedményeket — Nincs ok arra, hogy a komlót piaci áron alul adják — A komlóterületek kibővítése veszélyezteti a termelést

Saazban tartották meg ezidén szeptember 8-10-ig az ötödik nemzetközi komlótermelő kongresszust, amelyen Németországból, Csehszlovákiából és Jugoszláviából nagyszámban vettek termelők képviselői részt. A francia, lengyel és magyar delegátusok kimentették magukat.

A kongresszus Neszger wolznachi polgármestert választotta meg elnöké, aki egyúttal a müncheni német komlótermelő szövetség elnöke, alelnökök Fischer József Saazból és Gerich István, a vajdasági komlótermelő szövetség elnöke lettek.

A szövetség elnöksége előterjesztette ezután jelentését. A szövetség működése uralkodó részben az egyes közép-európai komlótermelő országok komlószövetségeiben egyesült termelők érdekeit szolgálja.

A terjedelmes jelentésből kitűnik, hogy minden ország külön-külön jelentésben számolt be a komlótermelés állásáról és ezen hiteles és pontos jelentések alapján a várható komlótermelési eredmények a következők:

Saazban 150—160.000 félmázsra, Auszsa 29.000, Raudnic 10.000, Dauba 4.5—5.000, Morvaország 2.3—2.400, Szlo-

venszko 500, eszerint Csehszlovákiában összesen 196.300—206.900, Hallertau 110.000, Spalt 13—14.000, Horsbruck 25.000, Aischgrund 3.500—4.000, Poroszország többi részében 3000, Württembergben 18.800—20.000, Badenben 5000, eszerint egész Németországban 178.300—181.000, Elsas-Lotríngben 46.000, Burgundiában 22.000, eszerint egész Franciaországban 68.000, a Vajdaságban 55—60.000, Szlovéniában 15.000, eszerint egész Jugoszláviában 70—75.000, Lengyelországban 55.000, Ausztriában, Magyarországon és Romániában összesen 3000. Az idel termést Közép-Európában tehát 570.000—588.900 félmétermázsra becsülhető.

A jelentéssel kapcsolatos vitában a vajdasági komló-szövetség elnöke: Gerich István is résztvett. Az 1927. évi termés valamivel nagyobb, mint volt 1924-ben, noha 1924-ben a sörfogyasztás lényegesen kisebb volt, mint amilyen ma, az 1924. évi termés zavartalanul és teljességben vevőre talált. Nincs ok feltételezni, hogy az idén a helyzet máskepe alakulna, 1924-ben a komló árát 3.100-ról elővételtelben 1.500—1.600 csk-ra szorították le és amikor a kereskedők már megvették a termelőktől a komlót, annak ára ismét 4.000 csk. szökkent fel. Semmi ok sem szól amellett, hogy a komló árát értéken alul állapítsák meg.

Felsőalálók hangoztatták, hogy a komlóterületek kibővítése és újabb területek beültetése veszélyezteti a komlótermelést.

A kongresszus Gerich István meghívására elhatározta, hogy a jövő évi kongresszust az ideinél korábbi időben Noviszádon tartják meg.

A budapesti jugoszláv kereskedelmi ügynökség átszervezése

A budapesti jugoszláv kereskedelmi ügynökség megreformálja eddigi szervezetét, amelyet szélesebb alapokra helyez és kibőviti eddigi működési területét.

A budapesti jugoszláv kereskedelmi ügynökség, — amelynek élén Gracics Gruja, volt noviszadi hírlapíró áll — ezentul fokozott mértékben kíván propagandával foglalkozni és szélesebb keretek között fogja a kereskedelmi minisztérium törekvéseit szolgálni. Az eddiginél is nagyobb mértékben lesz figyelemmel a különböző gazdasági szervezetek kívánásaira és szükségleteire, mindennemű felvilágosítással szolgál minden kereskedelmi szerződés ügyében, tájékoztatja a hazai gazdasági köröket a velük érintkezésbe lépni kívánó magyar gazdasági körök hitelképessége felől, szükség esetén saját számlára vállalja egyes cikkek kereskedelmi közvetítését, vagy bizományban való eladását és minden felvilágosítást megad, ami bármely kereskedelmi ügylet-re vonatkozik. Tájékoztatni fogja a gazdasági köröket egyes cikkek termelési nagyságáról, forgalmáról, a Magyarországon érvényben levő kereskedelmi szokványokról, szállítási viszonyokról, vám- és egyéb fizetendő illetékek nagyságáról, a fennálló behozatali és kiviteli tilalmakról, bankhitelek lehetőségeiről és feltételeiről. Általában a jugoszláv kereskedelmi ügynökség minden szakkérdésben felvilágosítást ad a feleknek.

A budapesti kereskedelmi ügynökség rendelkezésre bocsátja a Budapestre érkező jugoszláv gazdasági köröknek hivatali helyiségeiben ecétra szolgáló külön szobákat, ahol kereskedőink és iparosaink budapesti üzletfeleikkel találkoznak és ügyleteiket lebonyolíthatják. Ezekben a munkaszobákban írógépek, telefon áll rendelkezésre és kívánságra idegenvezetőt és esetleg tolmácsot is ad melléjük. A kereskedelmi ügynökség helyiségeiben valamennyi napilap és az összes szaklapok rendelkezésre állanak és kívánságra a kereskedelmi ügynökség gondoskodik is a Budapestre érkező kereskedők és iparosok megfelelő szállóbeli elhelyezéséről is.

A kereskedelmi ügynökség hivatalos helyiségei Budapest V., Vilmos császár-ut 26. szám alatt vannak. (Telefon 103—19.)

A vajdasági háziipart

állami támogatással kell fellendíteni

A háziipar fejlesztésének rendkívül nagy szociális jelentősége van a Vajdaságban

A vajdasági háziipar már a háboru előtti időben igen fejlett volt, mert annak fejlődéséhez szükségesek voltak: a nyersanyagok olcsósága, a munkaerő rendkívüli mérsékelt volta és nem utolsósorban a volt monarchia nagy kiterjedése, mely biztosította a háziipari cikkek piacát, adva voltak. De a háboru előtti időben az állam nagy gondot fordított a háziipar erős fellendítésére és az állam a háziipart erkölcsi és anyagi támogatásban is részesítette.

Bár a legutóbbi időkben a háziipar egyes ágazataiban némi javulás észlelhető, a legtöbb háziipari cikkben mégis stagnáció állott be. Ezenkívül a gyár- és ipar is sokban okozója annak, hogy a háziipar háttérbe kezd szorulni. A Vajdaság szociológusai és közgazdászai részben ép a háziiparban látják a Vajdaság szociális problémájának megoldását, mert ezáltal a nagybirtokok felosztásáig, a nagybirtokokon foglalkoztatott és azóta keresetképtelenné vált munkástömegek nem lennének többé kénytelenek kivándorolni, ha államilag előmozdított eszközökkel fejlesztenék a háziipart. Természetesen a mozgalom érdekében elsősorban is a vajdasági gazdasági faktoroknak kötelessége volna a kezdeményező lépést megtenni és csak azután kerülne sor arra, hogy az állam a legmesszebbmenő erkölcsi és anyagi támogatásban részesítse a háziipart.

A nádieldolgozó ipar

A Duna és a Tisza kiöntéseiben rendkívül nagymennyiségű nád terem. A szentlőrinc és noviszadi nádieldolgozó műhelyek két és fél millió négyzetméter olyan nádat dolgoznak fel, amelyek gipszmunkákhoz valók (ugynevezett stukaturná) és amely főleg a beogradi piacon kerül eladásra. Ez a nád egyméteres átmérőjű kötegekben kerül forgalomba. Az ország belsejében feldolgozásra kerülő nagymennyiségű nádon kívül igen nagy mennyiségű jutnak külföldre, Németországba, Ausztriába és Csehszlovákiába. A magas vámtételek hátrányosan befolyásolják a kivitelt, miért is nagymennyiségű nád romlik el és megy tönkre.

Kosárfonás

A Bácskában nagy tömegben ültetnek kosárfonásra szolgáló nemesített fűzfát, amelyből évente körülbelül 60 vagon termelést érnek el. Ezekon kívül nagymennyiségű vadul nőtt fűzva van, amely szintén jelentékeny mennyiségű feldolgozásra alkalmas fűzfavesszőt szolgáltat. A vesszők legnagyobb részét mezőgazdasági célokra dolgozzák fel: mezőgazdasági és exportkosarak, gyümölcs- és állatok tartására való kosarak készülnek belőlük. A nemesített fűzfavesszők egy részét finomabb kosárfonatokra használják fel. Az apatini járás foglalkozik régóta ezzel a háziipar-ággal és az új államalakulat előtt sokat szállított belőle Budapestre és Bécsbe, de az új vámhatárok óta, nemkülönben a fogházakban készített kosárfonatok versenye miatt, — az utóbbiak jóval a napiáron alul dolgozhatnak — az apatini kosárfonó háziipar nagy visszaesést mutat. Olcsó fuvartételek és olcsó vámtételek nagyban segíthetnék ezt az ipart, sőt kísérletek történtek, hogy finomabb fonatokat kivittek Észak-Amerikába, de mert a fuvar még mindig túl nagy, ez a háziipari ág nem teremhetett magának a külföldön tartós piacot.

A műszövészet

A szövőipar a Bácskában nagy fejlődésnek indult. Főleg Bezdán, Apatin, Kula, Vrbász, Crvenka, Palánka stb. helységeken a lakosság jelentékeny része foglalkozik asztali és ágynemű készítésével. A szövők maguk járnak vevőik után és így közvetlenül a megrendelőik izlése szerint készítik a cikkeiket. A cikkek minősége kiválóan jó és bátran felveszik a versenyt a legjobb minőségű csehszlovákiai áruval. A

házasulandó leányok kelengyőik legnagyobb részét ezeknél a műszövőknel szerzik be. Kisebb mennyiségben kivitelre is kerül ez az áru, de az új vámtarifa még jobban megnehezíti ezt a kivitelt, mert a nyersanyagot az eddiginél is magasabb vámtételekkel sújtja, noha ez a nyersanyag nem készül az országban.

Csipkék és kézimunkák

—Az egész Vajdaságban a kézimunka- ipar nagyon fejlett, de nagyrészt csak megrendelésre dolgoznak. Tehetséges és szorgalmas leányok tökéleteset és csodálatraméltót produkálnak ezen a téren, amely munkák kivitel tekintetében semmiben sem maradnak a velencei és brüsszeli csipkék mögött. Kár azonban, hogy a régen alapul vett minták nem kerülnek többé feldolgozásra, hanem a dívatlapok újdonságai. Vannak vállalkozók, akik nagyszámú leányt alkalmaznak, így Adán egy vállalkozó két-

száz leányt foglalkoztat.

Szönyegszövésezt

A vajdasági, főleg a bánáti szönyegszövések, valamikor világhírű volt és a Melence, Kumán vidéki csilimeket ma is számos muzeumban őrzik. A német és osztrák előminták kedvezőtlen hatása nagyban befolyásolta szövőiparunkat, amelyet jellegzetes és kedvelt nemzeti jellegétől fosztott meg és ezáltal önmaga zárta el maga elől eddigi piacait. A szerbiai és román csilimeknek Európa minden nagyvárosában van piaca, sőt nem is régen a bácskai és bánáti csilimeket a különböző világkiállításokon díjazták.

Az állam kötelessége volna odahatni, hogy ezzel az iparágval foglalkozók visszatérjenek régi mintáikra és hogy a jelenleg teljesen helyi jellegű ipar exportszinviszóra emeltesse, hiszen a csilimek tartóssága és színpompája vetekszik a perzsa és török szönyegekkal.

Hirek a nagyvilágból

Argentínában államosítják a petroleum-forrásokat. Buenos-Ayresből jelentik, hogy a kamara 65 szóval 55 ellen elfogadta a petroleumforrások államosításáról szóló törvényjavaslatot és remélik, hogy ehhez a szenátus is hozzájárul. Ezután sorra kerül a bányák nacionalizálása, amelyről a törvényjavaslat már a kamara előtt fekszik.

Megnyitották a lebergi keleti vásárt. Szeptember 3-ikán a lengyel kereskedelmi miniszter jelenlétében megnyitották a 7-ik lengyel keleti vásárt. A kiállítás sikerének előmozdítására a kormány különböző kedvezményeket léptetett életbe, mint vizum- és vámmérséklés kiállítási árakra, azonban a jelek szerint a kiállítók legnagyobb része belföldi, ugyszintén a vásárlók is. A lengyel kormány különösen a déli és keleteurópai vevőkörzönség nagy rendeléseit reméli, amely azonban eddig nem következett be.

Anglia megtiltja az orosz petrolium bevitelét és árusítását? Moszkvában számolnak azzal a lehetőséggel, hogy Anglia rövidesen lehetetlenné teszi az orosz petrolium importját és árusítását. Ennek megfelelően az orosz szindikátus tárgyalásokat kezdett a Standard Oil Co.-val, hogy az angol beviteli tilalom bekövetkezése esetén az orosz petroliumot a Standard Oil Co. tankjaiban szállítsák Angliába. Ugyancsak a Standard Oil Co. márkája alatt fog az eladás is történni, úgyhogy Anglia akarata ellenére is kénytelen lesz orosz petroliumot vásárolni.

Nemzetközi nacionalizálási kongresszus. Szeptember 5-ikén nyitották meg Rómában a »Munka gazdaságos organizációjának kongresszusát«, amelyen az európai államokból nagyszámú szakértő és delegátus tartott referátumot. A konferencia programja négy részből áll: ipar, kereskedelem és ipari termékek, továbbá a mezőgazdaság és a hozzátartozó kereskedelmi organizáció; hatósági organizáció és a magánháztartás organizációja.

A legkisebb cseh vasművek vezérigazgatója Oroszországba megy. Prágai jól informált körökben tudni vélik, hogy a Witkowitz vasművek vezérigazgatója jövő évben nyugalmaztatását fogja kérni. Dr. Sonnenschein, aki európai híri szaktekintély és igen barátságos viszonyban áll egyenéhány jelenlegi orosz politikussal, valószínűleg véglegesen Oroszországba költözik és ott nagyüzemi vasgyárat alapít. Állítólag az építkezések már meg is kezdődtek, úgyhogy az új vállalat a jövő évben üzembe helyezhető lesz.

Aranyvaluta Csehországban. A csehszlovák Nemzeti Bank és a pénzügyminisztérium között tárgyalások folynak az aranyvaluta bevezetése ügyében. A megbeszélések e hó végén befejezést nyernek és azután rövidesen a terv gyakorlati keresztülvitelére kerül a sor.

A német ipar számára huszonötmillió dolláros kölcsönt szerez a Deutsche Bank. A Deutsche Bank, Németország egyik legnagyobb pénzintézete, amerikai összekötötése után 25 millió dolláros hitelt szerzett a német középipar számára, amely eddig csak rövidlejáratú bankkölcsönökkel fedezhette pénzügyi szükségletét. A kölcsön 1932 szeptember 1-ig szól és így kisebb üzemi investíciók finanszírozására is alkalmas. Hogy ezt az összeget a Deutsche Bank teljes egészében a német ipar rendelkezésére bocsájtja-e, vagy csak a rövidlejáratú kölcsönök prolongálására és az intézet likviditásának emelésére, arról egyelőre nem szól az információ. A Deutsche Bank amerikai partnere ennél a tranzakciónál a Dillon, Read & Co. bankház.

Kerékpárgyártást rendeznek be az Opel-művek Szovjetországra. Az Opel-művek, amely Németország legnagyobb automobili- és kerékpárgyára, tárgyalásokat folytat egy oroszországi fióküzem létesítéséről. Minthogy a nevezett gyár teljesen amerikai szisztéma szerint naponta több száz autót és kerékpárt produkál, az érdekelt orosz körök nagy szimpátiával néznek a terv megvalósítására. Ez alkalommal arról is beszélnek, hogy az Opel-művek, amely családi tulajdon, részvénytársasággá alakul át és alaptőkéje 40—50 millió márka lesz.

Az Egyesült Államok belföldi építkezéssel. Egy hivatalos statisztika szerint Amerikában nem szűnik az építkezési kedv és ez évben is változatlanul nagy összegeket investáltak új építkezésekbe. Ez év júliusában és augusztusban is átlag ötszáz millió dolláron feletti összeget fektettek új építkezésekre.

A szaksajtó világkongresszusa Berlinben. Szeptember 26-ikán nyitja meg Curtius német gazdaságügyi miniszter a szaksajtó világkongresszusát, amelyre huszonöt állam küldi el képviselőit. A kongresszust négy napra tervezik és azon a német állam, a közgazdasági élet és a tudomány képviselői mondanak megnyitóbeszédet.

Szovjetországi biztosítótársaságot létesített Hamburgban. Hamburgi jelentés szerint az orosz kormány félmillió márka alptőkével Hamburgban egy szállítmányozási-biztosítótársaságot alapított. Az új vállalkozás érdekessége az, hogy részvénytársasági alapon működik és a részvények névre szólnak. A vezetőség tagjai a szovjet berlini képviselői, köztük a kereskedelmi attaché. A cég neve: »Schwarzmeer und Ostsee Transportversicherung A. G.« és a szállítmányozási biztosításon kívül viszontbiztosítással is fog foglalkozni.

Az európai acélkartell szeptemberi ülésén tárgyalnak Lengyelország felvételéről. A »Journée Industrielle« információja szerint szeptember második felében kezdődnek Luxemburgban az acélkartell fontos tanácskozásai. Elsősorban Lengyelország csatlakozásáról lesz szó, ahová még idejekorán elküldik a konferenciára szóló meghívót és

remélik, hogy a tárgyalások sikerre vezetnek. A lengyel vasárnak mindenestre mérsékelnie kell kvótákvételét. Ezenkívül megállapítják a termelési kvótát az év utolsó negyedére és döntés hoznak az eladási kvóták létesítése ügyében is.

Franciaországban összesen tizenöt-ezer a munkanélküliek száma. A francia frank stabilizációja után bekövetkezett dekonjunktúra szünőben van, amit most a hivatalos statisztika számokkal is bizonyít. A munkanélküliek száma az egész országban mindössze 14718. Különösen Páris és környékén vannak még munkanélküliek a fa- és fémiparban, míg a többi iparágak teljes üzemmel folytatják a munkát. A belföldi munkások közül cca 2000 hagyta el az országot, ezzel szemben az utolsó héten 600 új munkás jött külföldről.

Az angol-német vegyipar együttműködése biztosítottak látszik. A napokban Frankfurtba érkeznek az angol vegyi-tröszt megbízottai, hogy az »I. G. Farbenindustrie« vezetésével az együttműködés technikai keresztülviteléről tárgyaljanak. Az előkészítő tárgyalások olyan stádiumba jutottak, hogy az egyezmény megkötése biztosra vehető. Ugyancsak frankfurti jelentés számol be arról, hogy Esztország vegyi iparában nagyobb részesedést vállal az I. G. Farbenindustrie és ilyen módon biztosítja az északi államok piacait a német vegyitröszt számára.

Elektrokoncentráció Angliában. A »London General Electric Co.« vezetése alatt a londoni elektromosművek nagy centralizációs terv keresztülvitelt készítek elő. Eszerint az összes résztvevő vállalatok fuzionálnak és két új erőműtelep látna el London és az ország déli részét villamosárammal. A költségmegtakarítás olyan összeget tenne ki, hogy az investíció, amely 12 millió fontha kerül (3 egynegyed milliárd dinár) még mindig biztosítaná a rentabilitást.

Újra nagy gyapothausse az egész világon. A new-yorki tőzsdén a rossz gyapottermés már nyilvánvaló és ennek következtében az árak rohamosan emelkednek. Egy nap alatt kétszáz fonttal szökött fel a gyapot ára, amelynél magasabb áremelkedés egy tőzsdénapon nem is lehetséges a new-yorki tőzsdén. Erre a hirre az európai piacokon is megindult a gyapot-hausse és a brémai árutőzsdén is rekordárakat érnek el a gyapotért.

Villamosvasut Baseltől Milánóig. Szeptember 1-én indult el az első villamosvonat Baseltől Milánóba, amely a jövőben rendszeresen fog közlekedni Basel és Milano között. A Gotthard-Pullmann-Express kizárólag első és második osztálya salonkocsikból áll és a 372 kilométeres utat Baseltől-Milánóig 6 óra és 40 perc alatt teszi meg. (A leggyorsabb vonat háboru előtt 7 óra 34 perc alatt tette meg ezt az utat). A A salonkocsik berendezése minden eddiget fölülmul, kényelmes fotelek, asztalok stb. egy kényelmes szalon pótolnak és az utazás alatt legfinomabb ételek készülnek a repülő-konyhában. Az utiköltség alig valamivel drágább, mint az eddigi gyorsvonatokon.

Újabb orosz hajórendelések Németországban. Még el sem készült a Krupp-művek kieli hajógyárában a nemrég megrendelt 2 új 3000 bruttóregisztertonnás postahajó, már új rendelést adott fel az orosz állami flotta. A »Sowtoryflot« ezuttal két személyszállító hajó építésére adott megbízást, amelyeket a Krim-kaukázusi forgalom lebonyolítására fognak felhasználni. A sorozatos orosz rendelések arra mutatnak, hogy a szovjet investíciós programja a megvalósulás stádiumába jutott.

A németek egyelőre a Dawes-kölcsön kamatmérséklését akarják elérni. Angol gazdasági körökben igen rossz hatást tett Dr. Duisberg beszéde, aki a német nagyipar frankfurti kongresszusán pesszimizmussal nyilatkozott a gazdasági helyzetről. A mostani konjunktúra nem nyugszik megfelelő bázison és a közeljövőben könnyen változhat rosszabbra. Ezt a kijelentést arra magyarázzák, hogy a Dawes-kölcsön kamatmérséklését óhajtják ezen az alapon elérni.

BELFÖLD

Nem kell tulkorán szüretelni

A szőlészeti felügyelőség figyelmeztetése a bortermelőkhöz

A vajdasági szőlészeti felügyelőség a következő figyelmeztetéssel fordul a bortermelőkhöz:

A nagy szárazság, amely az idén egész nyáron tartott, augusztusban már a szőlőtermést is veszélyeztette. De még jókor megérkezett a hosszabb esős időszak, most pedig ismét szebb idő van.

Automobilia Subotica

Heister-fürdő mellett

Flat-Torino főképviselete

Jelenleg nagy választék minden Fiat-típusban
Nagy fizetési kedvezmények!

A bőséges eső azzal a következménnyel járt, hogy újból megéledt a szőlőtőkének a szárazság folytán már gyengete negetációja és csak az eső után kezdődhetett a szőlőszemben a a cukortartalom felgyülemése. A cukortartalom a legfontosabb anyag a mustban és abból forr ki az alkohol, ami viszont a bornak legfontosabb alkotórésze.

Ezért ajánlatos, hogy a bortermelők saját érdekükben használják ki ezt a szép őszi időt és az idén ne szüreteljenek túlságosan korán.

Az esős időszak mentette meg az ezévi szőlőtermést mennyiségileg, a most uralkodó szép idő pedig az idej bornak kitünő minőséget adhat.

Állami árlejtések

A ljubljani vasutigazgatóság szeptember 27-én árlejtést tart kaucsukanyag beszerzése céljából. — A noviszadi posta- és távirdaigazgatóság szeptember 22-én árlejtést tart 50 darab vas-sanot-te kályhák beszerzésére. — A hadügyminisztérium zemuni tengerészeti osztálya október 10-én árlejtést tart hidroplán motorhajláshoz szükséges benzín beszerzésére. — A vasúti vezérigazgatóság gazdasági osztálya Beograd-

ban szeptember 15-én árlejtést tart vas-és rézlemez beszerzése, október 5-én pedig szerszámgepek beszerzése végett. — A szkopljai postaigazgatóság gazdasági osztálya október 3-án árlejtést tart acélpénzszekrény beszerzése végett. — A pozsaveváci tartományi vasut igazgatósága szeptember 21-én árlejtést tart vasúti talpfák szállítására. — Bosznia-Hercegovinai rendőrigazgatóság Szarajevón október 3-án árlejtést tart 650 komplett rendőri uniformis beszerzése, október 4-én pedig 60 pár bőrkamásni beszerzése végett. — A kraljevoji alsó mezőgazdasági iskola igazgatósága október 1-én árlejtést tart téli ruhák és fehérneműk beszerzésére. — A hadügyminisztérium gazdasági osztálya szeptember 26-án Beogradban árlejtést tart lepedővaszon beszerzésére. — A hadügyminisztérium állatorvosi osztálya szeptember 26-án árlejtést tart 250.000 kg. patkó beszerzésére. — A beogradi vasúti vezérigazgatóság gépészeti osz-

Fiat-Torino autó

Vojvodában legjobban bevált

Elegáns, jó, takarékos, tartós, kényelmes, olcsó

Főképviselet:

„AUTOMOBILIA“

SUBOTICA

tálya szeptember 20-án árlejtést tart akkumulátor-battériák beszerzése végett. — Az egészségügyi főraktár Zemunban szeptember 22-én árlejtést tart egészségügyi szerek beszerzésére, szeptember 28-án pedig hat millió darab szög beszerzésére. — A beogradi vasutigazgatóság október 5-én árlejtést tart ólom és réz beszerzésére a blokkokhoz. — Az állami monopoligazgatóság Beogradban október 15-én árlejtést tart villamos teheremelő beszerzésére. — Az államvasutak vezérigazgatóságának gazdasági osztálya Beogradban október 5-én árlejtést tart kovácsolt tartalék részek beszerzésére, szeptember 22-én pedig gömbölyű, négyszögletes, téglalakú stb., valamint speciális vasak beszerzésére. — A ljubljani vasutigazgatóság október 6-án árlejtést tart különböző vasanyagok szállítására. — A tűzérési műszaki intézet raktára Kraljevácon

szeptember 22-én különféle vasak beszerzése végett árlejtést tart. — Az állami monopoligazgatóság ipari osztálya Beogradban október 22-én árlejtést tart Diesel-motor beszerzése végett. — Az államvasutak vezérigazgatóságának gazdasági osztálya szeptember 24-én Beogradban árlejtést tart faszén beszerzése céljából. — Az államvasutak igazgatósága Beogradban október 6-án árlejtést tart nyersvas beszerzése végett, szeptember 24-én pedig pamuttakarók beszerzésére. — A vranjai kerület építési szekció szeptember 26-án árlejtést tart juhászakutyák beszerzésére.

Szeptember 15-iktől kezdve beváltják a hét százalékos beruházási költségen szelvényeit. Noviszadról jelentik: A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a 7%-os beruházási költségen 12. szelvényét Noviszadon a tartományi, a Vajdaság többi helyén a járási és kerületi pénzügyi hatóságok pénztárai szeptember 15-iktől kezdve beváltják.

A bácskai tartományi választmány az állattenyésztés fejlesztéséért. Noviszadról jelentik: A bácskai tartományi választmány felszólította a tartomány összes közsegeit és városait, hogy 1927-re szerezzenek be fajtisza siementhali bikákat. A tartományi választmány a beszerzésekhez esetenként 10—10.000 dinárral járul hozzá. Egy-egy ilyen bika 23—28.000 dinárba kerül. A tartományi választmány beszerzési célokra 200.000 dinárt vett fel a költségvetésbe.

Fiat-alkatrészek

minden típusos általánosan alkalmi

tervezés, anyag, munka — fejlesztés

„AUTOMOBILIA“

SUBOTICA — FIAT-GARAGE

Vevőnknek ingyen a szállítást

A noviszadi tőzsde kompasszt ad ki.

Noviszadról jelentik: A noviszadi tőzsde titkársága terjedelmes és minden tőzsdei kérdésben tájékoztató tőzsdei kompasszt készít, amelyben a tőzsdetörvények, tőzsdeszokványok és szabályzatok részletes magyarázatokkal kísérelve fognak megjelenni és azokat összehasonlítják a többi belföldi tőzsde szokványival és szabályaival, továbbá a jugoszláv kereskedelemmel kapcsolatban levő budapesti, bécsi, bratiszlavai és zürichi tőzsdék hasonló rendelkezéseivel. A

kompassz közölni fogja a noviszadi tőzsde által a gabonahatárudőzlet ügyében egybehívott ankéten elhangzott felszólalásokat, valamint a határudőzletre vonatkozó külföldi szokványokat. Az értékes könyv 100 dinárért október elsejéig a tőzsde titkári hivatalában rendelhető meg.

A noviszadi tőzsdetanács ülése. Noviszadról jelentik: A noviszadi tőzsdetanács pénteken délelőtt tíz órakor a tőzsdepalota tanácstermében ülést tart. A napirenden a folyóügyeken kívül két fontosabb tárgy is szerepel. Letárgyalják a tőzsdei szokványok 42. és 44. §-sainak értelmezését, abban az irányban, hogy miképp kell elszámolni a fuvardíjat, akkor, ha a paritásos állomás megvan nevezve és az áru olyan passzív vidékre kerül, ahol a kedvezményes tarifák vannak érvényben. A tőzsdetanács tárgyalni fogja még Freund Arthur panacevói gabonakereskedő, tőzsdetanácsos indítványát is, melyben azt kívánja, hogy a belföldön a belföldi gabonakereskedelem sima lebonyolítása érdekében egyetemes kötelevek (noviszadi szerződés) állapíttassanak meg.

Tőzsdét akar Szarajevó. Szarajevóból jelentik: Bosznia, Dalmácia, Montenegró és a Szandzsák közgazdasági körében már hosszabb ideje mozgalom indult meg, hogy Szarajevóban árutőzsdét állítsanak fel. Az érdekelt körök képviselői a napokban konferenciát tartottak Szarajevóban és memorandumot intéztek a kormányhoz, amelyben a Szarajevóban felállítandó tőzsde nagy közgazdasági fontosságát bizonyítják. A tőzsde eleinte fával, ércsekkel, bőrökkel és szilvával, e vidékek főcikkével foglalkoznék és fedezné e vidékek értékpapír szükségletét is. Beogradi jelentés szerint a tőzsde tervét a kormány körében kedvezően fogadták és remény van arra, hogy a szarajevói tőzsde még a tél folyamán megkezdje működését.

Automobilia Fiat garage

Heister-fürdő mellett és JAVITÓMŰHELY
és árszabó a csillagos Paficzi-ut (Halbbröhr-telep)

Legmodernebbül berendezett

Ducco-lakkozási műhely

Előre ndű munka — garancia mellett

A noviszadi kereskedelmi kamara ülése. Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedelmi kamara szept. 25-én d. e. 9 órakor székházában ülést tart.

A 7-es SZAMU CELLA!

(3) REGENY

Én helybenhagyólag hajoltam meg. Van-e tudomása arról, hogy Lucenay Klotildnak Máconban vagy Párisban ellenségei lettek volna? — Klotild illyesmiről soha se tett említést. — Hát önnek nincsenek-e gyanúi... Nem adhatna-e olyan adatokat, melyek segítségével a bíróság kipuhatolhatná a valódi bűnöst? — Mit se tudok, uram és éppen ez legkegyetlenebb kínaim oka! — Oh! ha szabad volnék! pillanatig se haboznék és egész életemet arra szentelném, hogy kikutassam a bűnöst, de mit tehetek én, ki még mindig a borzasztó események benyomása alatt szenvedek... Nem gondolok egyébre, mint elvesztet szerelmemre és fenyegetett becsületemre! — Jól van! — mondá a bíró, távozást intve — visszavonulhat. — Az ör föllált, újra föltette jobb kezemre a mézes madzagot és én visszatértem cellámba

Szeptember 28-án.

Ezen az éjszakán alig aludtam egy óráig. Nem tudom miféle véres kísértetek kerülgették ágyamat.

Egyet se ismerek az alakok közül, melyeknek elvonulása ébren tartott. Kiáltani akartam, de hangom torkomon akadt. Öt óra tájban halvány világosság hatolt be szűk ablakom rostélyain és kissé nyugodtabb lettem.

Ekkor behunytam szemeimet és elaludtam... álmodtam.

Oh! mily álom!

Klotildot láttam... miként szerelmünk szép napjaiban!

Lovagló ruha volt rajta, melyet balkezében fogott, kacérul föltett kis kalapja azt a paikos és parancsoló külsőt adta arcának, mely oly jól állt neki... dus fekete haja nyaka körül hullámozott... Elhaladt mellettem, de távozása közben édes mosolyt küldött felém. Mintha azt mondta volna... remélj... viszontlátjuk egymást, örködöm reád és szeretlek! — Oh! miért is ébredtem föl.

Október 1.

Nem! ilyen megpróbáltatásoknak emberi lény még nem volt kitéve! Tegnap óta láz gyötör és agyam széthasadással fenyeget.

A halál ezerszerte kedvezőbb volna a kimondhatatlan kínoknál... ha ezek a jelenetek megújulnának, azt hiszem, megörülnék.

Tegnap tíz óra tájban az ör kinyitotta ajtómat és megparancsolta, hogy kövessem.

Eleinte azt hittem, hogy pótvallatásra szólít és újra a vizsgálóbíró elé vezet.

Erős kísértet mellett a kapuig értem.

Polgári öltözetű két egyén, kopott ruhában, komor arccal várakoztak reám és szó nélkül fogadtak. Később tudtam meg, hogy rendőrigyöngökök voltak. A Mazas köruton bérkocsi állott. Beültünk.

Ekkor az egyik ügynök címet adott a kocsinak, melyet nem hallottam meg s a kocsi elindult az Austerlitz hid felé.

Átláttam, hogy nem a törvényszék felé mennek. Vajjon hová vezettek?

Ezek az érzelmek lényegesen különböztek az elmúlt napokétól és mély aggodalom vett erőt rajtam.

Utközben kinyittem a kocsi ablakán és egymás után láttam a borárucsarnokot, a Saint-Michel körutat, a pénzverdét, az Insitütöt és az államtanács épületét.

Itt a kocsi balra fordult a Bellechasse utcába.

E pillanattól kezdve gyanu járta át agyamat és szívem hevesen kezdett dobogni.

Egy negyed óra múlva fényes palota előtt álltunk meg. Lucenay báró palotája volt! és azért vittek oda, hogy Klotild hullája elé állítsanak!

Ok szembesítésnek nevezik ezt.

Ha e pillanatban megölhettem volna magamat, a legnagyobb örömmel tettem volna meg, hogy megmeneküljek a borzasztó jelenettől, mely reám várakozott.

De figyeltek reám... a detektívek megfogták karomat, mennem kellett és egy tágas, földszinti terembe vezettek, melynek háttérében fehér ágy állott.

A teremben hárman voltak; két orvos és a vizsgálóbíró, ki előtte valójában napon kihallgatott.

Különös s ez bizonyítja legjobban zavaromat, midőn a bíró előtt elhaladtam, meghajtottam magamat, mintha valamely társaskörben találkoztam volna vele.

Ugy mentem, mint részeg ember... szemem tévedezett, fejem szédült, lábam ingadozott.

Mit se láttam többé. Néhány pillanatban ugyszólván elvesztettem minden érzelmet a valóról. Örülként engedtem magamat vezetni.

Közeledtem az ágyhoz... a vizsgálóbíró követt... és fülemhez hajolva:

— Gardener ur. — szólott hozzám rövid és parancsoló hangon — megismeri-e Lucenay Klotild kisaszszonyt?

A hang és a név olyan hatást idézett elő bennem, minőt a villanyáram idézne elő egy holttesten.

Remegés futott végig tagjaimon... homlokomat kezem közé szorítottam és merev tekintettel néztem az ágyra.

Ott feküdt!... ő volt!... Klotildom! a szívem, az életem, de sápadtan, merev tagokkal, fénytelen tekintettel!

Kedves halottam!

Ez sok volt.

Akaratomnál erősebb érzés vett erőt rajtam; hevesen löttem földre a két embert, ki folyvást tartott és Klotild kezéhez rohantam, mely mozdulatlanul csüggett le az ágyról.

Térdre borultam és ajkam örülten csókolta a kezet, amely annyiszor viszonzá öleléseimet! Hasztalan akartak elragadni az ágytól... sirtam, esdekeltem, összes föllázadt erőmmel szólítottam a halottat — és megszántak...

Ki tudja!

(Folyt. köv.)

NYILT-TÉR

Árverési hirdetmény

Folyó hó 16-án délután 4 órakor a szombori telek könyvi hivatalban eladásra kerül az Atanackovića utcában (Dob-ucca) levő Ábrahám Mórné-féle háza.

Kikiáltási ár 40.000 dinár

Objava

Dana 3. oktobra 1927. u 9 sati pre podne prodavaće se kod vršačkog sreskog suda, kao gruntuovne vlasti, putem javne dobrovoljne sudske licitacije sledeće nepokretnine stečajne mase Vršacke Srpske Banke i Štedionice:

1. Zavodska kuća, koja se nalazi u Vršcu, na Trgu Kraljevića Djordja br. 1. Kuća je na jedan sprat. U prizemlju se nalaze: 4 lokala za dućane, stan za poslužitelja i veliki magacin. U spratu su 5 velikih soba i predsoblje. Procenjena je vrednost kuće Din. 430.000 a neće se moći prodati ispod Din. 350.000.

2. Veliko skladište. Isto se sastoji od 4 zgrade, za uskladištenje robe, jednog velikog hambara za kukuruz, zgrade za kancelarije i zgrade stanove za poslugu. Isto tako ima skladište i velike podrumne, a u jednom su podrumu velika cementna burad, obložena staklom a sadržavaju više hiljada hektolitara.

Zgrade su radjene od tvrdog i zdravog materijala i u dobrom su stanju.

Skladište se nalazi upravo do vršačke glavne stanice, i do svake zgrade vodi industrijski kolosek. Iz same varoši do skladišta vodi asfaltni put.

Faktična vrednost je skladišta Din. 8.000.000, sudski je procenjeno na Din. 2.000.000, a neće se moći prodati ispod Din. 1.200.000.

Skladište može primiti u neograničenom broju svaku vrstu robe.

Planovi skladišta mogu se kod mene u svako doba videti, isto tako i uslovi prodaje.

U Vršcu, 4 avgusta 1927.

Dr. Slavko Jevrić
advokat.

8982

Árverési hirdetmény

Kalmár Imre ellen a sub. kir. járásbíróság Gn. 3923/1926. sz. végzése folytán az árverés elrendeltetett a lefoglalt két csődör, ló, lószerszám, butorok, képek, könyvtár, fegyverek, lámpák, albumok, globus, fürdőkád, kofferek, ping-pong, minimax, kocsik stb. ingóságok eladása végett 1927. évi szeptember 19-ének délutáni 3 órájára a végrehajtást szenvedőnek Zombaticpusztán levő lakásába. Az árverezni szándékozók felhívattak, hogy az árverési határnapon jelenjenek meg.

Suboticán, 1927. évi szeptember 14-én.

Fehér Jenő
Bencsik József

Felhívás

Mindazok, akik kiházasítási, temetkezési vagy szülési segélyüket bármely egyesületnél elvesztették vagy elveszítettnek tekintik, azok részére ezen segélyeknek záros határidőn belül való kifizetése biztosított. Idevonatkozó mindenemű felvilágosítás az alábbi címen nyerhető.

Vojnits István és Társa Banküzlete
Sombor, Kr. Petra ulica 17.

8723

I-a Rózsa-burgonyát, Hagymát, Fejes-káposztát és Szilvát legolcsóbban szállít

LEDERER JENŐ

bank-és bizom.üzlete,gyümölcs és főzelék kivitel

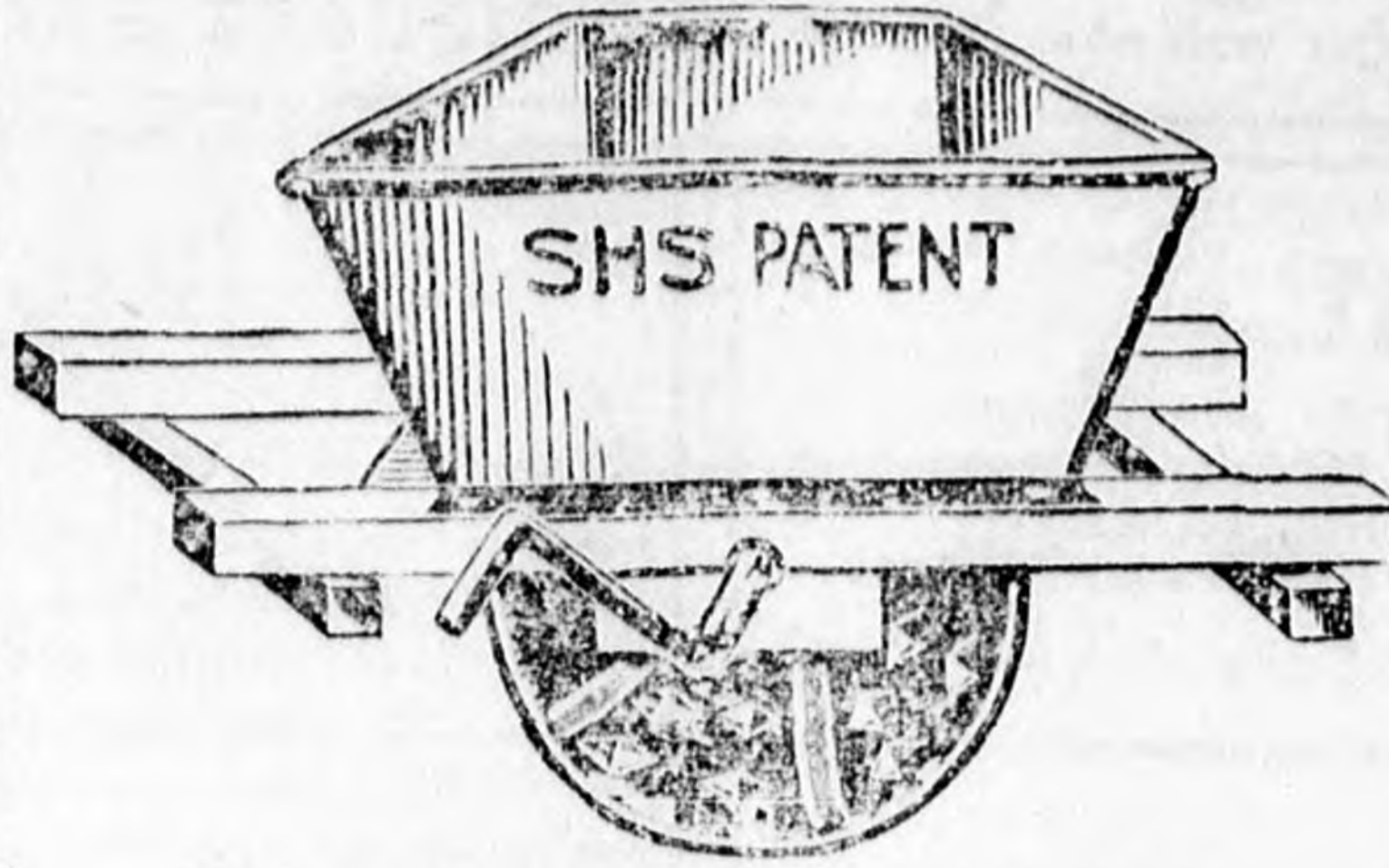
NOVISAD, Vilsonov trg 7

Telefon 22-14.

Raktár: Temerinska ul. 38

8085

Ujdonság! Szabadalom!
Répa- és almavágó

Bármilyen ládára vagy hordóra felszerelhető
„BARZEL“
vaskereskedés Subotica

Lakás kiadó

egyedülálló új villában, két szoba, előszoba, konyha, szelz, pince stb. Azonnal be- és közzehető. Szép, egészséges fekvés, hat percre a villamos végállomástól. Lakó az egész gyümölcs-, szőlő- és díornést élvezheti és nagy konyha- és házonkerülettel rendelkezik. Esztétik a ház eladó. Különösen alkalmas kertgazdásánnak. Bővebbet a tulajdonosnál:
Jahn, Novisad
D. rivni-telep 145. sz.

Bácskai Malom

képviselőt keresi Zagrbban széke ő, jól bevezetett cég Zagrebre és környékére. Szíves ajánlatokat „Malom” képviselői a 18895 jelűre a kiadóba, a Fab. Icaitas d. d. Zagreb, Gundulićeva 11.

9186

Tankönyvek

Arjegyzékét in yen küldi bármely magyar- vagy németnyelvű iskolák részére

Lipsitz i Lampel
könyvkiadó Subotica 7861

Ne fájjon a feje, ha bántja poloska, teljes bizalommal forduljon

FARKAS
Cárpitáshoz
Zmaj Jovin trg 3.
Minerva-palota mellett

I-a alabaster gipsz

kapható
Réval Adolf
Subotica, Sololska 2.
Telefon 551 14

BUTORSZÖVETEK

Selyem ripszek Moquettek
Brokátok Mairacgradlik
Damasztok Szőnyegek
Velourok Futók

az összes kárpitos ke lékek nagyban és kicsinyben.

ZSÁKOK, PONYVÁK, ZSINEGEK, KÖT LÁRUK

Mintákat vidékre is küldünk.

Weitzenfeld és Társa

Subotica Detail: Városi bérpalota, Engros: Vilsonova ul. 7.

Keramit burkoló kövek és lapok, Chamotte-tégla-habarc és kályhabetétek prompt ab raktár kaphatók
Tehn. biro Ing.

Solarović, Novisad

Futoški put 47 Telefon 26 02

9217

Garantált vegytiszta **80% Ecetsav** és mindennemű fűszer- és csemegé u legolcsóbban **Kovács és Gelányinál**
2539 kapható. Rud-é-kitérő. Telefon 8-45

Naptárarúsítók figyelmébe!

Mielőtt bárhonnán naptárt venne vagy rendelne, kérjen ajánlatot a MINERVA-NAPTÁRAKRÓL

1928-ra

Vajdasági Magyar Naptár
Jézus Szent Szive Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi-Naptár
Kis Naptár

A naptárak még szebb kiállításban jelennek meg, mint tavaly s minden naptárnál lényegesen olcsóbbak

Olcsóbb mint a gyárban

Mielőtt ruhaszüksükségletét be zerezné győződjön meg olcsó áráimról

Lejko Béla gyümölcsipiac 1378

Kartellen kívül

Könnyű motorbenzint
à 9.50 dinár

Nitrogén-trágyát
à 275 dinár
ajánl

Lederer Dezső Sombor

Bebizonyíthatólag 22 mázsa buzát termeltek hódaként vevőim, akik tavaly nitrogén-trágyát használtak

7890

ingyen kaphat

egy legújabb

rádiólámpát

(Schraack, Type RD4) ha a némszerű és illusztrált „RADIOWELT” egy (vi előfizetését és 10 dinár portóköltséget küld. Műtárványszám ingyen

Wiener Radioverlag, Wien
I., Pestalozziggasse 6/10.

HAZTARTÁSI TANFOLYAMOK

Leánynevelőintézet t. B. cs vilanegy daban kereskedelmi iskola nyilvánossági joggal. Internátus. Szabad fekvés. Park. Internátus. Kérjen prospektust.

Fraunbl dungsverein Wien, K. X. Peter Jorcan Str. 2. Telefon 14-155. 3777

“Dama” Divatszalon Subotica

TOLSTOJEVA ULICA 21. SZ.

A legeseteljebbi próba
 havasdro és is maggyóal
 Ont arról, hogy a leg-
 jobb és legolcsóbb
**bort, pálinkát,
 rumot, likört,
 cognacot málnát,**
 valamint valódi fészött
esencet
 csak 154

Klopfer Sándor
 ujonnan megnyit szesz-
 üzletében szerzheli be.
 Jelašićeva ul. 5. (Weisz
 kalapüzet mellett)

**Középiskolai
 tanár**
 szerb, horvát, német
 nyelvtudással
vállalja
 gimnáziumi és
 polgári iskolai
 diákok előkészítését
 ezen iskolák bár-
 melyik osztályára
Vidékre is elmegy
 Cim a kiadóban 9139

Garantált vegytiszta
80%
ECETSÁV
 boracet és esenc
 legolcsóbban beszerezhető
Kurteš Miloš
 fűszer-
 és csemegkereskedésben
Subotica, huspiac
 6779. Telefon: 4-83

Elegáns
 modern kivitelben ké-
 szít férfi- és női
cipőket
 javításokat izléses kivitelben
olesón
 gyorsan és pontosan végzek
Dondó divatcipész
 Zrinjski trg 33 7053

Szállótermelők figyelmébe!

 Nagy választék forró-
 6- és egyéb
 csapokban
 és darabban.
 Kicsinyon és
 nagyban ap-
 hatók
özv. Gerber Jakabné
 első suboticiai esernyőkészítő
 műhelye en
 Subotica, B. Sudarević ul. 32.

**Olcsó
 tűzifa**
 100 kg. vágott és
 aprított fa **30.—**
dinár házhoz
 szállítva. Pontos mé-
 résért garantálunk.
 Gyors és szolid ki-
 szolgálás
„BOSNA“
 fakereskedés Subotica,
 a vasúti pályaudvar mögött.
 Telefon 512 8242

HÁZ
 Parhuzamos uton a Berger telepen
 2 szoba konyhás, tiszta tégltől kedvező fel-
 tételek mellett eladó, vagy pékség részére
 bérbeadó. Azonnal beköltözhető.
 Közelebbi megtudható Berger malomban Subotica.
 9132

Sómalom ujonnan berende-
 zett naponta öt
 vagon teljesítő-
 képességgel, 100 méternyre a sómonopoltól, a
 vasutállomás és hajókikötő közvetlen közepében,
 bármely vállalatnak megfelelő, **jutányos áron**
 eladó vagy megfelelő társ keresztek.
 Bővebbet: Novisad, postafiók 22 9043

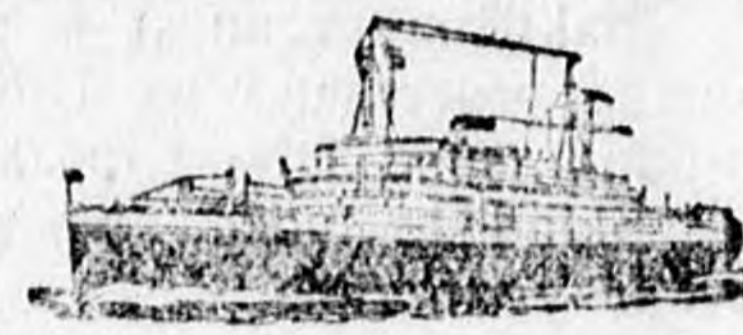
**Párisi
 modellkalapok**
 eredetiben és kopirozva, dus választékban
Heiduska Mariska, Subotica

Jajcei karbid
 nagyban és kicsinyben **oleső áron** kapható.
 Vízonteladókknak nagy árendemény.
 Kereskedők kéjjenek árajánlatot
Stern Adolf varrógépraktár
 Subotica, Jelašićeva ul. 2. sz.

RIZSANYI PÁL
 épület- és bútorsztalos
 Jugovičeva ulica 8.
 (a Kakasiskola mellett).
 Vállalja legolcsóbban és
 izléses kidolgozásban bu-
 torok, berendezések, por-
 tálok- és épületmunkák
 elkészítését. 7411

Hölgyek figyelmébe!
 Megérkeztek
 a bécsi és párti kalap-
 modelljain!
 Alakítások jutányos áron
 készülnek.
Hirn Rózsi
 Skotus Viatora ulica 6
 (Főposta mellett)
 Kifutó- és tanuló lány fel-
 vételi 9074

Szolid áron és precizen
FEST
TISZTIT
WIHART
 Subotica, Sokolska 3.

Délamerikába
 és az
 Egyesült Államokba
 gyors gőzhajókkal
 ingyenes felvilágosítással
 szolgál
CosulichLine
 Beograd, Vilsonov 107.

Polgári áron
 Tartós gondolat:
 hajfestés és maníőr
 Special Kullé hölgy-
 fodrász műtermében
 Subotica, Manojlovičeva
 ul. 7. Vasutól 2 perc.

Tűzifa és koksiz
 magánosok részére
 a legolcsóbb áron
Acs Andor
 tűzifa nyagtere kedés
 Subotica,
 6755. Buda Jelašićeva ulica 12

Abonnan:
 ebéd 4 tál, vacsora 2 tál
 étel kenyérrrel, — házon
 kívül is
560 dinár
 a Spitzer-féle
 ismertén legjözött étterem és
 80 oszloiban
 Subotica, P. Sečeva ul. 11. sz.

Bútorokat
 ebédő, háló, uri szoba-
 tere díszese et.
portálokat
 legolcsóbban szerzheli be
Domján Valentin
 bútorgyártásban
 Subotica, Zrinjski trg 11

Szekeles divat
**Angol
 férfi-szövetek**
 iltöny, átmeneti és téli kabátokra
raktárra érkeztek
 Nagy választék londoni különlegessé-
 gekben a legújabb szövés- és színekben
 Német és cseh gyártmányu, ki-
 vázó minőségű férfiszövetek már
85 dinártól méterenként
SUBOTICA

Vojnits István és Társa
banküzlete
Sombor, Kralja Petra ulica 17
 leonyolít főleg földbirtokra és városi
 házakra váltó-törlesztéses, jelzálog —
 amerikai dollár — és folyószámla-
kölcsönöket;
 földbirtokok és házak eladása; övezelti; vesző-
 elad mindennemű **gazdasági termékeket,**
 cikkeket (mütrágyát, korpát, repálicot, stb.),
 mindennemű **gazdasági eszközöket és gé-
 pöket; bor-, szesz-, pálinka-, likör-,
 cognac- és rum-ereskedéssel nagyban foglal-
 kozik; sor-jegy-kezelést; szállít mindennemű
 tüzifát; cserék és magánosok részére
 folyószámlát nyit és kezel; az
 Adriabiztosítási-társaság elnöke
Stevan Vojnits és Társa banküzlete
Sombor, Kralja Petra ul. 17
 8724**

Ügves, tapasztalt eladót
 a kézművészetekből, a 11
 éves bizonyítványokkal
 rendelkezik és aki szerb-
 horvát, német és magyar
 nyelven perfekt beszél,
keresek
 Részletes ajánlatok, lehetőleg fényképpel, a követ-
 kező címre küldjétek:
Adolf Adler, Osljek I., Pajašićeva ul. 4
 9111

PUDLER BERTA
 ezu on értesíti a mélyen tisztelt
 hölgyközönséget, hogy
női kalapüzletét
 amely 17 év óta a Városháza
 épületében volt, a mai nappal az
uri kaszinó házába helyezte át
 Kérem továbbra is a su olcsei
 és környékbeli hölgyközönséget
 szives pirofogását és igyekezni fogok, hogy ez-
 után is szép, izléses és fino munkámmal ren-
 delőimet a legteljesebb mértékben kieléjtem

„Alexa“ nyakkendőgyárban
5000 darab
 selyem nyakkendő kerül eladásra
 10 dinártól kezdve
 Fordítókat 10 dinárért végzünk!
 Voynovičeva 5, Beograd-szálló mögött

Modern autogarázs
Speciális javítóműhely
Általános gépjavítóműhely
Continental-gumi
gyári lerakata
 Különböző osztály gumi vulkán aláírta
KOSTA BÜRGER Ve. Beökerok
 Pupnova (Ar ad) ul. 15. 6801. Telefon 153

Jégszekerények mészárosok, hentesek, vendéglősök és **BRAČA GOLDNER**
 magánháztartások részére
40% jégmegtakarítás
SUBOTICA
TELEFON: 134.

CHRYSANTHEMUMJA!
és őszi virágai csodás teljes éget és nagyságot érnek el, ha

KANIPOS
növénytápsóval öntöz. Öket. Csomagja 12.50 és 42.- dinár.

SCHUMACHER ZOLTÁN
gyógyszerész és vegyészeti laboratórium, Crveka, SHS.

Naponta triás

TEAVA J
felvágottak
valamint 4485
Rohicsi viz
a különféle ásványvizek nagyban és kicsinyben kapható.

Herzl Vilmos
fűszer- és csmegegyelőző
Wilsonova ul. 8. Telefon 5-40

Fával égetett elsőrendű fehér darabos **mész**
szavatolt kőmentes építő

beőfíni portland **cement,**
száraz pormentes **bükkfa-szén,** pécői **kovács-szén** 8275

Révai Adolf
Subotica
Sokoljska 2 Telefon 551

Használt pálinkás és boros **hordók**
15 litertől 46 hektóig **eladók**

NOJCSEK GÉZA
SUBOTICA

Dominó,
sakk, dáka, billiárd-golyó, mandinergummi, igum sarctum golyó, kuglibabák legelősbabák

Gerber Jakabné
első subotical esernyőkészítő műhelyében Subotica, Sudarević u. 32

Perinum
fenyősborszesz a **reuma**
legnagyobb ellenőre. **Kapható mindenütt**

Zon-jorák Pianók a világ legjobb márkái. Hosszu lejárati részletfizetésre a legnagyobb raktár az országban

KAIN
hangszerkészítő Subotica, Városháza épület.

HADNAGY
asztalosmester készít épületmunkát. Festett butorok. Állandó raktár. Javításokat vállal. **SUBOTICA**
1575 Petrogradska ul. 6.

90 dinártól
konyha és szobafestés, azonkívül előnyösen vállal templom és kápolnafestést

Horváth Almáski József
Skottska Viator ul. 75. 2544

NŐI KONFEKCIÓ. Párisi és bécsi módokból készült női köpenyeket, ruhákat sikerült személyesen beszerezniem. Saját érdeke megtekinteni és meggyőződni áráim olcsóságáról és a legfinomabb modelletről. Készíték mérték után mindennemű ruhadarabot finom, izléses és olcsó kivitelben.

HITRI speciális angol és francia női szabó Star-Bečej (Boža Jovčević)

CITROËN
automobil
egyévi részletfizetésre kapható
Az összes típusok és alkatrészek állandóan raktáron

MITA BERBERSKI
VELIKIBECKEREK

Komlóoszlopok és dongafák kaphatók

Filiala: **IVAN SAČER,** trgovina drva, ugljena i kolarske gradje
Vel. Bečkerek, Krunaka ul. br. 14

MOST JELENT MEG
Madsida Mustafa
török császári hercegnő

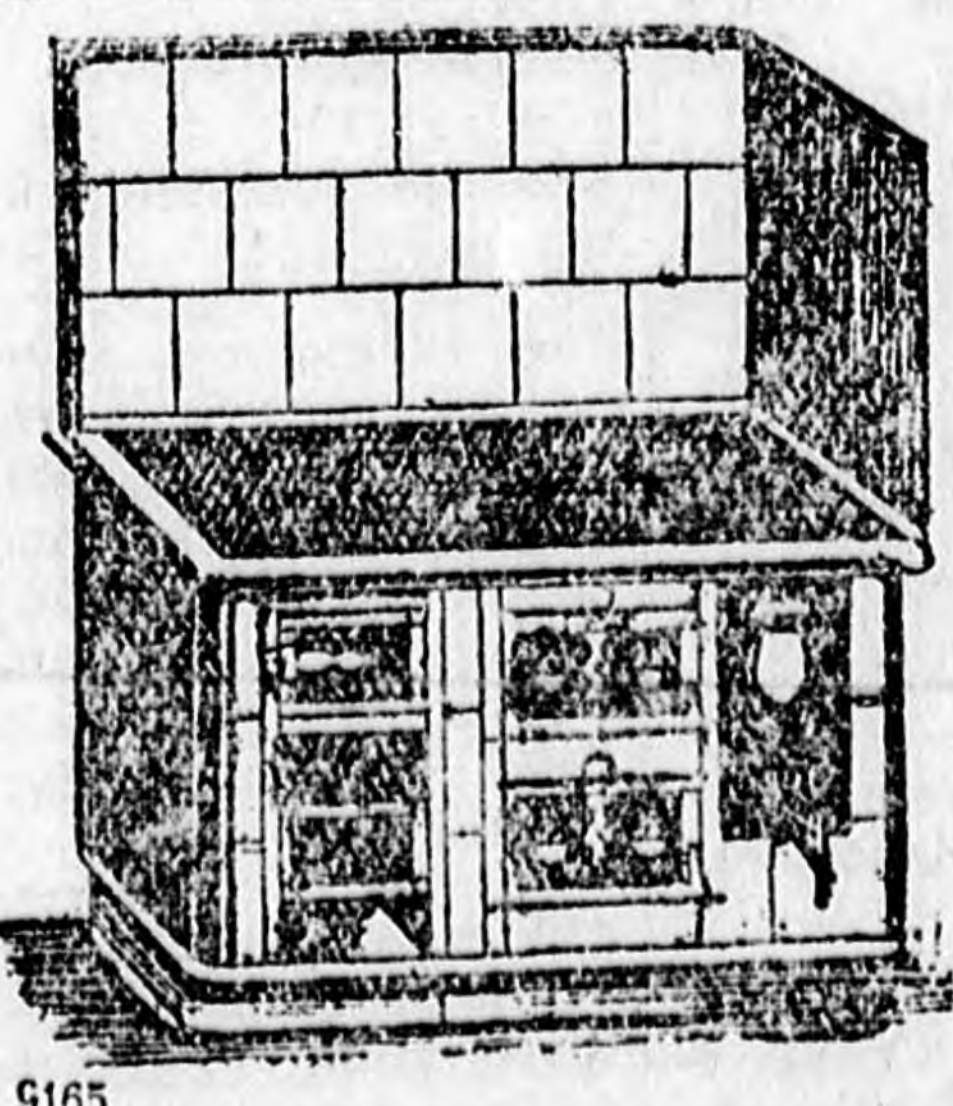
Vágyak és szenvedések kelet fátyma alatt
című szenzációs könyve a háremélet eddig ismeretlen intimitásairól. Ára 50 dinár.

Kapható a Bácsmegeyi Napló könyvoszfályában

Igazolvány a vásár látogatá ára és az 50% vasuti menetdíj kedvezményre 10 dinár

Látogassa meg a
Gazdasági hírlap és Művészeti
Osijeken, 1927 szeptember 8-18

50%
engedmény a vasutakon az igazolvány csak 10 dinár

TEODOR SANITER, SUBOTICA
Pašićeva u. 10. Állandó raktár bármily színű Pašićeva u. 10.
Cserép-, Majolika-kályhák, Takarék-tűzhelyek és Fajance fűtő

Fajance faburkolati lapok és fajance vízvezeték cikkek (csatl., mosdók, pissoirok, fali kutak), 1-5 színű cementlapok Vojvodinában a legzebbek. Szines Mettlachi padozatlapon, keramitlapok. Tűzmentes téglák és schamotte-por. — Nedves lakások száraz áttételére szükséges **Watproof világszab. elszigetelő anyag**

FORD **NAGY TITKA**
AZ AMERIKAI AUTÓKIRÁLY amely
a legújabb Ford-typusra vonatkozik
a legközelebbi napokban nyilvánosságra fog kerülni. A legújabb típusu Ford-autó előgáncijával, legmodernebb európai karosszériájával, célszerűségével, gazdaságosságával, elismert kitarósággal és olcsóságával **az összes többi autógyártmányaikat túl fogja szárnyalni.** Azért mindenkinek, aki autót óhajtott volna, legelőször ajánljuk, várja be a **legújabb típusu Fordot,** amely mindenkinek el fog ragadtatni, mert az új típusu Ford az egész világnak a kocsija lesz. Előjegyzéseket már most felvesszünk. — Ugyisint értesítjük t. vevőnket, hogy a napokban **nagy mennyiségű autókalkatrészeket kaptunk.** „**AUTOCAR**”

NOVISAD, Trifkovićevo trg 5. Telefon 21-32

Eredeti őszi és téli modellkalapjaim

megkezdte készíteni és készletek 30 dinártól kezdve kaphatók.

UJHÁZI RÓZSI kalapüzletében Vojnovičeva ulica 7. (Kramerköz)
Alakításokat modeljeim után olcsón vállalok

Szobori söraktárhoz agilis, lehetőleg alkalmas házzal bíró TÁRSAT
keresek.

Szives ajánlatokat „**SORTÁRS**” jellegével a lap kiadójavatalába kérek.

Dr. FARKIĆ gyógyintézet Beogradban
KEZEL:
Időbetegségeket, neurasthenia, hisztéria, epilepszia, szifilisz, bennütő, stb.

Sebészeti, ortoped megbetegedéseket hágt rine orvosi éseket, izületi és csonttuberikulózist, esontsértések, testi hibák, stb., azonkívül reuma, skrof, elizás, vérszegénység.

Vizgyógyin éseki kezeléseket: (hydroterapia) villamossággal, (4 fű és fűrdő), m. stersges naftilidő (kvare), szénasavas fürdő, erdelti pásztyeni iszap, m. dilo-mechanika, ortoped kezelés, masszázis

Vizagát és kezelés Röntgen-sugarakkal Diathermia
Klinikai laboratorium

Az intézet orvosai:
Dr. Klein H. Igagbujoknak. Dr. C. Kajan sebészeti ortoped. orvos.

Az intézet nyitva reggel 7-11 óráig, vasárnap és ünnepnap csak déle 6-tól

Árak: külön szoba 150, 2-3 ágyas szoba 120 dinár napokint.

Fevilágó házban szegél az intézet Beogradban, Knez Mihailova Venac 24. Kalimogdanul szemben.
Telefon 5-89.

WEISZ HENRIK
kalap és sapka különlegességek legelősbbe bevásárlási forrása. Állandó raktár, valódi **Anticacassa Borsa ino** és **Mossant** kalapokban

Subotica, Jelačićeva ulica 5. (Kiskápolna mellett)

LEVELEZÉS
Marica jellegre levél van a kiadóban.

Két barátú szórakozás céljából levelezne két fiatalemberrel. Leveleket „Piros rózsák” és „Piros szegfű” jellegre várnak „Bega” hirdetőbe, Velikibeckerek. 9176

Fényképezek és amatőrök figyelembe
Amerikai rendszerű retusáló és kopirozó intézet.

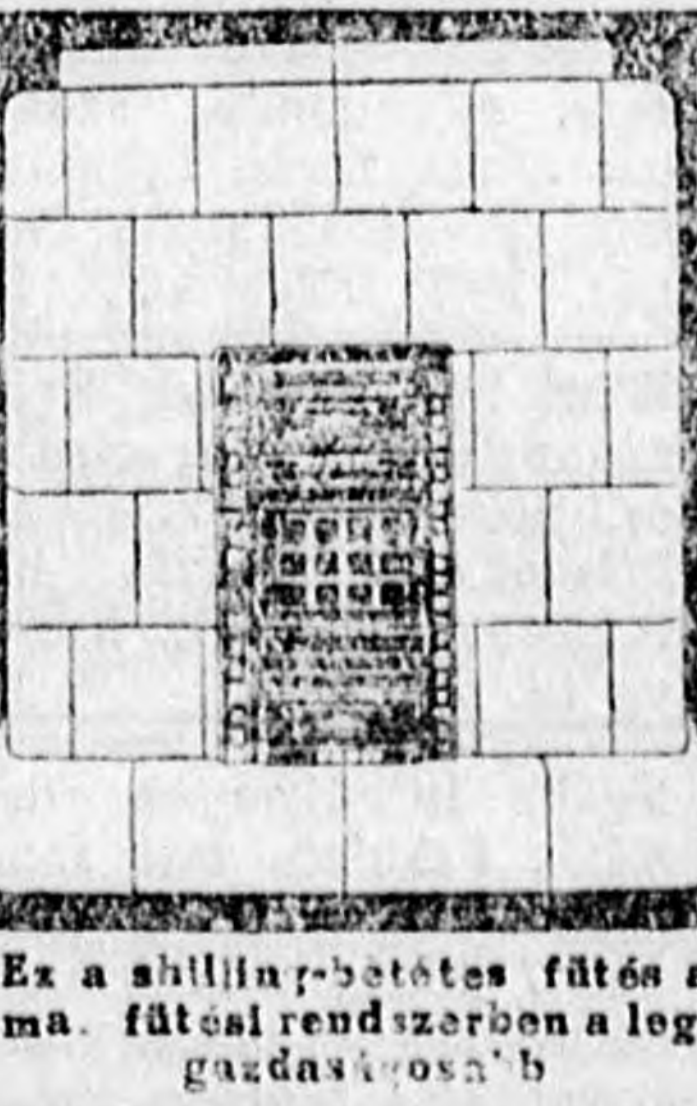
Elvállal: negatív és pozitív retust, kopirozást és nagyitást minden papíron és kolorizást garantált elsőrangú kivitelben, olcsó árban. Kérjen azonnal árjegyzéket. Szállítás 24 óra alatt.
R. Zelinka, Subotica, Madjarska ulica 2. 4738

HÁZASSÁG
Egyedül álló, 29 éves, komoly, józan, kereskedelmi érettségével, 11 éves praxissal bíró tisztviselő nőszüli óhajtt. Benősülés lehetősége előnyben, vallás nem akadály. Csakis részletes, teljes névvel kiírt levélre válaszolok, melyet kiadó „Hirdetések ismeretségihiánya” jelige alatt továbbít. 9133

Sok vagyonos nő vagyontalan urakhoz is férjhezmenni óhajtt. Megbizást elfogad „Amor” házasságközvetítő iroda. Temesvár. 4 Str. Berteloth 21 1622

Házasságot urikörökben úgy bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fes, Vel.-Kikinda, Cara Lazara ulica br. 1625. 9799

Házasságot urikörökben úgy bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fes, Vel.-Kikinda, Cara Lazara ulica br. 1625. 6645

Gazdaságok és községek

részére a legelőkeltebb raktári, szer- és sertés-, valamint komló-mélegeket gyárt versenyképes áron

J. Sebestyén mérleggyár Subotica

Kérjen ajánlatot!

KORZO MOZI
Szept. 15-16-17-18
Csütörtöktől vasárnapig:
Feleségem férje
Dráma 6 felvonásban
Főszereplők:
Lucy Dorraine
Erich Kaiser Titz
Előadások kezdete naponta 6 és fél 9, vasárnap 4, 6, és fél 9-kor

LIFKA-MOZI
Egész héten!
Suboticán először!
A szezon kimagasló
ujdonsága:
A fekete apáca
Világi és egyházi
filmjáték tíz fel-
vonásban

APRÓHIRDETÉSEK
Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó
kétzeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak felhívogató jellegű leveleket továbbítunk.
Kérdések, ártásokhoz válaszbélyeg mellékelendő.

A-E-G MOZIGÉPEK
összes moziikkéket és
FILMEKET
legjobb minőségben szállít vez. r-
képviélet:
Orient-Film D. D.
Subotica

VÁROSI MOZI
15 Csütörtök 16 Péntek 17 Szombat 18 Vasárnap
KIN
a komédiás
a legzenésibb színész élete és halála, Id. Dumas
regénye után. Főszereplők:
Ivan Mészáros, Nata'ija L. Sjenko, Niko'aj Kolm
A két vidám cimbor
Vigjáték
Előadások kezdete délután 1/2 6 és este 1/2 9 órakor,
vasárnap és ünnepnap délután 4, 6 és este 1/2 9 órakor

FOGLALKOZÁS
Munkáslányok felvételnek
dobozgyárba. Pašičeva uli-
ca 2. Edény-piac, Vermes-
ház. 9169

Nőtlon sófför azonnali be-
lépésre állást keres. Kiss
József sófför, Sujanj (Ba-
nat). 9184

Malomszerelő főmőlnár ke-
reskedelmi örülésben telje-
sen jártas, állást keres ki-
sebb vagy nagyobb malom-
ban. Leveleket »Export-
jellegre a kiadóba kér. 9118

Jó házból való fiut aszta-
lostanoncnak felveszek. Ko-
hajda Ferenc, IV., Sokačka
ul. 11. 9149

Üzletvezetői állást keresek
italmérés szakmunkában,
több nyelvet beszélek, óva-
dékkel és »Lično Pravo«-val
rendelkezem. Ajánlatokat
»Szakember« jellegre a ki-
adóhivatalba kérek. 9190

Zongora filcezt, bőrzést
hurozást, hangolást és min-
den egyéb zongorajavitást
elfogadok jóállás mellett.
Vidéki megrendeléseket
pontosan eszközölök. Kromb-
holz Albert zongorakészítő,
Subotica, Yilsonova ul. 28.
9160

Borbélysegéd, ki a női haj-
vágáshoz is ért, felvétetik
Pera Dimitrijević, Novisad
Futoški put 1. 9172

Anya szoptatósadána el-
menne 3-szor naponta. —
Cím: Schmolka hirdetőiro-
dában, Novisad. 9171

Láng-féle Collman szelepes
gépekhez gépész állást ke-
res, malomba, vagy bár-
mely más nagyobb üzembe
elmenne többéves gyakor-
lattal és bizonyítvánnyal
rendelkező egyén. Hívás-
ra személyesen megjelenek.
9195

Fahivatalnokot felveszünk
azonnali belépésre. Basch
és Vig, Subotica. 9161

Kiszolgálónő azonnali belé-
pésre kerestetik. Ugyanott
üres üvegeket veszek napi
áron. Klopfer szeszüzlet. —
Jelačićeva ul. 5. 9180

Borbélysegédet felvesz Wein-
ert, Subotica, Jelačićeva
ul. 6. 9181

Gyógyszerész-asszistens
szerb, magyar, német nyelv-
ismerettel, nagy praxissal
állandó kondíciót keres. Ki-
segítést vállal. Cím a kiadó-
ban. 9163

Főmőlnár, józan, szorgal-
mas, megbízható szakem-
ber állást keres. Próbára is
elmegy. Bém Tamás főmőlnár,
Mol (Bácska). 9198

Kifutófiu felvétetik Spitzer
szőrnéaruházában Suboti-
ca, Sokolska ul. 3. 9194
Félszoba keményfa butor-
tűkörral eladó. VI., Kubače-
va ul. 7. 9196

Suche intelligentes deut-
sches Fräulein mit Jahres-
zeugnissen zu meinen 4
und 7 jährigen Töchtern.
Serbische Sprachkenntnis
bevorzugt. Spitzer Pelzwa-
renhaus Subotica, Sokolska
ulica. 9193

A fehérneműben lényegesebb változás nincsen és to-
vábbra is a színes fehérnemű uralkodik. Legelegánsabb
a „Lengerie” név alatt ismert mosó-selyem, miután azon-
ban ez meglehetősen drága, kreáltak egy egészen új minő-
séget „Japon Lyonesse” név alatt, igen kellemes viselet-
ben és abszolút megbízható mosásban, mindemellett nem
drága, ennél fogva a legnagyobb kelendőségnek örvend.
Természetes, hogy a pamutáruban az OPAL-nansooe minősé-
geket is nagy mennyiségekben vásárolják. — Változás
a csipkedivatban van, még pedig sokkal dusabban alkal-
mazzák a csipkéket és különféle új abgepasstcsipkék a
divatosak.

Holnapi közleményben a ruhadivatról számolok be.
Teljes tisztelettel
PERO VUKOVIĆ
divatáruháza
Subotica. Telefon 701

Mintegyűjteményeimet környékbeli vevőimnek meghívásra
szívesen bemutatom, vételkötelezettség nélkül. 9167

Könyvelő, aki a könyve-
lésben és német-magyar le-
velezésben jártas, azonnal
felvétetik Stern Adolf, var-
rógépraktár, Subotica, Jela-
čićeva ul. 2. 9122

Cákrászsegéd azonnalra ál-
lást keres. Cím: Cukrászda
Novisad, Pašičeva ul. 15.
9125

Borbélysegédet, fiatal, jó
munkást, azonnali belépés-
re felveszek. Zsigmond, Baj-
mok. 9131

Házmester kerestetik, fia-
talabb házaspár, ki butoro-
zott lakásért háziteendőket
végez. I., Češka ulica 7.
9137

Perfekt szobalány azonnali
belépésre kerestetik. Le-
derer Leó Sombor 9100

Ügyes képviselők, akik fő-
szernagykereskedőknél jól
be vannak vezetve, mellék-
keresetként kis zsebkollek-
cióval és keresett cikk el-
adásával havi 4—5000 din-
árt könnyen kereshetnek.
Ajánlatokat »Nagy mellék-
kereset« jelige alatt a lap
kiadóhivatala, továbbít. 9078

Őn állást keres? Tanuljon
ki sófförnek. Folytatólagos
előadás szerb, német, ma-
gyar nyelven. Belépés bár-
mikor. Eredményért garan-
tálunk. Sofföriskola (keresek
és ipari miniszteri eng.) No-
visad, Kralja Aleksandra 7
az udvarban. Vállal gumi
vulkanizálást. 8678

Fahivatalnok, perfekt né-
met, szerb és magyar, hosz-
szabb detail gyakorlattal
állását változtatni óhajtja.
Szíves megkereséseket:
»Könyvelő« jellegre Wolf
trafik, Vel.-Kikinda keret-
nek. 8886

Épületvegezést legolcsób-
ban vállal Lisák Mihály
Čantavir. 8832

Zsidónő állandó munkára
felvétetik Kőrösi Géza hus-
feldolgozó telepén. Jelent-
kezés Rudić ul. 4. 9109

Megbízható osztálysorsjegy-
elárusítókat keresek jutalékra
Tökebefektetés, szakértelem
nem szükséges. Kereskedők,
trafikosok stb. sürgős aján-
latát kéri Gyetvai Lajos
sorsjegyelárusító, Bačka To-
pola. 9098

Ügyes, jól fuvarozó szakácsnőt
és egy udvarost felvesz
Sztipics étterme. 9120

VÉTEL-ELADÁS
Vaskereskedés-berendezés,
fiókos, modern, eladó Ul-
reich Testvérek vaskereske-
desében, hol az még hasz-
nálatban látható. Ugyan-
ott egy 3. számú Wertheim
pénztár is eladó. 9186

Hámzógép, Seck gyárt-
mány, teljesen kifogástalan
óránként 10 q teljesítőké-
pességű, olcsó áron eladó.
Cím a kiadóhivatalban. 9179

Hengerszék, 650/220, kifo-
gástalan állapotban, sima,
olcsó áron eladó. Cím a
kiadóhivatalban. 9178

Fél ház eladó, áll 2 szoba,
konyha és mellékhelyisé-
gekből, kedvező fizetési
feltételek mellett. Bővebbet
»Amerika« Közvetítő Iroda
főposta mellett. 9178

Nyomdai betűállvány (reg-
gal) 1 drb 11/12, 1 drb 8
szekrényes, szekrényekkel
együtt megvételre keres-
tik. Cím a kiadóhivatalban.
9168

Elegáns fodrászüzletberen-
dezés, felszereléssel, olcsón
eladó. V., Ruska ul. 12.
9157

7 kapa és 2 és fél kapa sző-
lő terméssel, családi ok mi-
att azonnal eladó. Cím a ki-
adóban. 9201

Eladó Horson-tractor 6-os
MÁV cséplővel, 2 éves. Zó-
rád Károly, Staribečej. 9182

Gumi- és combiné-fűzők
fehér és színes, a legjobb
kivitelben. Gutai Ferencné
VIII., Ostojićeva ul. 29.
9164

Párisi szabáskiskolát vég-
zett tanár nő készít női
kosztümöket, kabátokat, ru-
hákat mérsékelt áron. Olga
Đurić, Aleksandrova 13,
III. emelet. 9208

National-kassza, alig hasz-
nált, nikkelezett, legújabb
rendszer, teljesen jókarban,
olcsón eladó. Kelsch Jak. b,
Bezdán, (Bácska) 9025

Prima burgonyát azonnal-
ra és későbbi időre vagon-
telekben szállítok. Vladi-
mir Jakov, Stapar 8952

Gyümölcs- és rózsafákról
árjegyzéket díjtalanul küld
Gallé Viktor városi kertész

Családi ház, közel a beltér-
hez, nagy telekkel, modern
lakással és a szükséges
mellékhelyiségekkel olcsón
eladó és azonnal átvehető
Cím a kiadóban. 9038

Jókarban levő használt but-
or jutányosan eladó. V.,
Miška Prčića ul. 22. 9142

Eladó 4 éves MÁV szivó-
gázmotor MÁV 54 colos go-
lyós cséplővel. Bagi Lu-
kács, Martonos. 8760

Trafiküzlet bérbe adó vagy
egészten eladó, ugyanott 25
drb. Kanári madár eladó. Fran-
kopanska ul. 26. Subotica.
9205

Kőműv járatu elegáns, utcai,
parketás szoba, a vasutal
szemben, azonnalra kiadó,
bővebbet Ivan Antunović ul. 3.
9204

Röntgenorvosok figyelmébe
ajánljuk a most érkezett
Röntgenfilmeket, lemeze-
ket olcsó áron. Barta i
Drug fotoszaküzlet Novisad
Dunavska uca 9. 8749

Vámhengerőzmalom, jöme-
netelű, öt percnyre a vasut-
állomástól, azonnalra sza-
badkézből eladó. Bővebbet
Kunnert Katarinánál, Kač
(Bačka). 9002

Gyári áron alul vásárol,
ha ruháját Földes Samu
ruhaáruházában. Gyü-
mölcs piac vásárolja. Férfi
öltöny 500, Raglan 700,
bőr kabát 850, gumnikö-
peny 225, gyermekruhák
225, fiu vagy leánykö-
peny 350. Női divatkabát
575 dinár. Vidékre után-
vétellel, meg nem felelés
esetén kicserélem, vagy
a pénzt visszadom. Tes-
sék meggyőződni, ügyel-
jen a cégre! 8424

Gőz és motoros cséplőgar-
niturák, magányos cséplő-
locomobilok, kisebb-na-
gyobb motorok, motoros
morzsolók, darálók jutányo-
san eladók. — Kutfurásokat
vizvezetési felszerelésekkel
vállal: Vadócz Károly, Bač-
ka Topola. 8744

Akkumulátortelepeket, fém-
iszapot, fémhamut, ócska
rezet, fémot, önt minden
mennyiségben vásárol »Ca-
lin« k. d. Zagreb, Manda-
lićina ul. 1. 8750

APOLLO, NOVISAD
Szeptember 14-15-én
Világattrakció!
Tánc a nő körül
Vidám házassági bonyo-
dalma 8 felvonásban.
Főszereplők: Laura la
Planta és a legújabb és
legkiválóbb komikus:
EWERETT HORTON
Művészeti nevelés!

KÜLÖNFÉLE
Butorozott szoba, különbe-
járatu, két személy részére
kiadó, esetleg étkezéssel. —
Ciril i Metoda trg 1/D.
(Kratka ul.) 9191

Butorozott szoba, esetleg
külön konyhával, kiadó. —
Mucsy-telep 6, Korányi. 9192

Különbjáratu uccai szoba
két urnak, esetleg házaspár-
nak kiadó. Masarikova 32.
9158

Elegánsan butorozott gar-
son szoba, amely irodának
is alkalmas, azonnalra ki-
adó. Pietsch-ház. 9189

3 szobás lakás fürdőszobá-
val, 2 szobás lakás mellék-
helyiségekkel kiadó. Bővebbet
»Amerika« Közvetítő
Iroda, főposta mellett, Szu-
botica. 9202

Joghallgatónak vagy hiva-
tálnoknak uricsaládnál csi-
nosan butorozott szoba
esetleg ellátással és zongora-
használattal kiadó. Érdek-
lődni »Slavia« szállítónál,
Cara Dušana ul. 1. 9199

Pékkemence forgalmas he-
lyen haszonbérbe adó. Zse-
be Bálint, St.-Moravica. 9197

Már 20 éve ismert Larucin-
kapszulák legjobban be-
váltak huygycsöbántalmak-
nál, folyásnál, nők fehér-
folyásánál. — Kapható
gyógyszertárakban 20 D.
dobozonként. Főlerakat:
Blum gyógyszerár Szu-
botica 95

Két különbjáratu szoba
előszobával, orvosi rende-
lőnek, vagy irodának al-
kalmas, telefontal, város-
házával szemben, butoro-
va vagy üresen egyenként
is kiadó. Cím a kiadóban
vagy telefon 879. 9145

Kőzimunka, drukkolások
DMC pamutárúk, menvasz-
szonyi kelengyék, selyem
flórharisnyák, nap- és eső-
ernyők, férfi és gyermek-
szandálók és cipők — gu-
miccipők — játékaru legol-
csóbban Budanovics, Teréz
kézimunkaüzletében kap-
hatók, Subotica, Rudić uli-
ca 1. 7845

CENTRALNA BANKA
ZALOCINTÉZETE
Subotica, Aleksandrova 4.
Nyitva 8—12, 3—5-ig. 7052